

სტრასბურგი, 12 მარტი 2020

DH-BIO/INF(2018)11 FINAL

ბიოეთიკის კომიტეტი

(DH-BIO)

საჯარო განხილვის სახელმძღვანელო ადამიანის უფლებებისა და ბიომედიცინის
სფეროში

მიღებულია ბიოეთიკის კომიტეტის მიერ (DH-BIO)

მე-16 შეხვედრაზე (19-21 ნოემბერი 2019)

შინაარსი

I. შესავალი.....	4
II. საჯარო დისკუსიის აუცილებლობა.....	5
საჯარო განხილვის აუცილებლობა ჯანდაცვასა და ბიომედიცინასთან დაკავშირებით..	6
რატომ არის საჯარო განხილვა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი ახლა.....	7
ასპექტები, რომლებიც განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებენ.....	9
<i>განვითარების სისწრაფე</i>	9
<i>მონაცემთა ანალიზის შესაძლებლობები.....</i>	10
<i>ჯანდაცვაზე წვდომის ახალი პირობები.....</i>	10
<i>გაურკვევლობა რეგულაციაში.....</i>	11
<i>გაურკვევლობა ინოვაციების რისკთან დაკავშირებით.....</i>	11
<i>ზეგავლენა სოციალურ ნორმებზე და თანასწორობის საკითხი.....</i>	11
III. მზადება საჯარო განხილვისათვის.....	12
საჯარო დისკუსიის ინიცირების მიზეზები	13
<i>ეთიკური მიზეზები.....</i>	13
<i>უკეთესი ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღება</i>	13
<i>კანონთან შესაბამისობის მოძიება.....</i>	14
რა არის მიზანი?.....	15
<i>საზოგადოების ინფორმირება</i>	15
<i>შეშფოთების გამომწვევი საკითხების გამოვლენა.....</i>	17
<i>საზოგადოების აზრის დამადასტურებელი სამხილის მოძიება</i>	18
<i>მონაწილეობის გაფართოება.....</i>	19
ვინ უნდა ჩაერთოს პროცესში?.....	19
<i>დაინტერესებული მხარეები.....</i>	20
<i>წარმომადგენელი ჯგუფები.....</i>	21
<i>განსხვავებული ხმების ჩათვლა</i>	22
როდის არის შესაფერისი დრო საჯარო დისკუსიის ინიცირებისათვის?.....	23
<i>ადრეული „დინების საწინააღმდეგო“ საჯარო დისკუსია</i>	24
<i>საჯარო დისკუსია კანონმდებლობასთან კავშირში.....</i>	24
IV. ეფექტიანი საჯარო დისკუსია	25
ეფექტიანობა მომზადების მეშვეობით.....	26
<i>რესურსების გამოყოფა</i>	27

<i>შინაარსიანი მონაწილეობა და თანამშრომლობა</i>	29
<i>წვდომა და ინკლუზია</i>	31
<i>კონტროლის მექანიზმები</i>	33
ეფექტიანი საქმიანობა	33
<i>სამართლიანობა</i>	33
<i>პირადი ცხოვრება</i>	34
<i>ინტერესთა გამჭვირვალობა</i>	35
<i>საჯაროობა</i>	36
V. საჯარო დისკუსია რომელიც ანგარიშგასაწევია	36
<i>პასუხისმგებლობა</i>	37
<i>ანგარიშგაღებულება</i>	37
<i>შეფასება</i>	38
<i>მიმდინარე საჯარო დისკუსია</i>	39
<i>საჯარო დისკუსიის ბიოეთიკაში ჩართვა</i>	41
VI. დასკვნები	43
დანართი	44
ბელორუსია – ექიმებისა და პაციენტების უფლებები და მოვალეობები თანამდეროვე ჯანდაცვის სისტემაში (სამართლებრივი და ეთიკური საკითხები) (2018).....	45
კვიპროსი ინფორმირებულობის კვირეული (2018)	48
ფინეთი - მოქალაქეთა ინიციატივა პარლამენტს (2012)	55
საფრანგეთი - საჯარო დისკუსია ბიოეთიკის კანონის შესახებ (2018).....	58
გერმანია – საჯარო მსჯელობა გენომის შეცვლის შესახებ.....	61
ირლანდია - საჯარო დისკუსია აბორტთან დაკავშირებით და კონსტიტუციაში მერვე შესწორების გაუქმების შესახებ (2016).....	65
პოლონეთი - კონსტიტუციის კვირეული მოქალაქეების ინფორმირებისათვის და მათთან სასაუბროდ (2018).....	67
პორტუგალია - საჯარო დისკუსია სიცოცხლის დასრულების შესახებ (2017).....	70
რუსეთის ფედერაცია - საჯარო დისკუსია და მისი გავლენა კანონზე ადამიანის ორგანოებისა და ქსოვილების ტრანსპლანტაციის შესახებ (2016)	73
გაერთიანებული სამეფო - საზოგადოების მონაწილეობა ტვინის შესახებ მეცნიერების დამოკიდებულების და ნარკოტიკების შესახებ დისკუსიაში (2007)	76
სახელმძღვანელოში გამოყენებული ტერმინები	79
შერჩეული წყაროები	82

I. შესავალი

1. ბიომედიცინის სფეროს განვითარება მნიშვნელოვანი სარგებლის მოტანას პირდება როგორც კონკრეტულ ინდივიდებს, ასევე საზოგადოებასა და მომავალ თაობებს, თუმცა აღნიშნული სარგებლის მიღებისკენ სწრაფვა ხშირად მნიშვნელოვან ეთიკურ თუ სოციალურ გამოწვევას აწყდება. მიღწევები ბიომედიცინის სფეროში შეიძლება ეფუძნებოდეს მეცნიერულად დაუსაბუთებელ და წინააღმდეგობრივ ღირებულებების ფონზე მიღებულ გადაწყვეტილებებს, რასაც შესაძლოა სერიოზული შედეგები მოჰყვეს. ბიოსამედიცინო სფეროს მრავალ მიღწევას შეუძლია ძირეულად შეცვალოს სოციალური თუ ეკონომიკური გარემო. მათ ასევე შეუძლიათ ექვექვემ დააყენონ და გარდაქმნან ცხოვრების ჩვეული ნორმები. სწორედ ამიტომ წარმოადგენს ბიომედიცინის სხვადასხვა მიმართულება და მათთან დაკავშირებული რისკები და შესაძლო სარგებელი საზოგადოებრივი ინტერესის მნიშვნელოვან საგანს.
2. ევროპის საბჭოს ბიოეთიკის კომიტეტმა (DH-BIO) მოცემული სახელმძღვანელო შეადგინა წევრი სახელმწიფოებისათვის ამ სფეროში საჯარო განხილვების ხელშესაწყობად. სახელმძღვანელოს მიზანია დააკვალიანოს პირები, რომლებიც პასუხისმგებლობას იღებენ საჯარო დისკუსიის ინიცირებაზე ან მის მხარდაჭერაზე და ისინი, ვინც საჯარო განხილვებს პოლიტიკური გადაწყვეტილებებით პასუხობენ. ზემოხსენებულში იგულისხმებიან გადაწყვეტილების მიმღები პირები წევრ სახელმწიფოებში - სამთავრობო მოხელეები, სახელმწიფო ორგანოები, ეთიკის ეროვნული კომიტეტები, საგანანმანათლებლო და სამეცნიერო დაწესებულებები და სხვა შესაბამისი ორგანიზაციები.
3. გარდა საჯარო დისკუსიის კულტურის ჩამოყალიბებისათვის ხელშეწყობისა, სახელმძღვანელო აღწერს მის მნიშვნელობას ბიომედიცინის სფეროს მართვისათვის და ხელს უწყობს მოცემული საკითხისა და ვითარებისათვის შესაბამისი და ეფექტიანი მიდგომის შერჩევას. ყოველივე ამას სახელმძღვანელო აღწევს საჯარო განხილვების მიზეზებზე, მიზნებზე მასში მონაწილე მხარეებსა და მის ფორმებზე საფუძვლიანი მსჯელობის ხელშეწყობითა და გარკვეული წინადადებებისა თუ მოსაზრებების და მაგალითების შეთავაზების გზით. სახელმძღვანელო არ განიხილება როგორც საჯარო დისკუსიის ინსტრუქცია თუ სტანდარტი, არამედ მისი მიზანია ხელი შეუწყოს საჯარო განხილვების წარმართვას ისე, რომ სასარგებლო იყოს მასში მონაწილე მხარეებისთვის, საბოლოო ჯამში კი მთლიანად საზოგადოებისთვის.
4. მოცემულ სახელმძღვანელოში „საჯარო განხილვის“ კონცეფცია გამოყენებულია, რათა აღიწეროს საზოგადოებრივ სფეროში აზრთა გაზიარება, რაც ცალკეული ინდივიდებსა თუ ჯგუფებს შესაძლებლობას აძლევს გაეცნონ, შეისწავლონ და გადაწყვიტონ ის საკითხები, რომლებიც პოტენციურად ყოველ მათგანზე ახდენს ზეგავლენას. „განხილვა“ კი აღიქმება, როგორც დროში შეუზღუდავი პროცესი,

რომელიც არ გულისხმობს ყოველთვის ყველასათვის სასურველი შედეგის მიღწევას.

5. არსებობს რიგი განსხვავებული ხერხებისა და მიდგომებისა, რომელთა უმრავლესობაც სოციალური სამეცნიერო კვლევის ანდა პრაქტიკული პოლიტიკის შემუშავების პროცესში განვითარდა. თითოეულ მათგანს გააჩნია უპირატესობები და საზღვრები, რომლებიც მდიდარ და მზარდ სამეცნიერო ლიტერატურაში არის განხილული. მათი უმრავლესობა არსებულ სახელმძღვანელოში მაგალითების სახით არის წარმოდგენილი და შემდგომ უფრო დეტალურად არის დამუშავებული შერჩეულ წყაროებში, რომლებიც დოკუმენტის ბოლოს არის მოცემული.
6. ადამიანის უფლებებს და ბიომედიცინის შესახებ ევროპის საბჭოს კონვენციის („ოვიდოს კონვენციის“) მიზანია ადამიანის უფლებების, დემოკრატიისა და იურიდიული კანონმდებლობის დაცვის მხარდაჭერა, ბიოსამედიცინო მეცნიერებებისა და სამედიცინო პრაქტიკის სფეროში. კონვენციის 28-ე მუხლი წევრ სახელმწიფოებს ავალდებულებს, რომ საზოგადოების წევრებს მისცენ შესაძლებლობა, რომ სათანადო ანგარიში გაეწიოს მათ აზრს ბიომედიცინის სფეროში. მასში შემდეგია ნათქვამი:

„კონვენციის მხარეებმა უნდა გაითვალისწინონ, რომ ბიოლოგიისა და მედიცინის მიღწევები საზოგადოების განსჯის საგანია, განსაკუთრებით შესაბამის სამედიცინო, სოციალურ, ეთიკურ და იურიდიულ სფეროებში და მათი გამოყენების შესაძლებლობა სათანადო განხილვის საგანი უნდა გახდეს.“

7. საჯარო განხილვის ხელშეწყობის მიზანი, ოვიდოს კონვენციის 28-ე მუხლის გათვალისწინებით, შემდეგია:
 - ➔ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება განსაკუთრებით ინფორმაციის, აზრთა და შეხედულებათა გაზიარების გზით,
 - ➔ დისკუსიის მხარდაჭერა საზოგადოებაში, მის სხვადასხვა სუბიექტებს, ჯგუფებსა და ინდივიდებს შორის, საზოგადოების მოწყვლადი და არახელსაყრელ პირობებში მყოფი წევრების ჩათვლით,
 - ➔ კონსულტაცია საზოგადოებასთან, სამიზნე ჯგუფების ჩათვლით, ამგვარად მათი აზრებისა და ინტერესების გათვალისწინება გააზრებული სტრატეგიული გადაწყვეტილებების მისაღებად.

II. საჯარო დისკუსიის აუცილებლობა

8. ბიომედიცინის განვითარება პოტენციურად ყველა სფეროზე ახდენს გავლენას, მისი შედეგები კი სერიოზულია და უდავოდ მოიცავს საზოგადოებისათვის საინტერესო საკითხებს. საჯარო განხილვა, შესაბამისი სტანდარტების დაწესების შემთხვევაში, შესაძლოა, ინფორმაციისა და მოსაზრებათა მნიშვნელოვანი წყარო გახდეს. ის ასევე იქნება ერთგვარი ათვლის წერტილი, მართვის სისტემის

განსავითარებლად. საჯარო განხილვის შედეგად შესაძლებელი ხდება სიახლეების საფუძვლიანი შეფასება, თუმცა მისი შედეგების პროგნოზირება საეჭვოა.

9. ამგვარ პროცესში საზოგადოების ჩართულობის შედეგად აღმოცენებული ძირითადი პრინციპები და ნორმები საზოგადოებრივი მორალის წყაროს წარმოადგენენ. კარგად დასაბუთებული ნორმები მართვის პროცესებისადმი საზოგადოების ნდობის ზრდის საწინდარი ხდებიან. საჯარო განხილვის საკვანძო ფუნქცია გადაწყვეტების მისაღებად უფრო მყარი საფუძვლის ჩამოყალიბებაში მდგომარეობს. ამასთან ის ხელს უწყობს იმ პრობლემური საკითხების წარმოჩენას, რომელმაც შესაძლოა საზოგადოების დამოკიდებულების, მწყობრი შეხედულების თუ პოლიტიკის ჩამოყალიბება მოითხოვოს.
10. საჯარო განხილვას, შესაძლოა, შედეგად საზოგადოების მართვაში მოქალაქეთა როლის გაძლიერება მოჰყვეს. ამრიგად, შეიძლება ითქვას, რომ საჯარო დისკუსია ტარდება საზოგადოებაში, საზოგადოებასთან და საზოგადოებისათვის.
 - ➔ საჯარო განხილვა მნიშვნელოვანია მართვის სისტემისა და პოლიტიკის შემუშავების პროცესისადმი საზოგადოების ნდობის მოსაპოვებლად.
 - ➔ საჯარო განხილვა ზრდის ეთიკური თვალსაზრისით რთული გადაწყვეტილების მიღების პროცესის კანონიერებას და მისდამი მხარდაჭერას.

საჯარო განხილვის აუცილებლობა ჯანდაცვასა და ბიომედიცინასთან დაკავშირებით

11. ბიომედიცინის სფეროს მიღწევები, მისი თავისებურებებიდან გამომდინარე და ადამიანების ცხოვრებასა და, ზოგადად, საზოგადოებრივ ცხოვრებაზე მისი გავლენის გათვალისწინებით, განსხვავებული და გამოცალკევებულია სხვა სახის ტექნიკური თუ ორგანიზაციული ცვლილებებისა და მიღწევებისაგან. მას განსაკუთრებული ზეგავლენა აქვს ადამიანის უფლებების დაცვის საკითხებზე, ვინაიდან ბიომედიცინის სფეროში არსებული სიახლეები ხშირად წარმოქმნის შემფოთების საფუძველს ადამიანის ღირსებასთან, ავტონომიასთან, პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობასთან, სამართლიანობასთან, თანასწორობასთან და დისკრიმინაციასთან დაკავშირებით.
12. ბიომედიცინის სფეროში არსებული მიღწევები ხშირად მოითხოვს ხანგრძლივ სტრატეგიულ მიდგომას, რათა წარმოჩნდეს საზოგადოებრივ უფლებებთან, მის მიზნებთან და „კარგ ცხოვრებაზე“ არსებულ შეხედულებებთან დაკავშირებული საკითხები. ეს უკანასკნელი მოიცავს კითხვებს, თუ როგორ უნდა განაწილდეს საზოგადოებაში ამ მიღწევებით მოპოვებული სარგებელი. მართვის სისტემამ, რომელიც მხოლოდ პოლიტიკური იდეოლოგიით ხელმძღვანელობს, ან მხოლოდ შეზღუდულ ტექნიკურ საკითხებს ითვალისწინებს, როგორც არის ახალ სამკურნალო მეთოდთან დაკავშირებული რისკი და სარგებელი, ანდა გამოხატავს მხოლოდ არსებულ სურვილებს, შეიძლება ადეკვატური პასუხი ვერ გასცეს ამგვარ გრძელვადიან და ფართო სპექტრის კითხვებს.

13. ინდივიდების ცხოვრებაზე პოტენციური ზეგავლენიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია, რომ საზოგადოების წევრები ინფორმირებულები იყვნენ ბიომედიცინის მიღწევების შესახებ და მასთან დაკავშირებით შეეძლოთ თავიანთი მოსაზრებების ჩამოყალიბება და გამოთქმა. ეს იმიტომ არის მნიშვნელოვანი, რომ საშუალებას აძლევს საზოგადოებას, მონაწილეობა მიიღოს პოლიტიკისა და სტრატეგიის შემუშავებაში, ხოლო ინდივიდებს უვითარებს ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღების უნარს საკუთარ ჯანმრთელობასთან და კეთილდღეობასთან დაკავშირებით. არანაკლებ მნიშვნელოვანია, კანონმდებლები იცნობდნენ საზოგადოების განსხვავებულ მოსაზრებებსა და ღირებულებებს, რათა შეძლონ მათი გათვალისწინება.

- ➔ საჯარო განხილვა ხელს უწყობს ჯანდაცვის სფეროში ბიოსამედიცინო მიღწევებისა და ტექნოლოგიების პასუხისმგებლობით დანერგვას.
- ➔ აღნიშნული მიღწევების ინდივიდებისა და საზოგადოების მომავალზე გრძელვადიანი ზეგავლენის გათვალისწინებით, ის მოითხოვს დემოკრატიულ გადაწყვეტილებებს, როლებიც ეყრდნობა საერთო ღირებულებებს და პატივისცემას გამოხატავს ადამიანის უფლებების მიმართ.

რატომ არის საჯარო განხილვა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი ახლა

14. სოციალური ურთიერთობების სტრუქტურამ, ადამიანების მიერ ინფორმაციის გაზიარების, კოლექტიური შეხედულებების ჩამოყალიბებისა და საზოგადოებრივი გადაწყვეტილებებზე მათი გავლენის მოხდენის ფორმებმა მნიშვნელოვანი ცვლილება განიცადა ოცდამეერთე საუკუნეში. აღნიშნულში არც თუ მცირე წვლილი ახალი ინფორმაციულ ტექნოლოგიებს მიუძღვის, რამაც სოციალური ურთიერთობის ახალი ფორმების ჩამოყალიბება განაპირობა.

15. რიგ შემთხვევებში მარეგულირებელი გარემო, რომელიც გაითვალისწინებდა შესაძლო რისკებს, ზეგავლენას და საზოგადოებისათვის მოსალოდნელ შედეგებს, ან არ არსებობს ან ფებს ვერ უწყობს ტექნიკურ განვითარებას. ტექნოლოგიების დიდი ნაწილი უწყვეტად ვითარდება და მიყვავართ შედეგებამდე, რომლებიც წინასწარ არ იყო შეფასებული და ნავარაუდები. მათი განსაზღვრა, შესაძლოა, რთული იყოს და ამიტომაც შეიძლება, არსებული რეგულირების ჩარჩოს მიღმა დარჩეს.

16. ბიომედიცინის მიღწევები, განსაკუთრებით კი ახალი ტექნოლოგიები ხშირად კომპლექსურია, იჭრება სოციალურ და კულტურულ ცხოვრებაში და შესაძლებლობების გაფართოებასთან ერთად მოიცავს ბუნდოვანებასა და გაურკვევლობას. საკმაოდ ხშირად, თავიდან სარგებელი უფრო მეტად არის თვალსაჩინო, ვიდრე რისკი და არასასურველი თანმხლები მოვლენები, რომელთა წინასწარ განჭვრეტა ზოგჯერ შეუძლებელია. აღნიშნული რისკი და გვერდითი მოვლენები ხშირად მხოლოდ პრაქტიკული გამოცდილების შედეგად წარმოჩნდება.

დროთა განმავლობაში, როცა შედეგები მკაფიო და ნათელი ხდება, მოვლენების განვითარების კურსის შეცვლა, შესაძლოა, ძალიან დაგვიანებული იყოს.

17. ბიოსამედიცინო სიახლეებისადმი პასუხისმგებლობით მიდგომა გულისხმობს მოსალოდნელი შედეგების წინასწარ განჭვრეტისა და საზოგადოების ინფორმირების ვალდებულებას ისეთი სახის სიახლეებსა და მიღწევებზე, რომელსაც შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს მათ ცხოვრებასა და იმ საზოგადოებაზე, რომელშიც ისინი ცხოვრობენ და ჩართონ ისინი გადაწყვეტილების მიღების პროცესში სასურველი შედეგების მისაღებად, მაგალითად, როგორ და რა ვითარებაში უნდა გამოიყენონ ახალი ტექნოლოგია. საჯარო განხილვას შედეგად შესაძლებელი გახდება იმ ღირებულებებისა და პრინციპების შესწავლა, რომლებიც საფუძვლად უდევს ბიომედიცინის მიღწევებისადმი განსხვავებულ დამოკიდებულებას და როდესაც ამ მიღწევების გაუთვალისწინებელი შედეგები წარმოჩნდება, კანონმდებლები უფრო მომზადებული იქნებიან მათზე რეაგირებისთვის.
18. აშკარა სარგებლის მოტანის მიუხედავად, ციფრულ ინფორმაციაზე მასობრივი წვდომის ეპოქამ, სამწუხაროდ, საზოგადოების ერთგვარი გახლეჩა გამოიწვია. მან ხელი შეუწყო დაუზუსტებელი, ცრუ ინფორმაციის გავრცელებას, საზოგადოების დაყოფას, საკუთარი თავის წარმოჩენაზე დაფუძნებულ გაცხარებულ დისკუსიებს საერთო ინტერესების მქონე ჯგუფებში, კრიტიკის მიუღებლობას და პირადი აზრის სასარგებლოდ მტკიცებულებებისა და ფაქტების უარყოფას. საჯარო განხილვის მხარდაჭერა, რომლის მეშვეობითაც განსხვავებული აზრი ერთმანეთს უპირისპირდება და არსებობს მტკიცებულებებისა და ფაქტების წარმოჩენის ხერხებიც, ზემოხსენებული მოვლენების მნიშვნელოვან საპირწონედ გვევლინება.
19. განსკუთრებით მნიშვნელოვანია, რომ ინტერესები მხოლოდ მარტივად შეჯამებული საერთო აზრის მიხედვით არ შეფასდეს ისეთ გარემოში, რომელიც აზრთა სხვაობისა საშუალებას არ იძლევა ანგარიშვალდებულებას არ ეფუძნება, როგორც გახლავთ სოციალური ქსელი. ფართო განხილვის გარეშე არსებობს რეალური საფრთხე, რომ დაუცველი, მოწყვლადი ჯგუფების აზრი შეუმჩნეველი დარჩება ისე, რომ მათ, შესაძლოა, ვერც კი მოითხოვონ საკუთარი თავის დაცვის გარანტიები, რაც მათთვის ადამიანის უფლებებით არის მინიჭებული.
 - ➔ ბიომედიცინის სფეროში ტექნიკური განვითარების პროცესი შესაძლოა სწრაფად წარიმართოს და სირთულეები შეუქმნას ამ სფეროს კანონმდებლებსა და ჯანდაცვის მუშაკებს.
 - ➔ სოციალური ურთიერთქმედების ახალმა პლატფორმამ, შესაძლოა, ცალკეულ იზოლირებულ სოციალურ ჯგუფებში პოლარიზებული კამათი გამოიწვიოს ისეთ საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებიც უფრო ფართო და მრავლისმომცველ მსჯელობას იმსახურებენ.

- ➔ საჯარო განხილვის მხარდაჭერისაკენ მიმართული ძალისხმევების გარეშე საზოგადოების დაუცველი და მარგინალიზებული წევრების აზრი შეიძლება ჩაიხშოს ან ყურადღების მიღმა დარჩეს.

გერმანია, 2019: სწრაფად განვითარებული გენური ინჟინერიის ტექნოლოგია CRISPR-Cas9 ბიოეთიკური თვალსაზრისით შემამოფოთებლად ცნეს. აქედან გამომდინარე, ეს თემა საჯარო განხილვისთვის საკმაოდ მნიშვნელოვან საგნად იქცა, რომლის მიზანიც, ერთი მხრივ, საზოგადოების გათვითცნობიერების ამაღლება იყო, ხოლო, მეორე მხრივ, შესაძლო რისკებისა და სარგებლის შეფასება. გერმანია იმ ქვეყნების რიგს განეკუთვნება, რომელთაც აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით ფართო საჯარო განხილვა გამართეს; იხ. გერმანული მაგალითი 2019 წლის ინიციატივის შესახებ „Genomchirurgie im gesellschaftlichen Diskurs“.

ასპექტები, რომლებიც განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებენ

- 20. ბიომედიცინის გარკვეულ მიღწევებს ადამიანის უფლებებთან აქვს კავშირი, რაც გარკვეულ შემთხვევებში ზედმეტად ეთიკური თვალსაზრისით და ამიტომ განსაკუთრებით საყურადღებოა.
- 21. საჯარო განხილვა ბიომედიცინის მიღწევების შესახებ, საზოგადოებასა და ინდივიდებზე მნიშვნელოვანი გავლენის გამო, შესაძლოა გასცდეს მარეგულირებელ ჩარჩოებს და განვითარებას, რომელსაც შესაძლოა მოჰყვეს უცნობი საფრთხე და არაპროგნოზირებადი გავლენა საზოგადოებაზე ანდა არათანაზომიერი გავლენა გარკვეულ ჯგუფებზე.

განვითარების სისწრაფე

- 22. განვითარების პროცესის სისწრაფემ შესაძლოა გამოიწვიოს სამართლებრივი პრობლემები. კანონმდებლებს შესაძლოა სირთულეები შეექმნათ განვითარების შედეგების შეფასებისა და მათი გამოყენების ახალი ფორმების უზრუნველყოფაში ტექნოლოგიის სწრაფად განვითარებად დარგებში, რაც თავის მხრივ გაურკვეველ ვითარებას შექმნის ყველა დაინტერესებული პირისათვის.
- 23. ახლებური განვითარების გეგმების წარდგენისას, როდესაც არ არსებობს საკმარისი გამოცდილება და მცირე რამ არის ცნობილი შესაძლო შედეგებისა და მათი გავლენის შესახებ, იქმნება ფართო, ეთიკური ხასიათის მსჯელობის საჭიროება, გრძელვადიანი სტრატეგიის დაგეგმვის მიზნითა და მისი საზოგადოებისთვის მისაღები საზღვრების ფარგლებში გამოყენებისათვის.

- ➔ საჯარო დისკუსია შესაძლოა სათანადო სტანდარტების დადგენის მნიშვნელოვანი წყარო გახდეს, რითაც ხელს შეუწყობს მართვის პროცესის განვითარებას.

მონაცემთა ანალიზის შესაძლებლობები

24. ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენება ქმნის მონაცემთა ანალიზის შესაძლებლობებს. ახალ ბიოსამედიცინო ტექნოლოგიებთან კომბინაციაში კი, იგი წამოადგენს გამოწვევას ინდივიდების პირადი ცხოვრებისა და დამოუკიდებლობის დაცვისთვის სხვადასხვა გზით. ინდივიდისათვის შესაძლოა რთული აღმოჩნდეს კომპლექსური მონაცემთა ნაკადის შეფასება ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მისაღებად, იმის შესახებ თუ როგორ გამოიყენება და ვრცელდება ინფორმაცია მის შესახებ და ამრიგად დამოუკიდებლობის შენარჩუნება.
25. ბიოსამედიცინო ინოვაციები სულ უფრო მეტად ეყრდნობა ფართო და დეტალურ მონაცემთა ერთობლიობას, ხშირად მრავალფეროვანი წყაროების მეშვეობით. სხვადასხვა წყაროებიდან დიდი მოცულობის მონაცემთა კომბინირება კი, შესაძლებელს გახდის კონკრეტული პირების რე-იდენტიფიცირებას.
- ➔ მონაცემთა დიდი მოცულობა და მრავალფეროვნება, აგრეთვე, სხვადასხვა ბიოსამედიცინო ტექნოლოგიის გამოყენებით სპეციფიკური მონაცემების მოპოვებისა და ანალიზის შესაძლებლობები, აუცილებელს ხდის პირადი ინფორმაციის ადეკვატურად დაცვას, საზოგადოების ინფორმირებას, საჯარო დისკუსიას იმ საფრთხეებთან და შესაძლებლობებთან დაკავშირებით, რომელსაც თანამედროვე ტექნოლოგიები გვთავაზობენ მოცემულ კონტექსტში.

ჯანდაცვაზე წვდომის ახალი პირობები

26. გარდა იმისა, რომ ბიოსამედიცინო ინოვაციებს შეუძლია შეამცირონ დაავადების რისკი ან შეამსუბუქონ მისი სიმპტომები, ის აგრეთვე მოითხოვს, რომ ადამიანებმა მიიღონ ახალი პირობები იმისათვის, რომ მიიღონ სამედიცინო მომსახურება. მაგალითისათვის, გენეტიკურმა ტესტირებამ შესაძლოა მომავალში მოიცვას სტანდარტული ან სრული გენომურ მონაცემთა ერთობლიობა და წვდომამ გარკვეულ მომსახურებაზე იგულისხმოს ყველა მონაცემის შენახვა. ადამიანის გენომური მონაცემები გულისხმობენ იმ ცოდნის შენახვას, რომელიც მეცნიერული ცნობიერების ზრდასთან ერთად იძლევა ინფორმაციას ავადმყოფობისადმი მიდრეკილებისა და კონკრეტული ქცევისადმი მიდრეკილების შეხებაც კი. ამგვარი მონაცემების დაფარვასა და მისი გავრცელებისთვის ხელის შეშლას შესაძლოა მოჰყვეს ისეთი სახის მომსახურების გაუქმება, რაც ინდივიდს წაართმევს წვდომას საუკეთესო ხარისხის ზრუნვის მიღებაზე.
- ➔ მედიცინაში ახალი ტექნოლოგიის დანერგვის შედეგები შესაძლოა ჯანდაცვისთვის ახალ პირობებს შექმნას განაპირობებდეს. აღნიშნული ფართო საჯარო დისკუსიას მოითხოვს სამართლიანი და მართებული სტანდარტების დასადგენად.

გაურკვევლობა რეგულაციაში

27. ბიომედიცინის სფეროში არსებულ მიღწევებს შესწევს უნარი, სადავო გახადოს და გასცდეს ნორმატიულ საზღვრებს. გადაეწყოს ერთი მოხმარების სფეროდან, მეორეზე, რომლებზეც სხვადასხვა რეგულაციები გავრცელდება. მას აგრეთვე შეუძლია გაუგებარი ვითარება შექმნას მარეგულირებელი ზომების გატარებისას, მაგალითად იმასთან დაკავშირებით გამართლებულია თუ არა, გარკვეული ზომების გამოყენება სამედიცინო თვალსაზრისით ან მისი გამოყენება თერაპიული თუ არა თერაპიული გზით მოხდა გამოჯანმრთელება.

28. მაგალითისთვის, როდესაც დანადგარები გადის ბაზარზე არასამედიცინო მიზნით, მათ აღარ უყურებენ, როგორც სამედიცინო დანადგარებს და ამრიგად მათზე აღარ ვრცელდება არსებული სამედიცინო რეგულაცია. ტექნოლოგიის მაგალითი, რომელიც იღებს აღმოჩენებს, რომელთაც გაურკვეველი სტატუსი აქვთ პირდაპირ არის მიმართული მოხმარებლის გენეტიკურ ტესტირებასთან, სადაც ინფორმაცია გენეტიკური მიდრეკილებების შესახებ ჯანმრთელობასთან შესაბამისობაში უზრუნველყოფილია ჯანდაცვის კონტექსტს მიღმა და სათანადო კონსულტაციის გარეშე.

➔ როდესაც ახალი ტექნოლოგიები გამოყენების ახალ სფეროებს მოიცავს, საჯარო დისკუსია ხელს შეუწყობს საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებას შექმნილ გაურკვევლობასთან დაკავშირებით და მათი გამოყენებისათვის შესატყვისი ფარგლების დადგენას.

გაურკვევლობა ინოვაციების რისკთან დაკავშირებით

29. ბიოსამედიცინო ინოვაციების დანერგვას შესაძლოა ახლდეს რისკი, რომლის განჭვრეტა შესაძლებელია ან არ არის შესაძლებელი. ბიომედიცინის განვითარების პროცესში შეიძლება გამოიკვეთოს საკმაოდ გამოუკვლეველი სფერო, სადაც რისკის ბუნების ამოცნობის სანდო ხერხი არ არსებობს ან უცნობია მისი შეფასებისა თუ აღწერის საშუალებები. მსგავს სიტუაციებში შესაფერისი პასუხი შეიძლება იყოს ახალი ბიოსამედიცინო ტექნოლოგიების შეფასების გაფართოება. რაც მოიცავს სხვადასხვა პერსპექტივების მხედველობაში მიღებას, ალტერნატივების შეფასებასა და ისეთი ასპექტის მხედველობაში მიღებას, როგორც არის შეუქცევადობა.

➔ საჯარო განხილვას შეუძლია ხელი შეუწყოს განსხვავებული ზეგავლენებისა და გაუთვალისწინებელი შედეგების გამოვლენას და სხვადასხვა ადამიანების მიერ მისი შეფასების განსხვავებული გზების გამოაშკარავებას.

ზეგავლენა სოციალურ ნორმებზე და თანასწორობის საკითხი

30. ბიოსამედიცინო მიღწევების შეგნებამ შესაძლოა მიგვიყვანოს სოციალური ნორმების მნიშვნელოვან ცვლილებებამდე. ამგვარ შედეგების მოლოდინი, შესაძლოა, არც იყო, როდესაც ტექნოლოგიები ინერგებოდა ჯანდაცვის

დაწესებულებებში. ამგვარ მიღწევებს შესაძლოა შემდგომში შედეგად მოჰყვეს სხვადასხვა ჯგუფებისთვის ჯანდაცვის მისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

31. მაგალითად, პრენატალური დიაგნოზის, როგორც აუცილებელი შემოწმების, დაწესებამ, აბორტის გამარტივებულ მეთოდებთან ერთად მიგვიყვანა ზოგიერთ საზოგადოებაში დაუნის სინდრომის მქონე ადამიანების შობადობის შემცირებამდე. ტექნოლოგიაზე წვდომის ზრდამ შესაძლოა პოტენციურად მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს ორსული ქალების იმედებზე და გაზარდოს მარგინალიზაციის რისკი მათთვის, ვინც დაუნის სინდრომმა დააზარალა. უთანასწორობას ინოვაციებით სარგებლობის წვდომაზე, შესაძლოა მოჰყვეს სოციალური და გლობალური უთანასწორობის გამწვავება და არახელსაყრელი გავლენის მოხდენა ინდივიდებსა და საზოგადოებაზე.

➔ კარგი მიზეზი არსებობს იმისათვის, რომ საზოგადოება ჩაერთოს ბიომედიცინის განვითარებასთან და მის მიღწევებთან დაკავშირებულ საჯარო დისკუსიაში, რამაც შესაძლოა მიგვიყვანოს სოციალური ნორმების შეცვლამდე, იქ, სადაც გარკვეულ ჯგუფების მიმართ მზარდი უთანასწორობისა და მარგინალიზაციის რისკი გვხვდება.

➔ საჯარო დისკუსიას შეუძლია ხელი შეუწყოს მართებული და მისაღები მექანიზმების მოძიებას უმცირესობაში მყოფი ჯგუფების დასაცავად და ბიომედიცინის მიღწევებზე წვდომის თანასწორობის უზრუნველყოფას.

III. მზადება საჯარო განხილვისათვის

32. საჯარო განხილვის გამართვის დაწყებამდე რიგ საკითხებზე მსჯელობამ შესაძლოა ხელი შეუწყოს იმგვარი მიდგომის მოძიებას, რომელიც მაქსიმალურად დააკმაყოფილებს ყველა მონაწილის ინტერესებს. იმის მიგნება კი, თუ როგორი სახის მიდგომა იქნება ყველაზე ეფექტიანი ყოველი განსაკუთრებული შემთხვევისათვის, სავარაუდოდ ყველაზე დიდ გამოწვევას წარმოადგენს კანონმდებლებისა და საჯარო განხილვის ინიცირების მსურველი სხვა პირებისათვის.

33. მოცემულ პარაგრაფში გამოყოფილია ოთხი საკვანძო მოსაზრება დისკუსიისთვის მზადებაში მყოფ დაინტერესებულ პირთა დასახმარებლად, რათა მათ შეძლონ არსებულ ვითარებაში ყველაზე შესაფერისი მოქმედებისა და მიდგომის შერჩევაზე მსჯელობა. ხშირად ამართლებს რამდენიმე მეთოდის ერთად გამოყენება და ერთზე მეტი ღონისძიების ჩატარება. ყველაზე შესაფერის მიდგომაში სავსებით არ იგულისხმება მხოლოდ ერთი დაინტერესებული მხარის მიზნების მსახურება; სხვადასხვა მონაწილეებს განსხვავებული მიზეზები ექნებათ დისკუსიაში ჩასაბმელად და შესაძლოა განსხვავებული შედეგების მიღებას იმედოვნებენ.

საჯარო დისკუსიის ინიცირების მიზეზები

34. შესაძლოა, პირველი კითხვა, რომელიც საჯარო დისკუსიის წამომწყებ პირებს უნდა დაესვათ, უნდა შეეხებოდეს მიზეზებს, თუ რატომ აკეთებენ ამას. თუ აღნიშნული აქტივობის ორგანიზატორებიცა და მონაწილეებიც პროცესის მიზეზებს ნათლად განმარტავენ, ეს ერივე მათგანისათვის სარგებლის მომტანი იქნება.
35. ნებისმიერ წამოყენებულ ინიციატივას აუცილებლად ექნება ერთზე მეტი მიზეზი. მიზეზების არსის გააზრება და მათი გაანალიზება კი ხელს შეუწყობს შესატყვისი მიდგომის მიგნებას. საჯარო განხილვის პროცესის აქტივობები არ უნდა შესრულდეს წინასწარი მსჯელობის გარეშე, მოვალეობის მოხდის მიზნით, ვინაიდან მსგავსი მოქმედება არავის ინტერესებს არ ემსახურება და პირიქით საზოგადოებაში უნდობლობას გამოიწვევს.

ეთიკური მიზეზები

36. საჯარო განხილვის პროცესის ინიცირების ერთი მიზეზი, შესაძლოა იყოს პრინციპული სურვილი, რომ ბიომედიცინის განვითარების პროცესში ჩართული იყვნენ პირები, რომლებზეც ბიომედიცინის მიღწევებს პოტენციური გავლენა ექნება და აღიარება იმისა, რომ ყველა უფლებამოსილი პირის ხმა შესმენილი იქნება. ბიომედიცინის განვითარების სფეროში მისი პოტენციური გავრცელების მასშტაბი მთელ საზოგადოებას მოიცავს.
37. მიღწევები, რომელიც ადამიანის უფლებების ან სოციალური ნორმების გამოწვევებს უკავშირდება ჩანს, რომ წარმოადგენს საჯარო დისკუსიისათვის არა მხოლოდ სასურველ არამედ მორალურ და ზოგიერთი ასპექტით სამართლებრივ აუცილებლობას.
- ➔ განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს, აქვს თუ არა ზემოხსენებულ მიღწევებს გავლენა ადამიანების უფლებებზე.

გერმანია, 2019: საჯარო დისკუსია „Genomchirurgie im gesellschaftlichen Diskurs“ (გენომის შეცვლის შესახებ) ეთიკური მიზეზებით შესრულებული რიგი აქტივობების კარგ მაგალითს წარმოადგენს.

უკეთესი ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღება

38. კარგი გადაწყვეტილებების მიღება მრავალფეროვან, კონცეფციასა და ფასეულობებთან დაკავშირებულ საკითხებზე მსჯელობას მოითხოვს, რომელზეც პასუხის გაცემის შესაძლებლობები ტექნიკურ ექსპერტებსაც კი არ გააჩნიათ. პროფესიული რჩევა, ხშირად შეზღუდულია მასშტაბებისა და საკითხების თვალსაზრისით, თანამედროვე მიღწევების გამოყენების, არც თუ იმდენად ტექნიკური შინაარსიდან გამომდინარე, რამდენადაც მორალური და პოლიტიკური.

39. ტექნიკური ხასიათის კითხვები უკავშირდება იმას, თუ რამდენად უსაფრთხო, სასარგებლო და ეკონომიურია ახალი ტექნოლოგიის გამოყენება, ამავდროულად მისი გამოყენების ინიციატორს შესაძლოა შემდგომი კვლევა დასჭირდეს იმის დასადგენად, როგორი სახის რისკი შეიძლება მიიჩნიო სოციალურად თუ მორალურად გამართლებულად და ვის უნდა მიენიჭოს შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილება.

➔ სასარგებლო იქნება ახალი კითხვების ისე დასმა, რომ შესაძლებელი იყოს პროფესიონალთა ვარაუდებისადმი კრიტიკული, მაგრამ კონსტრუქციული ფორმით დაპირისპირება. კითხვების ფორმას შეუძლია გამოაშკარავოს ფასეულობები, რომელიც მას უდევს საფუძვლად.

➔ საზოგადოებასთან კონსულტაცია უზრუნველყოფს „გუნდური გადაწყვეტილების“ მეშვეობით ექსპერტული დახმარების მიღებას ანდა ისეთი აზრის განხილვას, რომელიც საერთო მოსაზრებებში არცკი ფიგურირებდა.

კანონთან შესაბამისობის მოძიება

40. საჯარო დისკუსიის ინიცირების სურვილის კიდევ ერთ მიზეზს კანონმდებლების მიერ, შესაძლოა წარმოადგენდეს იმგვარი კანონთან შესაბამისი მიღწევის მოძიება, რომელიც ისეთ ახალ და უჩვეულო საკითხებს წამოჭრის, აქამდე რომ არ ყოფილა განხილული. ზემოაღნიშნულს, შესაძლოა, მოჰყვეს შემდგომი „დაღმასვლა“, სადაც ტექნოლოგია ძალიან სწრაფად ვითარდება ან ზეწოლას აქვს ადგილი ახალი ტექნოლოგიის სხვა ქვეყნებიდან გადმოღებასთან დაკავშირებით.

41. ვითარება, სადაც კანონმდებლები საკამათო თანამედროვე მიღწევებს წარადგენენ, საჯარო დისკუსიის ინიცირების დახმარებით შეიძლება საზოგადოების ინფორმირება, იმის შესაფასებლად თუ რამდენად მისაღებია ამგვარი სიახლე და სადაც შესაძლებელია მისი დანერგვისთვის ზომების მიღება.

➔ ყურადღება უნდა დაეთმოს საზოგადოებისათვის ახალი ბიოსამედიცინო მიღწევების შესახებ ინფორმაციის მიწოდების შეთავაზებას და იმის განსაზღვრას, თუ რა ფორმით უნდა იყოს მიწოდებული აღნიშნული ინფორმაცია იმის, უზრუნველსაყოფად, რომ აღნიშნული სიახლეების გამოყენება დიდ მხარდაჭერას დაიმსახურებს საზოგადოების მხრიდან.

საფრანგეთი, 2018: კანონ შეიცავს დებულებებს, რომლებიც პერიოდულად საჯარო დისკუსიას მოითხოვს, კერძოდ, როდესაც შესწორებები შედის ბიომედიცინის შესახებ კანონმდებლობაში და ნებისმიერ შემთხვევაში ყოველ ხუთ წელიწადში. ბოლოს აღნიშნული შესრულდა 2018 წელს, მასშტაბურ საჯარო დისკუსიაში, სათაურით “États Generaux”.

რუსეთის ფედერაცია, 2016: რუსეთის ფედერაციას აქვს დისკუსიის ხანგრძლივი პრაქტიკა კანონპროექტებთან დაკავშირებით, სახელმწიფო ორგანოების დონეზე, საჯარო დისკუსიის სხვადასხვა ადგილზე ჩატარების გზით. საზოგადოების აზრი აგრეთვე ინტერნეტ პორტალის მეშვეობითაც გროვდება. კანონში “ადამიანის ორგანოებისა და ქსოვილების ტრანსპლანტაციასთან დაკავშირებით” შესწორებების თაობაზე დისკუსიას ადგილი ჰქონდა 2016 წელს. დისკუსია დღემდე გრძელდება.

რა არის მიზანი?

42. საჯაროდ დისკუსიის ინიცირების მიზეზების გაცხადებას მოჰყვება მორიგი კითხვები საჯარო დისკუსიის ცალკეულ აქტივობებთან დაკავშირებული კონკრეტული მიზნების შესახებ, კერძოდ: რა შედეგებისა და სარგებელის მიღებას ელიან და ვისთვის? აქაც, შესაძლოა არსებობდეს ერთზე მეტი მიზანი და განსხვავებული სარგებელი, აქტივობაში ჩართული სხვადასხვა მხარისათვის.

საზოგადოების ინფორმირება

43. საზოგადოების პროცესში ჩართვის მიზანს შესაძლოა ადამიანების ინფორმირება წარმოადგენდეს, ბიომედიცინის თანამედროვე მიღწევების შესახებ, დისკუსიის სტიმულირების ან შემდგომი კონსულტაციებისა და პროცესში მონაწილეობისათვის საფუძვლის ჩაყრა და დიალოგის წამოწყება, რაც თავის მხრივ კანონმდებლების ინფორმირებას უზრუნველყოფს. ყოველივე ამას კი შესაძლოა მთლიანობაში შედეგად მოჰყვეს, საზოგადოების პროცესში ჩართვის ხელშეწყობა.
44. საჯარო დისკუსია მხოლოდ საზოგადოების ინფორმირებას არ უნდა ემსახურებოდეს ბიომედიცინის საკითხებზე, არამედ ბიომედიცინის მიღწევებსა და საზოგადოების მიერ მის აღქმასა და ფასეულობებს შორის კავშირის შესწავლასაც. დისკუსიის ამგვარი მიმართულებით წარმართვა უზრუნველყოფს დისბალანსის გამოსწორებას ცოდნასა და ძალაუფლებას შორის, რაც მაშინ შეიძლება მოხდეს, როცა საზოგადოებას ექსპერტებთან და თანამდებობის პირებთან აქვს ურთიერთობა.
45. უმეტეს სახელმწიფოებში, მედია მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ინფორმაციის გავრცელებასა და ცოდნის კონსოლიდაციაში. ეს შეეხება ბიოსამედიცინო კვლევებში მიღწევების, მკურნალობის მეთოდების, ბიოსამედიცინო ტექნოლოგიებისა და მათი გამოყენების შესახებ მოხსენების გაკეთებას, რომელითაც ამ ცოდნას ცხადად წარმოაჩენს არსებულ მოვლენებთან და საკითხებთან დაკავშირებით, და ამასთანავე კურირებს ახალი ინფორმაციისა და კვალიფიკაციის შეძენას.
46. თავისუფალი პრესა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საზოგადოებაში (როგორც „მეოთხე ხელისუფლება“), როგორც ინფორმაციის მანიპულაციის გამჟღავნების, არსებული დოკუმენტისთვის გამოწვევისა და ახალი ცოდნის შეფასების საშუალება.

საზოგადოებრივი მედიის გავლენა, დიდი რაოდენობის ადამიანებზე გავრცელების მიუხედავად ხშირად შეიმჩნევა, მცდელობაში, რომ მოვლენა მხოლოდ ერთი „კუთხიდან“ გააშუქოს და ემოციური რეაქციის მობილიზება მოახდინოს. მათ შეიძლება პასუხისმგებლობა დაეკისროთ თანამედროვე მიღწევების რეკლამირებასა და ტექნიკურად მათი საექვო ხარისხის დაფარვაში. მიუხედავად ყველაფრისა არ ივარგებს მათი, როგორც საზოგადოების, პროცესში ჩართვისათვის არსებითი და მნიშვნელოვანი საინფორმაციო არხის როლის სათანადოდ არ დაფასება.

47. სოციალურ ქსელს შესწევს ძალა, მხარი დაუჭიროს და გააფართოს საზოგადოებრივი მედიის ფუნქცია, იქამდე, რომ ისინი ქმნიან საკუთარ „საინფორმაციო ბუშტებს“ ან „ექო-კამერებს“, მათ ასევე მარტივად შეუძლიათ მიკერძოებული აზრებისა და ცრუ ინფორმაციის გამყარება დეზინფორმაციის გავრცელებაც კი. კიდევ ერთ ხელისშემშლელი ფაქტორი იმაში მდგომარეობს, რომ ერთსა და იმავე ინფორმაციაზე წვდომა ყველას როდი აქვს, არამედ დისკუსიის ჯგუფები სოციალურ ქსელში როგორც წესი, მხოლოდ მისი წევრებისათვის არსებობს.

48. ბიოსამედიცინო კვლევას, შესაძლოა, მნიშვნელოვანი როლი დაეკისროს საზოგადოებასთან კომუნიკაციაში, ბიომედიცინაში განვითარების შესახებ. ინფორმაციის გაცვლა მკვლევარებსა და საზოგადოებას შორის ხელს შეუწყობს ნდობის გაჩენას მეცნიერებისადმი და დაეხმარება მეცნიერებს, რომ თავიანთი კვლევა განაგრძონ საზოგადოების ინტერესებისა და ფასეულობების გათვალისწინებით. თუმცაღა, ექსპერტები ხშირად სპეციალურ მომზადებას საჭიროებენ, რათა თავიანთი შრომა არა სპეციალისტებს გააცნონ. საზოგადოებასთან კომუნიკაცია (მაგ. საინფორმაციო საშუალებასთან (პრესასთან) საუბარი), შეიძლება განხილულ იქნეს, როგორც მკვლევარების საქმიანობის ნაწილი, განსაკუთრებით თუ მათი საქმიანობა საზოგადოების მიერ ფინანსდება და აუცილებლობას წარმოადგენს სუბსიდიის მიღებისათვის. კვლევის შესახებ ადრეული და უწყვეტი ინფორმაცია შესაძლოა სხვა საშუალებებთან ერთად, მიღებულ იქნეს სემინარების დაფინანსებისა და მხარდაჭერის მეშვეობით, აგრეთვე ვებგვერდების განვითარებითა და სკოლებისათვის საგანმანათლებლო მასალის მომზადებით.

- ➔ გასათვალისწინებელია საზოგადოების მიერ ინფორმაციის მიღების საჭიროება და სხვადასხვა სუბიექტების როლი მის მიწოდებაში. კერძოდ, ყურადღება უნდა დაეთმოს სოციალური ქსელის მზარდ როლს ბიოსამედიცინო მიღწევების შესახებ ადამიანების ინფორმირებასა და ამ მიღწევების აღქმაში.
- ➔ მედიისა და მკვლევარების პროცესში ჩართვამ შესაძლოა ხელი შეუწყოს, ნდობის ატმოსფეროს შექმნას მეცნიერებასა და ტექნოლოგიაში.
- ➔ გასათვალისწინებელია, ის თუ როგორ უნდა ითანამშრომლონ მკვლევარებმა და კანონმდებლებმა მედიასთან ისე, რომ ხელი შეუწყონ ფაქტობრივი

ინფორმაციის მიუკერძოებელ მიწოდებას, მტკიცებულებების ფხიზელ კრიტიკასა და სხვადასხვა წყაროდან მომდინარე აზრს.

ბელარუსი, 2018: საჯარო დისკუსია „ექიმებისა და პაციენტების უფლებები და პასუხისმგებლობა თანამედროვე ჯანდაცვის სისტემებში“ შესახებ (სამართლებრივი და ეთიკური საკითხები 2018-2019)“, ძირითადი მიზანს წარმოადგენდა პაციენტების ინფორმირება თავიანთი უფლებების შესახებ და ექიმებისათვის საკუთარი მოვალეობების შეხსენება, ახალი კანონმდებლობის ცოდნისა და ეთიკური პრაქტიკის ჩათვლით.

საფრანგეთი, 2018: ფრანგული “États Generaux” პროექტში მედია აღიარებული იყო, როგორც საკვანძო როლის შემსრულებელი და მასმედიის წარმომადგენლებისათვის ტრენინგი ორგანიზებული იყო საჯარო დისკუსიის ღონისძიებამდე, რათა ხელი შეეწყობოთ შერჩეული თემებისა და მათი ეთიკური შედეგების დაბალანსებული გაშუქებისათვის.

კვიპროსი, 2018: კვიპროსელთა ინფორმირების კვირეულის ფარგლებში, რომელიც დაეთმო მოხუცთა მოვლის სახლების საკითხს, როგორც საჯარო დისკუსიის შედეგი, მომზადდა ქცევის კოდექსი ჟურნალისტებისა და მასმედიისათვის. ზემოხსენებული საჯარო განხილვა ჩატარდა ჟურნალისტებისათვის, რათა დახმარებოდნენ მათ მოხუცების მოვლასთან დაკავშირებული საკითხების გაშუქებაში.

გერმანია, 2019: 2019 წლის დისკუსიის (Genomchirurgie im gesellschaftlichen Diskurs) ფარგლებში ორგანიზებული იყო ორი ტრენინგ-სემინარი, სადაც ჟურნალისტები და რედაქტორები შეიკრიბნენ ბიოლოგიის, მედიცინის, ეთიკისა და სამართლის სფეროს წარმომადგენელ მეცნიერებთან ერთად, რათა განეხილათ და გაეაზრებინათ გენომის შეცვლის პროცედურის სხვადასხვა პერსპექტივა. მიზანს წარმოადგენდა მედიის მიერ თემის კვალიფიციური გაშუქება.

შეშფოთების გამომწვევი საკითხების გამოვლენა

49. საზოგადოების პროცესში ჩართვის ერთ მნიშვნელოვან ასპექტს შეშფოთების გამომწვევი საკითხების გამოვლენა წარმოადგენს. რომელიც ექსპერტებისა და კანონმდებლების მოლოდინით შეიძლება გამოვლინდეს და სურვილი აქვთ, რომ

უფრო დეტალურად შეისწავლონ ან მოულოდნელი საკითხები, რომლებზე ფიქრსაც ადამინები ბიოსამედიცინო მიღწევების ფონზე იწყებენ.

50. წინასწარი მსჯელობა ამგვარი მიღწევების შესახებ უზრუნველყოფს, შემფოთების გამოძწევი საკითხების პროგნოზირებას მანამდე, სანამ მათი მოგვარება არ გართულდება. ამგვარი მსჯელობის შედეგად შესაძლებელი ხდება შემაშფოთებელი საკითხების დროული და ხარჯეფექტური ფორმით მოგვარება, მაგალითად ისეთი ტექნოლოგიის შემუშავებით და იმ საშუალებების მეშვეობით, რომლითაც მოხდა მათი პრაქტიკაში დანერგვა.

➔ საყურადღებო საკითხების ადრეულ სტადიაზე განხილვა-გააზრება მკვლევარებსა და კანონმდებლებს თავდაჯერებულობას შემატებს, რათა შეძლონ ახალი ტექნოლოგიების მიზნების უფრო ფართოდ აღქმა.

➔ პრობლემური საკითხების გამოვლენა, გაზრდის თანამედროვე ტექნოლოგიების წარმატებით დანერგვის შანსს.

ფინეთი, 2012: 2012 წელს წარმოდგენილი იყო ოფიციალური ვებგვერდი, რომელზეც საზოგადოებას შეეძლო პრობლემური საკითხების განხილვა, ამ საკითხების მიმართ კანონმდებლების ყურადღების მიპყრობა და მათი ავტომატური განხილვა პარლამენტში, თუ ონლაინ პეტიციას 50,000-ზე მეტი მოქალაქე მოაწერდა ხელს.

საზოგადოების აზრის დამადასტურებელი სამხილის მოძიება

51. საჯარო დისკუსიის მნიშვნელოვან მიზნებს წარმოადგენს საზოგადოებრივი აზრის დიაპაზონისა და შინაარსის დამადასტურებელი სამხილის მოძიება, გააზრებული გადაწყვეტილების მისაღებად.

52. მნიშვნელოვანია იმის ცოდნა რა რამდენად შეესაბამება საზოგადოებრივი აზრის დამადასტურებელი სამხილი ინფორმირებულ დასკვნებს და რა სახის რწმენა და ღირებულებები უდევს საფუძვლად მის გამოხატვას. არანაკლებ მნიშვნელოვანი შესაძლოა იყოს იმის გაგება, თუ რა ბადებს ამ აზრს (მაგ. ტექნიკური ცოდნა თუ რელიგიური რწმენა), რამდენად მყარია ისინი და რა გზითა და რა მიზეზით არის შესაძლებელი მათი შეცვლა დროთა განმავლობაში.

53. უმჯობესი იქნება თუ ყურადღება დაეთმობა იმას, თუ რა სახის სამხილი იქნება საზოგადოების აზრის გასაგებად მნიშვნელოვანი, (მაგ. რაოდენობრივი თუ ხარისხობრივი) და რა ფორმით იქნება გამართლებული ამგვარი სამხილის გამოყენება. მაგალითისათვის, სადამკვირვებლო კვლევა, როგორც არის სოციალური ქსელის ანალიზი, ერთი მხრივ ხარჯეფექტური, მაგრამ ამავდროულად შეზღუდულია ინფორმაციული თვალსაზრისით, ამ ინფორმაციაზე კონტროლის მექანიზმის არ ქონისა და სოციალური დინამიკის არსებობის გამო.

- ➔ საზოგადოებასთან ურთიერთობა, საზოგადოებრივი აზრის დამადასტურებელი მტკიცებულების მოპოვების საშუალებას იძლევა იმისათვის, რომ დადასტურდეს ან უარყოფილ იქნეს კონკრეტული საკითხის შესახებ არსებული შეხედულებების სპექტრი, მათი შინაარსი და ბალანსი.
- ➔ საზოგადოებასთან ურთიერთობის გარკვეული ფორმები უზრუნველყოფს იმ საფუძვლების გამოაშკარავებას, რასაც ეყრდნობა საზოგადოებრივი აზრი და იმ ფაქტებისა და შეხედულებების კვლევას, რომლებიც აღნიშნულ აზრს ასაზრდოებს.

მონაწილეობის გაფართოება

54. საჯარო დისკუსიის მიზანს შესაძლოა წარმოადგენდეს საზოგადოების ჩართვა გადაწყვეტილების მიღებაში, მაგალითისათვის პოლიტიკის განვითარების პროცესის ფორმირებაში ან ახალი ტექნოლოგიების მართვის პროცესში, აქტივობებზე დაკვირვებისა და მათი მიმოხილვის მეშვეობით.
55. პროცესში საზოგადოების მონაწილეობას რიგი სარგებელი ახლავს, მათ შორის ლეგიტიმაცია წარმომადგენლობის საფუძველზე და სოციალურ ფასეულობებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა. თუმცადა, მნიშვნელოვანია ურთიერთობის გარკვევა საზოგადოების იმ წევრებს, ვინც პროცესშია ჩართული და უფრო ფართო საზოგადოებას შორის, რომელთა ინტერესებსაც საფრთხე ემუქრება. (იხ. შემდეგი აბზაცი).
- ➔ ყურადღება უნა გამახვილდეს გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში (მაგ. გარკვეულ სფეროში პოლიტიკის ალტერნატიული ვარიანტების განხილვაში) საზოგადოების ჩართულობის უზრუნველყოფაზე და მართვის სისტემაში მათი მონაწილეობისათვის აუცილებელი უნარებისა და შესაძლებლობების შექმნაზე (მაგ. პაციენტების პანელის შექმნა).

საფრანგეთი, 2018: საფრანგეთის ეროვნული კონსულტაციის (“États Généraux”) მიზანი იყო ბიოსამედიცინო თემებზე საჯარო დისკუსიაში საზოგადოების შეძლებისდაგვარად ფართოდ ჩართვა, რაც თავის მხრივ, საკანონმდებლო პროცესში შეიტანდა წვლილს. ფართოდ გაშუქებამ მედიაში, ვებგვერდმა, რომელშიც მონაწილეობდა საზოგადოება და საზოგადოებრივი დისკუსიისათვის ორგანიზებულმა რეგიონულმა ფორუმებმა კარგი შესაძლებლობა შექმნა თანამონაწილეობისთვის და ხელი შეუყო პოტენციალის ჩამოყალიბებას დისკუსიის შემდგომი განვითარებისათვის.

ვინ უნდა ჩაერთოს პროცესში?

56. „საზოგადოებას“ შესაძლოა მიეკუთვნებოდეს ნებისმიერი ადამიანი, რომელიც პირდაპირ არ წარმოადგენს პოლიტიკურ ხელისუფლებას ან რომელიმე პროფესიას.

ამ თვალსაზრისით, ადამიანისათვის საზოგადოების წევრობა დამოკიდებულია არსებულ პრობლემაზე და მის ინტერესებსა და ამ პრობლემისადმი დამოკიდებულებაზე. ერთ პიროვნებას შეიძლება ჰქონდეს, როგორც პირადი და საზოგადოებრივი ინტერესი, როგორც ამ საზოგადოების წევრს, აგრეთვე სამსახურეობრივი გამოცდილებიდან ან პროფესიიდან გამომდინარე ინტერესი.

57. ერთადერთი, სრულყოფილი და უცვლელი „საზოგადოების“ არსებობა წარმოუდგენელია. ის თუ უშუალოდ ვინ ჩაერთვება საჯარო დისკუსიაში იმდენად არის მნიშვნელოვანი, რამდენადაც ყველა მსურველი ამას ვერ შეძლებს. როდესაც საჯარო დისკუსიას ეხება საქმე, მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული თუ ვინ იქნება პროცესში ჩართული, რა ინტერესებს წარმოადგენენ ისინი და არსებობს თუ არა კონკრეტული ჯგუფებისათვის ბარიერი მასში მონაწილეობის მისაღებად.

58. „საზოგადოებაზე“ საუბრის დროს ხშირად არის ნაგულისხმევი ერთგვაროვნება, მაშინ როდესაც, სინამდვილეში ყოველი საზოგადოება განსხვავებულ საზოგადოებრივ ინტერესებსა და პერსპექტივებს აერთიანებს. საზოგადოების ყველა წევრის ინტერესზე ერთი და იგივე პრობლემა ვერ იქონიებს ერთნაირ გავლენას, თუმცა საჯარო დისკუსიის დროს ყველა მათგანს აქვს ხმის უფლება.

59. ზოგიერთი საზოგადოებას, მაგალითად ღია კონსულტაციისა და რიგგარეშე საჯარო დისკუსიებს მონაწილეებს, შესაძლოა ჰქონდეთ თვით არჩევითი ხასიათი. ბევრ, მოწვეულ საჯარო დისკუსიაში, განსაკუთრებით მათში, რომელთა მიზანსაც საზოგადოებრივი აზრის გამოხატვა წარმოადგენს, მონაწილეებმა შესაძლოა წარმოადგინონ გულმოდგინედ შედგენილი ნიმუშები, რომლებიც დემოგრაფიულ ინფორმაციასა და სოციალური მეცნიერების დადგენილ მეთოდოლოგიას ეყრდნობა.

➔ შესაბამისი საზოგადოება მნიშვნელოვანი საკითხის გარშემო ერთიანდება, მაშინ, როდესაც სხვები პროცესში ჩასაბმელად მოძიებასა და ძალისხმევას საჭიროებენ.

დაინტერესებული მხარეები

60. დაინტერესებულს საზოგადოებას შესაძლოა მივაკუთვნოთ ისინი ვისაც პირდაპირი ინტერესო გააჩნია და ხშირად მოიხსენებიან, როგორც დაინტერესებული მხარეები. პირდაპირი ინტერესის მქონეთა აზრი მნიშვნელოვანი იქნება საჯარო დისკუსიის დროს ბიოსამედიცინო მიღწევების შესახებ, თუმცა ბევრ სხვაზეც შეიძლება გავლენა იქონიოს არაპირდაპირი გზით. იმდენად, რამდენადაც ბიომედიცინის მიღწევები ყველასთვის შექმნიან შესაძლებლობებს, ყველას გაუჩნდება თავისი ინტერესები და შესაბამისად ყველა გახდება დაინტერესებული მხარე.

61. ყურადღებას იმსახურებს ის, თუ როგორ წარმოვადგინოთ, მათი ინტერესები, ვინც პოტენციურად მცირე ზეგავლენას განიცდის, სავარაუდოდ დიდი სიხშირით და

პირიქით, მათი ინტერესები ვინც დიდ ზეგავლენას განიცდის, მაგრამ მცირე სიხშირით. ეს ადამიანები შესაძლოა შორს იყვნენ მიღწევების დანერგვის პროცესისგან.

- ➔ ბიომედიცინის მიღწევებთან მიმართებაში, პოტენციურად, ყველა დაინტერესებულ მხარეს წარმოადგენს. ყურადღება უნდა დაეთმოს განსხვავებული ინტერესებისა და შედეგების წარმოჩენას და აღრიცხვას.
- ➔ მნიშვნელოვანია, გამოირიცხოს კონკრეტულ მხარეთა მოსაზრებებისათვის პრივილეგიის უსამართლოდ მინიჭება და აღიარებული იყოს ყველა, ვინც არაპირდაპირი თუ პირდაპირი გზით განიცდის ზეგავლენას.
- ➔ დაუცველი ჯგუფების უფრო ფართოდ წარდგენა შესაძლოა იმის უზრუნველსაყოფად იყოს სასურველი, რომ მათი ხმა შესმენილ იქნეს საზოგადოებრივ ადგილებში.
- ➔ მნიშვნელოვანია არ ვიფიქროთ რომ, მაგალითად, სამოქალაქო საზოგადოების ჯგუფები ან პაციენტების ინტერესების გამომხატველი ჯგუფები ყველა პაციენტისა და მთელი საზოგადოებრივი სახელით საუბრობს.
- ➔ თანაბრად მნიშვნელოვანია, გვახსოვდეს, რომ ისინი, ვინც აქტიურები არიან საზოგადოებასა და სოციალურ ქსელში, შესაძლოა, სულაც არ გამოხატავდნენ საზოგადოების უმრავლესობის აზრს.

წარმომადგენელი ჯგუფები

62. ისეთ მიღწევებთან დაკავშირებით, რომლებიც პოტენციურად ყველას ინტერესებზე ახდენს გავლენას, არ არის საჭირო მთელი მოსახლეობის საჯარო დისკუსიაში ჩართვა, არც პრაქტიკული და არც აუცილებლობის თვალსაზრისით. შერჩეულმა მოსახლეობამ შეიძლება მოგვცეს მინიშნება საზოგადოებაში არსებული აზრის შესახებ.

63. კრიტერიუმი, რომლის მიხედვითაც განისაზღვრება არჩევანი და მისი მოცულობა, საჭიროა გადაწყდეს მსჯელობის შედეგად. მნიშვნელოვანია თავს არიდება მიკერძოებული დასკვნებისათვის, იმის შესახებ თუ რომელი ინტერესია გასათვალისწინებელი.

- ➔ ყურადღება უნდა მიექცეს შესატყვის პარამეტრების დადგენას, რათა მოსახლეობის შერჩეული ჯგუფი წარმომადგენლობითი იყოს.
- ➔ ეროვნული რეფერენდუმები შესაძლოა მნიშვნელოვან ინფორმაციას იძლეოდეს, მაგრამ ის ვერ ჩაანაცვლებს საჯარო დისკუსიას; მათ შესაძლოა უკურეაქცია მოჰყვეს ეფექტიანი საჯარო დისკუსიის არარსებობისას.
- ➔ მოსახლეობის წარმომადგენლობითმა შერჩევამ, შესაძლოა ყურადღება მიაქცევინოს კანონმდებლებს საზოგადოების ინტერესების შესაძლო დამახინჯებაზე, რაც ინტენსიური ლობირების ან დაინტერესებული პირების კამპანიების ზემოქმედებით არის განპირობებული.

ირლანდია, 2016: მოქალაქეთა ასამბლეა, რომელიც მოიცავდა 99 მოქალაქით წარმოდგენილ ჯგუფს და მთავრობის მიერ დანიშნულ თავმჯდომარეს, შეიქმნა საპარლამენტო კომიტეტისათვის რჩევის მისაცემად კონსტიტუციაში მერვე შესწორების შესახებ, რომელიც აბორტს კრძალავდა.

განსხვავებული ხმების ჩათვლა

64. საჯარო დისკუსიის ღონისძიების ინიცირებისას, შესაძლოა საჭირო გახდეს განსაკუთრებული ნაბიჯების გადადგმა იმისათვის, რომ ჩათვლილი იქნეს მათი ხმა, ვინც ამჟამად არ ამჟღავნებს ან არაპირდაპირი ინტერესი აქვს ან ბარიერებს აწყდება მონაწილეობის მიღების მცდელობისას. მრავალ საზოგადოებაში, მაგალითად, ეთნიკური უმცირესობის კომიტეტები ვერ სარგებლობენ საზოგადოებრივი სივრცეზე თანაბარი წვდომით. ზოგჯერ, მოსახლეობის კონკრეტული ნაწილი ვერ შეძლებს ან მათ არ მიეცემათ იმის შესაძლებლობა, რომ მონაწილეობა მიიღონ საჯარო დისკუსიაში. ზოგიერთს ფიზიკური ან ფსიქოლოგიური ბარიერის გამო, ან კულტურული და რელიგიური მიზეზით არ ექნება გამართულ ღონისძიებაში მონაწილეობის მიღების შესაძლებლობა. ზოგ შემთხვევაში, ამგვარი შესაძლებლობების შეზღუდვა შეიძლება უკავშირდებოდეს ადამიანის უფლებებს, ან სოციალური და პოლიტიკური აკრძალვის რთულ ფორმებს.
65. ბავშვებს და ახალგაზრდა ადამიანებს გააჩნიათ განსაკუთრებული ინტერესი ტექნოლოგიური განვითარების მიღების გრძელვადიანი შედეგებისადმი. მათ შეუძლიათ ახალი პერსპექტივებისა და სპეციფიკური ხედვის შეთავაზება, მაგრამ განსხვავებული მიდგომა შეიძლება დასჭირდეს მათი უსაფრთხო მონაწილეობის უზრუნველყოფას საჯარო დისკუსიაში, განსაკუთრებით, როცა საგანი სენსიტიურია. რაც შეეხება ასაკოვან ადამიანებს, ისინი შეადგენენ ზოგადი მოსახლეობის თანაბრად მნიშვნელოვან ნაწილს და ხშირად სამედიცინო მომსახურების ცვლილებების არაპროპორციულ ზეგავლენას განიცდიან.
66. უმცირესობის ხმები მარტივად შეიძლება დაიკარგოს რაოდენობრივი და ფართომასშტაბიანი მიდგომის შემთხვევაში, იმ შემთხვევაში, როდესაც მონაწილეები შერჩეულ იქნენ შემთხვევითი პრინციპით ან როგორც მთლიანი მოსახლეობის რჩეული წარმომადგენლები.
67. შესაბამის სოციალურ ქსელებს და დაინტერესებული ჯგუფებს შეუძლიათ უზრუნველყონ შესაძლებლობა საკითხისადმი განსაკუთრებული ინტერესის მქონე პირების დისკუსიაში ჩასართავად ან მათი ვისაც სხვაგვარად ძნელად მიუწვდება ხელი პროცესზე, ისევე როგორც დაუცველ მდგომარეობაში მყოფი ადამიანებისა. შესაძლოა, სპეციალური ნაბიჯების გადადგმა გახდეს საჭირო სოციალურად მარგინალიზებული ჯგუფების ჩართვისათვის, რომელთა მონაწილეობა ნაკლებად სავარაუდოა მაგალითად, კადრების ამყვან აგენტებთან და ნდობით აღჭურვილ შუამავლებთან მუშაობა.

68. საკანონმდებლო საკითხები, რომელიც მთელ იურისდიქციაზე ახდენს გავლენას შესაძლოა განსხვავებულად შეეხოს სხვადასხვა გეოგრაფიულ არეალში მყოფი ადამიანების ინტერესებს. რაც შესაძლოა ნიშნავდეს განსხვავებას ქალაქსა და სოფელს, ჩრდილოეთსა და სამხრეთს, სამრეწველო და სერვის ცენტრებს, კონტინენტსა და ოფშორს შორის და ა.შ.

- ➔ ახალგაზრდების მონაწილეობა შეიძლება უსაფრთხოდ იყოს უზრუნველყოფილი სასკოლო და ახალგაზრდული ჯგუფების მეშვეობით.
- ➔ ასაკოვანი პირების მონაწილეობის წასახალისებლად, შესაძლოა საჭირო გახდეს კომუნიკაციის საშუალებების მათი მოთხოვნებისადმი ადაპტირება.
- ➔ ნდობით აღჭურვილ შუამავლებს შეუძლიათ ხელი შეუწყონ დაუცველ მდგომარეობაში მყოფი ადამიანების მონაწილეობას ისეთი გზით, რომელიც მათი ხმების წარმოჩენას და შესმენას შეუწყობს ხელს და ამასთან უზრუნველყოფს მათი პირადი ცხოვრებისა და კონფიდენციალურობის დაცვას.

გერმანია, 2019: პროექტმა Genomchirurgie im gesellschaftlichen Diskurs მოიცვა განსხვავებული ჯგუფები, სკოლის მოსწავლეების ჩათვლით. სტუდენტებმა მათ მასწავლებლებთან ერთად მონაწილეობა მიიღეს სიმულაციურ თამაშში გენური ტექნოლოგიების საკითხებზე, რომლის დროსაც სპეციალურად შემუშავებულ ინსტრუმენტებს იყენებდნენ.

გაერთიანებული სამეფო, 2007: გაერთიანებული სამეფოს საჯარო დისკუსიის მაგალითი „საზოგადოების მონაწილეობა ტვინის გამოკვლევაში, ნარკოტიკები და დამოკიდებულება“ წარმოადგენს ნოვატორული ნაბიჯების გადადგმის მნიშვნელობის დემონსტრირებას, ძნელად მისაწვდომი ჯგუფების ჩასართავად, რომლებიც სხვა შემთხვევაში ძნელად შეძლებდნენ საჯარო დისკუსიაში ღიად მონაწილეობას.

როდის არის შესაფერისი დრო საჯარო დისკუსიის ინიცირებისათვის?

69. საჯარო დისკუსია უნდა წარმოადგენდეს უწყვეტ პროცესს და არა ერთჯერად ღონისძიებას. ამასთან, განსხვავებულ კონტექსტში, სხვადასხვა დროს, განსხვავებული საჯარო დისკუსიის ღონისძიებები იქნება მართებული. საჯარო დისკუსია უნდა განიხილებოდეს დემოკრატიული მართვის ფართო კონტექსტში.

70. საჯარო დისკუსიის ღონისძიება ჩვეულებრივ კონკრეტულ მიზანს ემსახურება და წინასწარ განსაზღვრულ ჩარჩოშია მოქცეული. მაგრამ არ არის აუცილებელი, რომ საჯარო დისკუსია დროის მოცემულ მომენტში ერთადერთ გადაწყვეტილებამდე მივიდეს.

71. მონაწილეებს არ უნდა ჰქონდეთ განცდა იმისა, რომ გადაწყვეტილება უკვე იქნა მიღებული და მათ უმნიშვნელო გავლენა შეუძლიათ მოახდინონ. ეს შეეხება ორივე შემთხვევას, როცა გადაწყვეტილებები პოლიტიკურ დონეზეა მიღებული, მაგრამ კრიტიკას იმსახურებენ და როცა საზოგადოების აზრი გადაწყვეტილების მიღებამდეა გათვალისწინებული.

➔ უწყვეტი საჯარო დისკუსია აქტიური საზოგადოებრივი მონაწილეობის კულტურას ქმნის, რაც, თავის მხრივ ხელს უწყობს ცოდნისა და კომპეტენციის ჩამოყალიბებას იმ საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებიც ყველა მოქალაქეს ეხება.

ადრეული „დინების საწინააღმდეგო“ საჯარო დისკუსია

72. „დინების საწინააღმდეგო“ საჯარო დისკუსიის აქტივობებს ადგილი აქვთ ადრეულ სტადიაზე სანამ კვლევითი და სამეცნიერო განვითარება გამოყენებას პოვებს. ისინი გამოიყენება, როგორც საზოგადოებრივი გავლენის ზრდის გზა კვლევისა და ინოვაციების მიზნებსა და მიმართულებებზე, რათა მეცნიერება სოციალურად მეტად პასუხისმგებელი გახდეს. საზოგადოების ადრეულ სტადიაზე ჩართვა წვლილს შეიტანს განვითარების საზოგადოებისათვის მისაღები მიმართულებით წარმართვაში.

➔ ღირებულებების, შიშისა და იმედების შეფასებაში საზოგადოების ადრეული ჩართვა დაეხმარება მკვლევარებსა და კანონმდებლებს ინოვაციებისა და მიღწევების საზოგადოებისათვის მისაღები მიმართულებით წარმართვაში.

დანია, 2008: დანიურმა ტექნოლოგიურმა საბჭომ საჯარო დისკუსია მოაწყო პოლიტიკის განმსაზღვრელი პირებისათვის, სანამ ისინი გადაწყვეტილებას მიიღებდნენ, ინფორმაციის მისაწოდებლად საზოგადოებრივი აზრის თაობაზე, რომელიც, სხვა საკითხებთან ერთად, შეეხებოდა ჯანდაცვის პრიორიტეტებს.

საჯარო დისკუსია კანონმდებლობასთან კავშირში

73. საჯარო დისკუსია ხელს უწყობს საერთო საზოგადოებრივი ინტერესის გამოვლენას მოქალაქეთა შორის. ამასთან დაკავშირებით საზოგადოებრივი ინტერესი სახელმწიფოებრივ პოლიტიკასთან ერთად არის ერთი ხერხი საჯარო დისკუსიის სათვალავში ჩასაგდებად.

74. საკმაოდ ხშირად საჯარო დისკუსია ინიცირებულია სახელმწიფოებრივ პოლიტიკის შემუშავების პროცესთან კავშირში, იმ განზრახვით რომ უზრუნველყოფილი იქნეს კანონში ან სახელმწიფო პოლიტიკაში შესწორებების შემოთავაზება.

75. როდესაც ინიციატივა პოლიტიკურად წინააღმდეგობრივია, არსებობს უფრო მეტი აუცილებლობა, რომ დრო ფრთხილად იქნეს შერჩეული და თავიდან იქნეს აცილებული იმის ალბათობა, რომ მონაწილეები მხოლოდ განსხვავებულ პოლიტიკურ პოზიციებზე იკამათებენ. ამგვარ ვითარებაში მნიშვნელოვანია საკმარისი დროის დათმობა საკითხების ღრმად გაანალიზებისათვის, რათა დისკუსიაში განსხვავებული აზრი და ფასეულობა იქნეს განხილული.

76. მეორე მხრივ, როდესაც რთულ საკითხებს აღმოაჩენენ ტრადიციულ პოლიტიკურ წინააღმდეგობებში, საჯარო დისკუსიის პროცესს შესწევს უნარი, ახსნისა და განხილვის საშუალება უზრუნველყოს, აღნიშნული საკითხებთან დაკავშირებით იმ იმედით რომ საერთო ენა გამოინახება.

➔ შესაძლოა გაჩნდეს პოლიტიკურად სენსიტიური დროის თავიდან აცილების საჭიროება, რათა საჯარო დისკუსიის შედეგი უფრო მეტად განხილულ საკითხებს შეესაბამებოდეს, ვიდრე პოლიტიკური მიკერძოების ზეგავლენას განიცდიდეს.

დანია, 2008: ჯანდაცვის სისტემის მომავალთან დაკავშირებული საჯარო დისკუსია შეეხებოდა პოლიტიკურად სენსიტიურ საკითხს - გარკვეული მკურნალობის სახელმწიფო დაფინანსების ჩანაცვლებას პირადით, რისთვისაც მნიშვნელოვანი იყო პოლიტიკურად სენსიტიური დროის თავიდან აცილება. ამასთან, პოლიტიკურად სენსიტიურ საკითხს პოლიტიკური კონტექსტი მოშორდა და საჯარო დისკუსიის საგნად გადაიქცა. პოლიტიკის შემუშავება საბოლოოდ დისკუსიის შედეგების მიხედვით წარმომართა.

ირლანდია, 2016: ირლანდიის კონსტიტუციაში მერვე შესწორების გაუქმების საკითხი, რომელიც აბორტის აკრძალვას შეეხებოდა, პოლიტიკურად საკმაოდ სენსიტიურ პრობლემას წარმოადგენდა, რაც მნიშვნელოვანს ხდიდა მოქალაქეთა ასამბლეის პოლიტიკური გავლენისგან დისტანცირებას. ზემოაღნიშნული მიღწეული იქნა საზოგადოებასთან დაინტერესებული მხარეების შეთანხმებით, რომ ეს მხარეები მიკერძოებულ გავლენას არ მოახდენდნენ დებატებზე.

IV. ეფექტიანი საჯარო დისკუსია

77. იმისათვის რომ საჯარო დისკუსია ეფექტიანი აღმოჩნდეს, ის უნდა იყოს შინაარსიანი და ღირებული ყველა მონაწილისათვის, იმავდროულად პატივისცემით განმსჭვალული თითოეული მონაწილისადმი. მონაწილენი უნდა აღიარებდნენ, რომ მათ აქვთ თანაბარი შესაძლებლობა, რომ მათი ხმა შესმენილი იქნება და მათი წვლილი გათვალისწინებული იქნება მაშინაც კი, თუ ისინი არ ეთანხმებიან პროცესის შედეგად მიღებულ ყველა დასკვნას.

78. საჯარო დისკუსია კომუნიკაციის ორმხრივი პროცესია. ინფორმაციის გაცვლის ხასიათი - რა ინფორმაცია გადაეცემა, ვის მიერ, ვის გადაეცემა - შესაძლოა, სხვადასხვაგვარი იყოს. ნებისმიერი საჯარო დისკუსიის პროცესში, სავარაუდოდ, ინფორმაციის გაცვლის მრავალფეროვანი ფორმები იქნება გამოყენებული.
79. მოცემული პარაგრაფი შეეხება იმას თუ როგორ უნდა იქნეს დაცული და გაუმჯობესებული საჯარო დისკუსიის პროცესი. ხარისხი უკავშირდება, თუმცა განყენებულია, ნებისმიერი განსჯისაგან იმის შესახებ არის თუ არა პროცესი სიტუაციის მიზნის შესაბამისი (იხ. წინა პარაგრაფი) ან რამდენად ამართლებს შედეგი მის ინიციატორებისა თუ მონაწილეების იმედებს (იხ. შემდეგი პარაგრაფი).
80. ეფექტიანი საჯარო განხილვა ინდივიდებისა და ჯგუფებისათვის საზოგადოებრივ ცხოვრებაზე ისეთი ფორმით წვდომას უზრუნველყოფს, რაც აღვივებს ინტერესს და ქმნის უფლებამოსილების შესაძლებლობებს. ხელს უწყობს რწმენის გაჩენას მოქალაქეთა შორის, მოქალაქეებსა და მთავრობას ან სამთავრობო ორგანოს შორის. არაეფექტიანი საჯარო დისკუსია არა მხოლოდ მარცხს განიცდის ამგვარი გავლენის მოხდენაში, არამედ ექმნება საფრთხე, რომ ზემოაღნიშნულის საპირისპიროდ წარმოქმნას: ინტერესის უქონლობა, ურთიერთ უნდობლობა, და საბოლოოდ საზოგადოებრივი ცხოვრებისგან გაუცხოების შეგრძნება.
- ➔ საჯარო დისკუსიის პროცესის ეფექტიანობა შესაძლოა გაიზარდოს, მისი მომზადებისა და ჩატარების პრინციპებისადმი ყურადღების მიქცევით.
 - ➔ ეფექტიანი საჯარო დისკუსია აძლიერებს მოქალაქეთა პოზიციას და ზრდის ნდობას, როგორც მოქალაქეებს შორის, ისე მოქალაქეებსა და მთავრობას ან სახელმწიფო ორგანოებს შორის.

ეფექტიანობა მომზადების მეშვეობით

81. ეფექტიანი საჯარო დისკუსიის ფორმატის შერჩევის საკვანძო პრინციპს მონაწილეობის, ჩართულობის უზრუნველყოფა წარმოადგენს. დისკუსიის ფორმატის ყველაზე მნიშვნელოვან მახასიათებელს წარმოადგენს ის, თუ რამდენად გამოხატავს ან ახერხებს მოცემული ფორმატი უფლებამოსილების განაწილებას მასში მონაწილეებს შორის, სხვადასხვა მონაწილისა და დისკუსიის ინიციატორების ჩათვლით. აღნიშნულის გაუმჯობესება შესაძლებელია იმგვარი გარემოსა და პროცესის შექმნით, რომელიც ადეკვატურ რესურსებს მოიცავს, უზრუნველყოფს ჩართულობას და ქმნის მონაწილეობის ყოველგვარ შესაძლებლობას.
82. საჯარო დისკუსიისათვის საკმარისი დროის დათმობა შესაძლოა ზოგჯერ წინააღმდეგობაში მოვიდეს, სტრატეგიული გადაწყვეტილების მიღების საჭიროებასთან, გადაუდებელ საქმესთან დაკავშირებით. გადაწყვეტილების ნაჩქარევად მიღებას, კი უბრალოდ ახლავს დისკუსიის დაყოვნების ან შეცვლის საფრთხე, რომელიც შესაძლოა მოგვიანებით უფრო დამანგრეველი შედეგების მომტანი გახდეს.

83. დროის უქონლობა ხშირად პირობითი ხასიათისაა, მაგალითად რეკლამისა და ეკონომიკური უპირატესობის დაცვით გამოწვეული და შესაძლოა გამოსწორდეს წინდახედულებითა და მოლოდინით. თუმცა, ნებისმიერ აჩქარებას წინააღმდეგობა უნდა გაეწიოს იქ, სადაც საზოგადოების მიერ გადაწყვეტილების მიღების ხარისხი უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე შედეგი. სავარაუდოდ ეს არის შემთხვევა სადაც ნარჩუნდება მნიშვნელოვანი გაურკვევლობები, მაგალითად, შემთხვევა როცა რისკი და შედეგი კარგად არ არის გაანალიზებული და მნიშვნელოვანი ბუნდოვანება ახლავს იმ ფასეულობებსა და მნიშვნელობებს, რომელსაც ხალხი კონკრეტულ საკითხს ანიჭებს.

რესურსების გამოყოფა

84. იმისათვის რომ მონაწილეების წვლილი აზრს არ იყოს მოკლებული, საჯარო დისკუსია საჭიროებს ადეკვატური რესურსებით უზრუნველყოფას. მასშტაბისა და მეთოდოლოგიის მიხედვით, საჯარო დისკუსი მვირად ღირებული აქტივობაა. სულ მცირე, რესურსებით უზრუნველყოფა უნდა იყოს გამოყენებული მიდგომის ადეკვატური.

85. რესურსებით ადეკვატური მომარაგება ახდენს საჯარო დისკუსიის ინიციატორების მიერ მოვალეობის შესრულების დემონსტრირებას და მასში შეიძლება შედიოდეს არა მხოლოდ ფინანსური ხარჯების გაღება, არამედ დროის დათმობაც პროცესისათვის ხელის შეწყობის მიზნით, ჩანაფიქრიდან განხორციელებამდე. რესურსებით არაადეკვატური უზრუნველყოფას ან ეკონომიას კი, შესაძლოა მოჰყვეს საჯარო დისკუსიის ჩაშლა და მიგვიყვანოს უკუშედეგებამდე.

86. სიტუაციაში, სადაც რესურსები შეზღუდულია, მიზნების განხორციელებაც აგრეთვე შეზღუდულია. მეთოდოლოგიური შეზღუდვების უპატივცემულობაში გამოხატული საზღვრების გადაცდომა და პროცესისადმი ზედმეტის მოთხოვნა, შესაძლოა გახდეს უკუშედეგის მიზეზი. ალტერნატიულად პროფესიულ ან სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებში, რესურსები შესაძლოა გაფართოვდეს პარტნიორული მუშაობის შედეგად. ამავდროულად აუცილებელია წინდახედულების გამოვლენა იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ამგვარმა ღონისძიებებმა არ დაარღვიოს პროცესის პარტნიორების ერთიანობა.

87. ადეკვატურ ფინანსურ მხარდაჭერასთან ერთად, მნიშვნელოვანია ის, რომ არსებობს საკმარისი დრო, იმისათვის, რომ მოქალაქეებს მიეცეთ საშუალება სრულად მიიღონ მონაწილეობა საჯარო დისკუსიის პროცესში. დრო შეიძლება დასჭირდეს ადეკვატურ დაგეგმვას, სამიზნე აუდიტორიასთან კომუნიკაციას, პროცესის მონაწილეებისთვის საკუთარი საქმიანობის, მოვალეობის შესაბამისად დასაგეგმად და საკუთარი თავის პროცესში მონაწილეობის მისაღებად მომზადებას. აღნიშნული

ხშირად წინააღმდეგობაში მოდის ისეთი კანონმდებლობის შემუშავებასთან, რომელიც ითვალისწინებს არსებულ ვითარებას. უმეტეს შემთხვევაში მნიშვნელოვანია, მონაწილეებისათვის დროის მიცემა, იმისათვის რათა გაითვალისწინონ მტკიცებულებები და არგუმენტები, განიხილონ ისინი სხვებთან (ამგვარი აუცილებლობის შემთხვევაში) და საკუთარი აზრი ჩამოაყალიბონ.

➔ **საჯარო დებატებისათვის უფრო მეტი დროის გამოყოფა და წინააღმდეგობის გაწევა ისეთი ზეწოლისადმი, რომლის მიზანია დასკვნების სწრაფად მიღწევა, საბოლოო ჯამში შეიძლება უფრო ეფექტიანი აღმოჩნდეს, განსაკუთრებით მაშინ, როცა განსახილველი საკითხები რთულია.**

ირლანდია, 2016: საჯარო დისკუსიის ღონისძიება ინიცირებული იყო კონსტიტუციის მერვე შესწორებების გაუქმებასთან დაკავშირებით, რომლითაც იკრძალებოდა აბორტი. პროცესი ითვალისწინებდა სამოქალაქო ასამბლეის ჩამოყალიბებას, რომელიც ხუთჯერ შეიკრიბა 2016-2017 წლებში. ასამბლეის მიერ 2017 წელს მომზადებულმა დასკვნებმა საფუძველი ჩაუყარა 2018 წლის მაისის გადაწყვეტ ეროვნულ რეფერენდუმს. საკმარისი დროის გამოყოფის ვალდებულება, პროცესის ეფექტიანობის მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენდა.

- ➔ საჯარო დისკუსია დასაწყისშივე პოლიტიკის განსაზღვრის პროცესის შემადგენლად უნდა განიხილებოდეს და არა როგორც არასავალდებულო და „დამატებითი“ ღონისძიება. ასეთი მიდგომა ქმნის გარანტიას, რომ დისკუსიის შედეგად შესაძლებელი იქნება სათანადო ინფორმაციის მიწოდება პოლიტიკის განსაზღვრის პროცესისათვის.
- ➔ მზადყოფნა დაუგეგმავი საჯარო დისკუსიის ინიცირებისათვის, ხელს შეუწყობს საზოგადოებრივი მნიშვნელობის თემების წარმოჩენას და მომავალი საქმიანობის საკითხების დაზუსტებას.
- ➔ სათანადო საჯარო დისკუსიის ჩატარების გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ, მნიშვნელოვანია, რომ პროცესი საკმარისი რესურსებით იქნეს უზრუნველყოფილი
- ➔ საჯარო დისკუსიაში მონაწილეობის შესაძლებლობების უზრუნველყოფა შეიძლება მარტივად მოხერხდეს, მაგალითად ონლაინ პეტიციების დახმარებით.

ფინეთი, 2012: საჯარო დისკუსია შესაძლოა ხარჯებთან იყოს დაკავშირებული, თუმცა არსებობს აგრეთვე უფრო ხელმისაწვდომი საშუალებები საჯარო დისკუსიისათვის სივრცის შესაქმნელად. მაგალითს წარმოადგენს ფინური ინიციატივა ადვილად მისაწვდომი ვებგვერდის შექმნის სახით და საზოგადოებისათვის მხარდაჭერის ორგანიზება იმ საკითხთან დაკავშირებით, რომელიც მათი სურვილით პარლამენტმა უნდა გადაწყვიტოს. პირველი ექვსი წლის განმავლობაში, ამ ინიციატივას შედეგად მოჰყვა 37 პეტიციის განხილვა.

- ➔ საჯარო დისკუსიის პროცესმა, რომელიც ყველა მონაწილის ინტერესებს ემსახურება, შეიძლება გაამართლოს გასაწევი ხარჯების გაზიარება.
- ➔ როცა შესაძლებელია, ხარჯეფექტური იქნება არსებული ორგანიზაციული ინფრასტრუქტურის გამოყენება. ამასთან, გასათვალისწინებელია აღნიშნულ სტრუქტურებთან დაკავშირებული სახელმწიფო ძალაუფლების ზეგავლენა და მონაწილეთა ჩართულობის ხელშემშლელი ბარიერები.

საფრანგეთი, 2018: ფრანგულმა “États Généraux-ის” ინიციატივამ ეფექტიანად გამოიყენა არსებული რეგიონული ფორუმები ქვეყნის ფარგლებში და მის საზღვრებს გარეთ არსებული ტერიტორიების საზოგადოების ყურადღების მისაპყრობად და შესაძლებელი გახდა ფართო საზოგადოების ჩართვა ეროვნულ დისკუსიაში ადგილობრივი ინფრასტრუქტურის მეშვეობით.

პოლონეთი, 2015: პოლონეთის კონსტიტუციური კვირეული იყენებს სკოლებისა და სხვა დაწესებულებების ორგანიზაციულ ინფრასტრუქტურას სტუდენტებისა და იურისტების ერთმანეთთან დასაკავშირებლად. ამისათვის კონსტიტუციურ სამართალში იმართება ლექციები, როგორც საჯარო დისკუსიის პროცესის შემადგენელი, რასაც ადგილი აქვს ყოველწლიურად ქვეყნის მასშტაბით 2015 წლიდან და რაც წარმოადგენს სამართალმცოდნეების მიერ შემოთავაზებულ, უსასყიდლო, მოხალისეობაზე დაფუძნებულ, უნარების გასამყარებელ ღონისძიებას.

შინაარსიანი მონაწილეობა და თანამშრომლობა

88. მონაწილეების ინტერესების პატივისცემა წარმოადგენს მნიშვნელოვანი საჯარო დისკუსიის აუცილებელ მოთხოვნას. მონაწილეთა ინტერესების პატივისცემა გულისხმობს მათ ფინანსურად დაჯილდოებას მონაწილეობისათვის, თუნდაც ეს თანხა ნომინალური იყოს. ჯილდო საჯარო დისკუსიაში მონაწილეებისათვის, უფრო ხშირად განპირობებულია შესაძლებლობით, რომ გავლენა მოახდინოს გადაწყვეტილების მიღებაზე (იხ. შემდეგი პარაგრაფი) და წვლილი შეიტანოს ჩვენი საზოგადოების ჩამოყალიბებაში. ეფექტიანი საჯარო დისკუსიისათვის, მონაწილეებისათვის საჭიროა იმის შეგნება, რომ მათი წვლილი შეაქვთ დისკუსიის შედეგში და რეალურ გავლენას ახდენენ მასზე.
89. დისკუსიისათვის კითხვების შედგენა მიუკერძოებელი ფორმით, ან თავად მისი მონაწილეებისათვის კითხვების შედგენის საშუალების მიცემა იმ ფორმით, რომელიც მათთვის ყველაზე მნიშვნელოვანია და ურთიერთშორის შეთანხმებული, უზრუნველყოფს ნდობის შენარჩუნებას, მისი მიუკერძოებელი შესრულებისადმი.

90. მათ ვინც ახდენს საჯარო დისკუსიის ინიცირებას, შესაძლოა პირობითად დასჭირდეთ მონაწილეებისათვის უფლებამოსილების გადაცემა მათი ერთგულების სანაცვლოდ. ამის მსგავსად მონაწილეებს შესაძლოა გაუზრდეთ მეტი ინფორმაციის მიღების საჭიროება ან განსხვავებული მოსაზრებების გააზრების უკეთესი საშუალებები, სანამ მათ ექნებათ პრობლემასთან დაკავშირებული აზრთა შინაარსიანი გაცვლის შესაძლებლობა. ამ შემთხვევაში მათ უნდა ჰქონდეთ შესაძლებლობა გამოხატონ ამგვარი სურვილი მოქმედების გეგმის ადრეულ ეტაპზე, იმისათვის, რომ მოხდეს შესაბამისი ექსპერტების მოძიება და პროცესში ჩართვა.
91. დისკუსიის ინიციატორი მზად უნდა იყოს მის მონაწილეებს შორის, სულიერი წონასწორობის სავარაუდო დარღვევისათვის, მაგალითად განსხვავებისათვის განათლების, სოციალური სტატუსის მხრივ, რამაც შესაძლოა შექმნას დამხმარის ან შუამავლის საჭიროება ექსპერტებისათვის დასასმელი, შესაბამისი კითხვების ფორმულირებისათვის, რათა ყველას ხმა და შესაძლო პრობლემები იქნეს შესმენილი.
92. საჯარო დისკუსიის მატერიალურ შედეგთან დაკავშირება, მონაწილეებს საკუთარი წვლილის შეტანის საშუალებას აძლევს და წახალისებს მათ საქმიანობისადმი მეტი ერთგულებისაკენ.

დანია, 2008: საჯარო დისკუსიის მონაწილეებმა იმსჯელეს დანიური ჯანდაცვის სისტემის მომავლის შესახებ და მოგვიანებით კენჭი უყარეს ისეთ მნიშვნელოვან საკითხებს, როგორცაა პრინციპების შემუშავება ჯანდაცვის რესურსების განაწილებისთვის და რჩევები კანონმდებელთათვის.

- ➔ მონაწილეების ინტერესების გათვალისწინება საჯარო დისკუსიაში შესაძლებელია პროცესის დაგეგმვაში ან სადისკუსიო საკითხების ფორმულირებაში მათი ჩართვით.
- ➔ საჯარო დებატების ფარგლებში მონაწილეებისათვის უფლებამოსილების მინიჭებამ, თავად განისაზღვრონ, რა ინფორმაცია მიაჩნიათ შესატყვისად, შესაძლოა ხელის შეუწყოს მათ მოტივირებას მონაწილეობისათვის. მაგალითად, მათ შეიძლება მიეცეთ ექსპერტების შერჩევის ან ფაქტების მოძიების და წარმოდგენის შესაძლებლობა.

ირლანდია, 2016: „ირლანდიის მოქალაქეთა ასამბლეას“ მიენიჭა უფლებამოსილება იმ ექსპერტების მოსაწვევად, ვისი მოსმენაც მათ სურდათ და მათთვის კითხვების დასასმელად, შემდგომი დისკუსიისათვის მყარი საფუძვლის შესაქმნელად.

გაერთიანებული სამეფო, 2007: საჯარო დისკუსიის მრავალსერიული, მასშტაბური აქტივობის ფარგლებში, რომელიც შეეხებოდა თემას „საზოგადოების ჩართვა მეცნიერების სფეროში, რომელიც შეისწავლის

ადამიანის ტვინს, წამალდამოკიდებულებას და ნარკოტიკებს“, მონაწილეებს შეეძლოთ ურთიერთობა მთელ რიგ ექსპერტებთან, რაც მათ დებატებისთვის მომზადების საშუალებას აძლევდა.

➔ დამოუკიდებელი, მიუკერძოებელი და პროფესიონალი მოდერატორების და შუამავლების ჩართვამ, შეიძლება გააძლიეროს ცალკეული მონაწილისა და მარგინალიზებული ჯგუფების პოზიცია.

წვდომა და ინკლუზია

93. „საჯარო დისკუსია“ ამავდროულად გულისხმობს საჯარო სივრცეს, სადაც მონაწილეები საკუთარ ინტერესებს თავისუფლად გამოხატავენ. რეალობაში დისკუსიის შესაძლებლობა თითქმის ყოველთვის არათანაბრად ნაწილდება, უფლებამოსილების და განათლების და ყველა მოქალაქისათვის მათი მისაწვდომობის თვალაზრისით ხშირად არათანაბარია. ზემოაღნიშნული ეხება ანკეტის შედგენასა და დისკუსიის ჩატარების ადგილის მისაწვდომობასაც.
94. მნიშვნელობა აქვს საჯარო დისკუსიის ენას. მათ ვისთვისაც ადგილობრივი ენა დედა ენა არ არის, მაგალითად ახალ ემიგრანტებს, სავარაუდოდ დასჭირდებათ თარჯიმნები. ზოგიერთი კი ვისთვისაც ეს ენა მშობლიური არ არის და არც საბაზისო განათება აქვთ ნაკლებად გაართმევენ თავს წერილობით კომუნიკაციას. ცოდნა პრობლემას წარმოადგენს ყველა წევრი სახელმწიფოსათვის. რასაც სავარაუდოდ კიდევ უფრო გაართულებს ტექნიკური ტერმინების გამოყენება, რაც ჩვეულებრივი მოვლენაა განსაკუთრებით, ბიომედიცინაში. ენობრივი სხვაობა განსაკუთრებით საყურადღებოა უშუამავლო კომუნიკაციის დროს, მაგალითად ონლაინ პლატფორმებზე, კონკრეტულ საზოგადოებრივ მედიასა და სოციალურ ქსელში. ზემოხსენებული მიზეზების გამო, კომუნიკაციის ალტერნატიული საშუალებების გათვალისწინებამ ხატვამ თამაშმა, ვიდეოს ჩვენებამ და პულტებით ხმის მიცემამ შეიძლება დაეხმარება გაუწიოს დისკუსიას.
95. შეიძლება პრობლემას წარმოადგენდეს ზოგიერთი ინტერფეისიცი: ასაკოვანი ხალხი ან ტექნოლოგიის ნაკლებად მცოდნე პირები, ნაკლებად კომფორტულად იგრძნობენ თავს ვიდრე, ონლაინ პლატფორმისა და სოციალური ქსელის მომხმარებელი პირები, აქედან გამომდინარე ალტერნატიული და დამხმარე საშუალებები აუცილებლად არის გასათვალისწინებელი. ზოგიერთი ადამიანი კონკრეტულ მედია საშუალებასა და გარემოს არასტუმართმოყვარედაც კი მიიჩნევს.
96. გარემო და მონაწილეობის სახეები თანაბრად მნიშვნელოვანია. მაგალითად დაბალი სოციალური სტატუსისა და საგანმანათლებლო დონის მქონე პირებმა,

ნაკლებ სავარაუდოა, მონაწილეობა მიიღონ სემინარში, რომელიც ტარდება უნივერსიტეტის შენობაში და მონაწილეები პირისპირ კამათში გამოიწვიონ.

97. ჩატარების ადგილი საჭიროა შეირჩეს იმ მონაწილეთა დასახმარებლად, ვისაც განსხვავებული წვდომის შესაძლებლობები აქვთ, მაგალითად უნარშეზღუდულთა ეტლის მომხმარებლები და საბავშვო ეტლის მქონე პირები. უფრო მეტიც კეთილმოწყობის უქონლობა, როგორც არის საპირფარეშოები, სამლოცველო ან დედისა და შვილის ოთახები, თავისუფალი სადგომი ან მუნიციპალური ტრანსპორტის მისაწვდომობა, ზოგიერთ მონაწილეს ხელს შეუშლის აქტივობაში მონაწილეობის მიღებაში. ხმის გამაძლიერებლების უქონლობა ან ხელისშემშლელი აკუსტიკა, მაგ. საგზაო მოძრაობა ან ნებისმიერი გარე ხმაური, დისკუსიის ჩატარების ადგილს ბევრი მონაწილისათვის გამოუსადეგარს გახდის.

98. ყველას მონაწილეობა, სავარაუდოდ გულისხმობს იმ დღეების იგნორირებას, რომლებშიც ზოგიერთი ადამიანი მონაწილეობს რელიგიურ რიტუალებში და მათ განთავსებასა და კომპენსირებას, ვისაც სამსახურეობრივი და ბავშვების მოვლასთან დაკავშირებული ვალდებულებები აკისრია.

- ➔ საჯარო დისკუსია საჭიროებს ინკლუზიურობასა და კეთილგანწყობას. ყურადღება უნდა მიექცეს აუცილებელი ზომების შერჩევას, რომელიც უზრუნველყოფს ყველა მონაწილის აქტიურ ჩართულობას საჯარო დებატებში მიღებისათვის სხვა მონაწილეთა თანაბარ პირობებში. შესაძლებელია საჭირო გახდეს კონკრეტული ნაბიჯების გადადგმა, სოციალური იზოლაციის გარკვეული ფორმებისათვის წინააღმდეგობის გასაწევად.
- ➔ აუცილებელია, ყურადღება მიექცეს დისკუსიისთვის ისეთი ადგილის შერჩევას, რომელიც ყველასათვის მისაწვდომი იქნება. დებატებისათვის შესაფერისი გარემო შეიძლება იყოს არსებულ საჯარო დაწესებულებებსა და ადგილებში, როგორებიც არის მუზეუმები და საგამოფენო სივრცეები, აგრეთვე, ადამიანების თავშეყრის ადგილები, სადაც იმართება სამეცნიერო ფესტივალები და სხვა საჯარო ღონისძიებები. ეს ასევე ხელს შეუწყობს ამ ადგილებში ადამიანების შემდგომ შეკრებებსა და ურთიერთობებს.
- ➔ საჯარო დისკუსიის დროს მონაწილეების წასახალისებლად შეიძლება გამოხატვის სხვადასხვა საშუალება იქნეს გამოყენებული, მაგალითად, ნახატები ან როლების თამაში, ნაცვლად სასაუბრო დიალოგისა.
- ➔ ინიციატორებს შესაძლოა განსაკუთრებული ნაბიჯების გადადგმა დასჭირდეთ სოციალურად მარგინალიზებული ჯგუფების მისაზიდად მაგ. მათი თანატოლების, შუამავლებისა და წარმომადგენლების დახმარებით.

გაერთიანებული სამეფო, 2007: როგორც „ტვინის შესახებ მეცნიერებისა და ნარკოტიკებზე დამოკიდებულების“ შესახებ საჯარო დისკუსიის ინიციატივის ფარგლებში ნაბიჯები გადაიდგა იმის უზრუნველსაყოფად, რომ რეკრეაციულ ნარკომანებსა და ყოფილ ნარკომანებს აქტიურ მონაწილეობა მიეღოთ დისკუსიაში და არა მხოლოდ პაციენტთა ორგანიზაციების წარმომადგენლებს.

ამ ჯგუფებს საშუალება მიეცათ, შეერჩიათ მათთვის სასურველი მონაწილეობის ხერხი, რაც მათ გააკეთეს ურთიერთშორის დისკუსიის გზით, უსაფრთხო გარემოში და შუამავლების დანიშნვით, როლებთანაც მათ სანდო ურთიერთობა ჩამოუყალიბდათ. ეს შუამავლები წარმოადგენდნენ მათ შეხედულებებს საყოველთაო დისკუსიაში.

კონტროლის მექანიზმები

99. მექანიზმები შეიძლება გახდეს საჭირო იმის უზრუნველსაყოფად, რომ საჯარო დისკუსიაში გათვალისწინებული იყოს ყველა დაინტერესებული პირის ინტერესები და საჭიროებიდან გამომდინარე, ადაპტირებული იქნეს ამ მისიის შესასრულებლად. აღნიშნული ფუნქცია აუცილებელია გამიჯნულ იქნეს, როგორც პრაქტიკული მენეჯმენტისგან და საჯარო დისკუსიის ინიციატივების მიწოდებისაგან, ასევე ამგვარი ინიციატივების კომისიის წევრების, სპონსორებისა და ადრესატებისაგან.

➔ შესაძლებელია, სასურველი იყოს დებატების ინიციატორი ორგანიზაციისაგან დამოუკიდებელი ზედამხედველობის უზრუნველყოფა, როგორც საჯარო დებატების საერთო ფორმატის შემადგენელი. მან შეიძლება მიიღოს დამოუკიდებელი საკონტროლო ჯგუფის ან დამოუკიდებელი უფლებამოსილების მქონე ცალკეული პირის სახე.

ეფექტიანი საქმიანობა

100. საჯარო დისკუსიის საკვანძო პრინციპს წარმოადგენს ის, რომ მან უნდა გაითვალისწინოს საკუთარი მონაწილეების ინტერესები და უფლებები, პრინციპს, რომელიც აგრეთვე ადამიანის უფლებებს უდევს საფუძვლად. საჯარო დისკუსიის ეფექტიანობას მხოლოდ ჩანაფიქრი ვერ განაპირობებს, არამედ ის აგრეთვე მოითხოვს, რომ დისკუსია პროცედურული სამართლის პრინციპების შესაბამისად წარიმართოს.

101. პროცედურული ზომები ხელს შეუწყობს დისბალანსისა და უთანასწორობისათვის წინააღმდეგობის გაწევას პროცესის წევრებს შორის, აქტივობის მონაწილეების ინიციატორებისა და სპონსორების ჩათვლით.

➔ საჯარო დისკუსიის პროცესში ქცევის პრინციპების განსაზღვრა ხელს შეუწყობს პროცესის გამჭვირვალობასა და მის მიმართ პასუხისმგებლობის წახალისებას.

სამართლიანობა

102. პატივისცემა შესაძლოა ყველა მონაწილისათვის გულისხმობდეს განსაკუთრებულ ყურადღებას, ან განსაკუთრებული ნაბიჯების გადადგმას,

გარკვეული ჯგუფების წახალისებას, მათთვის მონაწილეობის შესაძლებლობის მიცემასა და იმის უზრუნველყოფას, რომ ყველას ხმა სამართლიანად იქნება შესმენილი, მათი ჩათვლით ვინც საპირისპირო ან არატრადიციულ აზრებს გამოხატავს. მნიშვნელოვანია, რომ საჯარო დისკუსიაში ფოკუსირება მოხდეს დისკუსიის საკითხზე და არა მის მომხსენებელზე.

103. განსაკუთრებით უნდა იქნეს უზრუნველყოფილი, პატივისცემა ეთნიკური, კულტურული სოციალურ-დემოგრაფიული განსხვავებებისა და ყველა მონაწილის მიერ გამოხატული აზრის გათვალისწინების თანაბარი უფლება. პატივისცემისა და სამართლიანობის დემონსტრირება ინიციატივისადმი ნდობის განცდას ბადებს.

➔ **დებატების დამოუკიდებელ, მიუკერძოებელ და კვალიფიციურად წარმართვას შეუძლია უზრუნველყოს, რომ ყველა მონაწილეს ექნება საკუთარი აზრის გამოთქმის სამართლიანი შესაძლებლობა, სოციალური, პოლიტიკური, განათლებასა და ეკონომიკურ მდგომარეობაში განსხვავების მიუხედავად.**

პირადი ცხოვრება

104. პერსონალს, ინდივიდების ცხოვრებისეულ გამოცდილებას ძალუძს სასარგებლო წარმოდგენის შექმნა, ინფორმაციასა და ფაქტობრივ მტკიცებულებასთან ერთად. ინდივიდებმა შესაძლოა თავიანთი პერსონალური გამოცდილება საჯარო დისკუსიისათვის მნიშვნელოვნად მიიჩნიონ და მათი სხვებისთვის გაზიარების სურვილი გაუჩნდეთ. აუცილებელია, რომ ამის განსახორციელებლად დისკუსიის დროს მათთვის „უსაფრთხო სივრცე“ იქნეს შეთავაზებული. პირადი ცხოვრების პატივისცემა დისკუსიის მონაწილეთა ანონიმურობის დაცვით, შესაძლოა მნიშვნელოვანი იყოს, მაგალითად მათ ცხოვრებაში მედიის ჩარევისგან დასაცავად. ნებისმიერ შემთხვევაში აღნიშნული შესაძლოა ინფორმაციის დაცვის შესახებ კანონის ლეგალური მოთხოვნაც იყოს.

105. ზოგიერთი ინდივიდის დისკუსიაში მონაწილეობამ შესაძლოა მათი სუსტი მხარეები გამოაჩინოს და გახდეს მათი სტიგმატიზაციის, დისკრიმინაციისა და მათთვის პირდაპირი ზიანის მიყენების მიზეზიც კი. ამ ფონზე, სავარაუდოდ განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს, აღნიშნულის გათვალისწინება მაშინ, როდესაც აქტივობაში ჩართულები არიან ბავშვები და ახალგაზრდები. მრავალი სახის ბიოსამედიცინო მიღწევის შედეგად წამოიჭრება საკითხები, რომლებიც არაპროპორციულ გავლენას ახდენს გენდერულ განსხვავებებზე, ასაკისა და ჯანმრთელობის სტატუსზე ან უნარშეზღუდულობაზე, რასაც მოჰყვება სტრუქტურული უთანასწორობის გამწვავების საფრთხე იმ შემთხვევაში, თუ დაუცველი ჯგუფები ვერ შეძლებენ სამართლიან დებატებში მონაწილეობის მიღებას.

106. იქ, სადაც პროცესში განსაკუთრებული ჯგუფების ან შეთავაზებული ზომებისგან დაზარალებული ინდივიდების მონაწილეობა მნიშვნელოვანია და პირდაპირი

მონაწილეობა უქმნის საფრთხეს მათ პირად ცხოვრებას, მონაწილეობის საშუალების ალტერნატიული ზომები უნდა იქნეს განხილული. მაგალითად ამის გაკეთება შესაძლებელია ვიდეოკავშირის, ნდობით აღჭურვილი შუამავლების მეშვეობით, ან წერილობითი წარდგენით. თუ მონაწილეობა განსაკუთრებით დაზარალებული ინდივიდებისაგან მოითხოვს ანონიმურობას, პროცესის ლეგიტიმაცია შეიძლება შენარჩუნდეს მაგალითად დამოუკიდებელი გარანტიის მეშვეობით.

- ➔ აუცილებელია, გათვალისწინებული იქნეს პოტენციური კონფლიქტი გამჭვირვალობის მნიშვნელობასა და საჯარო დისკუსიაში მონაწილე ინდივიდების პირადი ცხოვრების დაცვის საჭიროებას შორის.
- ➔ შესაძლოა მართებული იყოს განსხვავებული საზოგადოების განცალკევებით ჩართვა, იმ შემთხვევაში როდესაც სტრუქტურული ან სხვა მიზეზებით, გარკვეული ქვეჯგუფები ვერ მიიღებენ მონაწილეობას სხვებთან ერთად თანაბარი პირობებით.
- ➔ „ჩათემ ჰაუსის წესის“ (Chatham House Rule) გამოყენებამ (იმის შესახებ, რომ მიღებული ინფორმაცია შეიძლება მოგვიანებით გამჟღავნდეს, იმ პირობით, რომ არც ინფორმაციის მომწოდებლის ვინაობა და არც რომელიმე მონაწილის ვინაობა არ გამჟღავნდება) შეიძლება საშუალება მისცეს ადამიანებს, რომლებიც საჯარო დებატებში არიან ჩართული, თავისუფლად გამოხატონ აზრები, ამ საქციელის გამო ნეგატიური შედეგის მიღების შიშის გარეშე. თუ აღნიშნული წესის გამოყენება იგეგმება, პირობები წინასწარ უნდა შეთანხმდეს მონაწილეებთან და შემდგომში წესებიც ზედმიწევნით უნდა იყოს დაცული.

ინტერესთა გამჭვირვალობა

107. გამჭვირვალობა სამართლიანობის მნიშვნელოვანი ასპექტია. ინიციატორები და მონაწილეები ერთნაირად გულწრფელნი უნდა იყვნენ თავიანთ მიზნებთან და ინტერესებთან, საჯარო დისკუსიის დაფინანსებასთან და მასში მონაწილეობასთან და ნებისმიერი სახის დაფინანსების წყაროსთან დაკავშირებით. პირადი ინტერესების დაკმაყოფილების მცდელობის თავიდან ასაცილებლად, ხშირ შემთხვევაში მართებულია სპონსორებისა და ინიციატორების მიერ საკუთარი თავის პროცესიდან გამიჯვნა, ან დამოუკიდებელი პროფესიონალების ჩართვა საჯარო დისკუსიის მათი სახელით ჩასატარებლად.
108. მნიშვნელოვანი ინტერესები, საზოგადოების ინტერესებით არ შემოიფარგლება. გათვალისწინებული და გაცხადებული უნდა იქნეს პირადი ინტერესებიც, ვინაიდან მონაწილეების, ექსპერტებისა და დაინტერესებული მხარეების ფარულმა ინტერესებმა, შეიძლება შეარყიოს საჯარო დისკუსიისადმი რწმენა და მისი შედეგების დამაჯერებლობა. განსახილველი საკითხის მიმართ ინტერესის ქონა არ უნდა უშლიდეს ხელს, პროცესში ჩართვის შესაძლებლობას. არამედ პირიქით, სწორედ ეს უნდა იყოს პროცესში ჩართვის მიზეზი. თუმცადა,

საზოგადოებრივ ინტერესებთან დაკავშირებულ საკითხებთან მიმართებით, მასზე არ უნდა მოხდეს პრივილეგირებული ინტერესების გავლენა.

- ➔ ინიციატორებმა, ექსპერტებმა, სპონსორებმა და მონაწილეებმა ღიად უნდა დააფიქსირონ ნებისმიერი ინტერესი, რაც მათ შეიძლება გააჩნდეთ ინიციატივასთან ან მის შედეგთან დაკავშირებით. ამის განხორციელება შესაძლებელია საკუთარი თავის პირველად წარდგენისას, ან ექსპერტების შემთხვევაში ინტერესთა წერილობითი გაცხადებით.

საჯაროობა

109. მნიშვნელოვანია, რომ ადამიანებმა მონაწილეობა მიიღონ საჯაროდ და კეთილი ნებით და არა საჯარო დისკუსიით მანიპულირებისათვის და საკუთარი ინტერესებისათვის. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, როდესაც სამეცნიერო ფაქტისა და მტკიცებულების საკითხები საჯარო დისკუსიას ეყრდნობა და მას თან დაერთვის ექსპერტის მტკიცებულება. სასურველია გასაგები, არა ტექნიკური, არაორაზროვანი ენის გამოყენება, გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად. მათ, ვინც ექსპერტების მტკიცებულებებს გვთავაზობს, უნდა განმარტონ ნებისმიერი გაურკვევლობა და ტექნიკური ცოდნის საზღვრები. მნიშვნელოვანია გულწრფელობა წყაროების შესახებ. ექსპერტებს შეხსენება სჭირდებათ, რომ თავი აარიდონ შემფასებლურ ენას და თავისთვის შეინახონ საკუთარი აზრი.

- ➔ მნიშვნელოვანია იმის უზრუნველყოფა, რომ შესაბამის მტკიცებულებას სათანადო ყურადღება დაეთმოს და ექსპერტების გაწონასწორებული აზრი, სამართლიანად იყოს წარმოდგენილი.
- ➔ ექსპერტებს უნდა ეთხოვოთ, გულწრფელნი იყვნენ მათთვის ცნობილი საფრთხეებისა და მოსალოდნელი შედეგების, აგრეთვე მათი ცოდნისა და პროგნოზირების შესაძლებლობის ფარგლებთან დაკავშირებით.
- ➔ ზოგ შემთხვევაში, როცა მიუკერძოებლობა ნაკლებ სავარაუდოა, ექსპერტების ჯვარედინმა შემოწმებამ ან საპირისპირო აზრის მქონე ექსპერტების მონაწილეობამ, შესაძლოა წონასწორობის მიღწევა უზრუნველყოს.

V. საჯარო დისკუსია რომელიც ანგარიშგასაწევია

110. იმისათვის, რომ საჯარო დისკუსიამ სიტუაცია უკეთესობისკენ შეცვალოს, საჭიროა ფუნქციური კავშირის არსებობა საჯარო დისკუსიასა და ჯანდაცვისა და ბიომედიცინის სფეროების მართვის პროცესებს შორის, რაც საზოგადოებას შესაძლებლობას და უნარს აძლევს, გავლენა მოახდინოს მათ ერთობლივ მომავალზე ისეთი ფორმით, რომელიც მართებულია დემოკრატიულ საზოგადოებაში.

111. წინა პარაგრაფი შეეხებოდა თავად საჯარო დისკუსიას; ეს პარაგრაფი კი ეხება მის შემდგომ განვითარებასა და მის ოპტიმიზაციას. აღნიშნული გავლენა ორი სახისაა: პირდაპირი (მაგალითად აყალიბებს ახალ პოლიტიკას), აფართოებს საზოგადოების, როგორც სოციალური ორგანიზმის ერთიანობას და ამრიგად საზოგადოების უნარს, რომ დემოკრატიული პროცესების მეშვეობით მონაწილეობა მიიღოს მმართველობაში.

პასუხისმგებლობა

112. იმისათვის რომ საჯარო დისკუსია ეფექტიანი იყოს, მნიშვნელოვანია, რომ მონაწილეებიცა და საჯარო დისკუსიის ინიციატორებიც პასუხისმგებლობით მიუდგნენ პროცესს. ინიციატორის მხრიდან, მისი წვლილის დემონსტრირება ხდება პროცესის საჯარო დისკუსიის პროცესის მხარდაჭერით და შედეგის მხედველობაში მიღებით. თავიდანვე უნდა იყოს გასაჯაროებული ის, თუ რამდენად მოელიან ინიციატივისაგან მის დაკავშირებას განსახილველ საკითხებთან და კიდევ რა ზომების მიღება იქნება შესაძლებელი ან არ იქნება შესაძლებელი და რა სარგებელს ელიან აქედან მონაწილეები და უფრო ფართო საზოგადოება. თავის მხრივ მონაწილეები სავარაუდოდ უფრო მეტ გულმოდგინებას გამოიჩინენ პროცესისადმი, როდესაც ეცოდინებათ, რომ მათ მონაწილეობა მნიშვნელოვანია.

113. საჯარო დისკუსიის ინიციატორებმა შესაძლოა სარგებელი მიიღონ, საჯარო დისკუსიაში სხვა მონაწილეებთან პირისპირ შეხვედრით. შესაძლოა იქნებოდა მონაწილეთა მოწვევა დისკუსიის შედეგის წარსადგენად ინიციატორებისათვის და იმის განსახილველად, თუ როგორ წამოჭრიან განხილული საკითხების მოგვარების გადაწყვეტილებას.

➔ საჯარო დისკუსიის ინიციატორის მიერ შეიძლება პასუხისმგებლობით იყოს მკაფიოდ გაცხადებული იმის შესახებ, თუ რა საკითხებს უნდა შეეხოს მსჯელობა დისკუსიის ფარგლებში და რა საკითხები არ იქნება მსჯელობის საგანი, აგრეთვე, რა ცვლილებებს ელიან საჯარო დისკუსიისაგან.

➔ მონაწილეებსა და ინიციატორებს შორის, მაგალითად საზოგადოებასა და სახელმწიფო ორგანოებს შორის, ნდობა და ურთიერთგაგება შეიძლება პირისპირ შეხვედრის საშუალებით გაუმჯობესდეს.

ანგარიშვალდებულება

114. არსებობს საკუთარი საზოგადოების ინტერესების მხედველობაში მიღების აუცილებელი ვალდებულება ნებისმიერ დემოკრატიულ სახელმწიფოში, იმის დემონსტრირებისათვის, თუ როგორ ართმევს ის თავს ამას საკუთარი გადაწყვეტილებებზე ანგარიშის წარსადგენად. მათ ვინც პასუხისმგებელია საჯარო დისკუსიაზე, უნდა უზრუნველყონ უკუკავშირი, იმ დასკვნების შესახებ,

რომლებიც მათ გამოიტანეს საჯარო დისკუსიიდან და რამდენად იქნა გათვალისწინებული საზოგადოების მოსაზრებები, მაგალითად შემდგომი პოლიტიკის შემუშავებაში/ან სხვა მსგავს გადაწყვეტილებასა თუ პროცესებთან დაკავშირებით. აღნიშნული ინფორმაციის გავრცელება კი შესაძლებელია ვებგვერდებისა და საზოგადოებრივი მედიის მეშვეობით.

- ➔ ანგარიშვალდებულების დემონსტრირება შეიძლება მოხდეს ინფორმაციის გამოქვეყნებით იმის თაობაზე თუ, როგორ უზრუნველყო საჯარო დებატებმა ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღება და პრაქტიკის შეცვლა.
- ➔ საჯარო დისკუსიის მონაწილეებისათვის ანგარიშის ჩაბარება, წახალისებს მომავალში მონაწილეობის სურვილს და დაამსხვრევს ბარიერს საზოგადოებასა და სახელმწიფო ორგანოებს შორის.
- ➔ საჯარო დისკუსიის შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნება და გავრცელება, მაგალითად საქმეების აღწერისა და მათი შედეგების რეზიუმირების ფორმით, ხელს შეუწყობს უფრო ფართო გავლენასა და საფუძვლის გამყარებას შემდგომი დისკუსიისათვის.

პორტუგალია, 2017: სიცოცხლის დასრულების შესახებ საჯარო დისკუსიას შედეგად მოჰყვა წიგნის დაბეჭდვა სათაურით „გადაწყვეტილება სიცოცხლის დასრულების შესახებ – დებატების ციკლი,“ რომელიც შეიცავდა ამონარიდებს კონფერენციის მასალებიდან საზოგადოების წარმომადგენელთა გამოსვლებთან ერთად. წიგნი ასევე შეიცავდა გლოსარიუმს და დასკვნას ძირითადი კითხვებითა და არგუმენტებით, რომლებიც წარმოდგენილი იყო დისკუსიაში, ისევე მოკლე კვლევას შედარებითი სამართლის შესახებ.

საფრანგეთი, 2018: “États Généraux” ყურადღებით იქნა გაანალიზებული შემდგომში, ეთიკის ეროვნული საკონსულტაციო საბჭოს მიერ (CCNE), რომელმაც 2018 წლის ივნისში გამოაქვეყნა შემაჯამებელი ანგარიში, სადაც დამატებით ჩართული იყო მოქალაქეთა კომიტეტის მიერ ჩამოყალიბებული აზრი.

შეფასება

115. საჯარო დისკუსიის პროცესი და შედეგი უნდა იქნეს შეფასებული. საჯარო დისკუსიის ინიციატორების კეთილსინდისიერების რწმენა შესაძლოა გამყარდეს, დამოუკიდებელი და კვალიფიციური ანალიტიკოსის დასაქმებით, რომელსაც მთლიან პროცესზე ექნება წვდომა. ანალიტიკოსი იდეალურად უნდა იქნეს შერჩეული დაგეგმვის/თანამდებობაზე დანიშვნის სტადიაზე. სულ მცირე,

დისკუსიის ინიციატორებს შეუძლიათ გამოაქვეყნონ თავიანთი მსჯელობა აქტივობების შესახებ იმისათვის, რომ სხვებმა შეძლონ მათი გაანალიზება და განხილვა.

116. შეფასება უნდა პასუხობდეს აქტივობის ეფექტიანობას (იხ. ზემოთ პარაგრაფი „ეფექტიანი საჯარო დისკუსია“ შესახებ), ისევე, როგორც იმას, თუ რამდენად კარგად შესრულდა აქტივობის პროცესში მონაწილეთა და ინიციატორთა მიზნები და მოლოდინი, საზოგადოების სასარგებლო წვლილის ასახვის ჩათვლით.

117. შეფასების შედეგი გამჭვირვალობის პრინციპის შესაბამისად უნდა გასაჯაროვდეს, რათა ყველა დაინტერესებული მხარის და არა მხოლოდ მონაწილეების ინფორმირება იყოს შესაძლებელი აქტივობის შესახებ და იმისათვის, რომ წახალისებული იქნეს შემდგომი საჯარო დისკუსია და ორიენტირი უზრუნველყოფილი, შემდგომი აქტივობებისათვის.

➔ საჯარო დებატებისადმი ნდობის ჩამოყალიბებას ხელს უწყობს კრიტერიუმების, მეთოდების და შეფასების სისტემის წინასწარ, ადრეულ ეტაპზე განსაზღვრა და მათი შეძლებისდაგვარად შეთანხმება მონაწილეებთან.

➔ საჯარო დისკუსიის პროცესის შეფასებას შესაძლოა, ხელი შეუწყოს მონაწილეთა მოსაზრებებმა და გამოხმაურებამ (მონაწილეთა აზრი შეიძლება მოძიებული იქნეს კითხვარების საშუალებით, რომელიც საჯარო ღონისძიებების დროს დარიგდება, ან შესაბამისი კითხვების უშუალოდ დებატების პროცესში ჩართვით).

➔ პროცესის ხასიათის გათვალისწინებით, შემფასებლებმა ინფორმაციის მოსაპოვებლად შეიძლება საჭირო ჩათვალონ ხარისხობრივი ინტერვიუს ჩატარება მონაწილეებთან.

მიმდინარე საჯარო დისკუსია

118. საჯარო დისკუსიამ იდეალური წვლილი უნდა შეიტანოს საზოგადოებისათვის სასარგებლო დიალოგში, რაც აისახება გადაწყვეტილებებში და მთავრობისა და სახელმწიფო ორგანოების პოლიტიკის შემუშავებაში. ეფექტიანი დისკუსიის გამოცდილება აგრეთვე შეუწყობს ხელს, პოლიტიკური მოღვაწეობის წახალისებას საზოგადოების მხრიდან და ზოგადად პოზიტიურ სოციალურ ურთიერთობას.

119. უფრო მეტიც, დასაქმების პროცესში, მონაწილეებმა შესაძლოა აღმოაჩინონ, რომ ისინი ივითარებენ მნიშვნელოვან ცოდნას, ზოგიერთ საკითხთან მიმართებაში. მაგალითად კავშირები, რომელიც საჯარო დისკუსიაში მონაწილეობის შედეგად ვითარდება სავარაუდოდ მოგვიყვანს შემდგომ ინიციატივებში ჩართვამდე.

120. საჯარო დისკუსიის გაგრძელება მნიშვნელოვანია პოლიტიკური გადაწყვეტილებების შესაფასებლად და მათზე დაკვირვებისათვის,

საზოგადოებრივი სფეროს შთაგონებისათვის და სამომავლო საქმიანობის განსახორციელებლად, უნარისა და თავდაჯერების გამოსამუშავებლად.

- ➔ საჯარო დისკუსია კონკრეტულ კონტექსტში გზას გაუხსნის მონაწილეობის შემდგომ, უწყვეტ ჩართულობას.
- ➔ გარდა იმისა, რომ იქნება ადამიანებს, საზოგადოების ჯგუფებს, ექსპერტებს, პროფესიონალებს და საზოგადოებრივ სტრუქტურებს შორის ურთიერთკავშირის ტრადიცია, საჯარო დებატები ქმნის ხელშესახებ სოციალურ რესურსებს ჩატარებული ღონისძიებების ჩანაწერების ფორმითა და სახელმძღვანელო დოკუმენტების სახით, რომლებსაც შეიძლება მომავალი დისკუსიები დაეყრდნოს.

პორტუგალია, 2017: დისკუსიას სიცოცხლის დასრულების შესახებ პორტუგალიურ კანონმდებლობაში ცვლილებები არ მოყოლია, თუმცა მის შედეგად მომზადდა წიგნის ფორმატის დოკუმენტაცია, რომელიც გამოყენებული იქნება როგორც ორიენტირი ამ საკითხზე სამომავლო დებატებისათვის.

საფრანგეთი, 2018: საფრანგეთის ეთიკის ეროვნულმა საკონსულტაციო კომიტეტმა (CCNE), 2018 წლის სექტემბერში გამოცემულ თავის დასკვნაში 129 განაცხადა, რომ საფრანგეთის კანონს ბიოეთიკის შესახებ, მხარს უჭერს მიმდინარე საჯარო დისკუსიას ბიოსამედიცინო საკითხებზე და იგი არ წარმოადგენს „ერთჯერად“ მოვლენას. მისი მიზანია, ამგვარ საკითხებზე დისკუსიის კულტურის წახალისება. ამ კონტექსტში CCNE-ის მოხსენება სავარაუდოდ სამომავლოდ ორიენტირად იქნება გამოყენებული.

რუსეთის ფედერაცია, 2016: საჯარო დისკუსიაში, რომელიც შეეხებოდა ცვლილებებს კანონში “ადამიანის ორგანოებისა და ქსოვილების ტრანსპლანტაციის შესახებ“, დადასტურდა, რომ ორგანოების დონაცია ძალზე სენსიტიური საკითხია რუსული საზოგადოებისათვის. შემოთავაზებულ შესწორებებს უდიდესი კრიტიკა დაატყდა საზოგადოებისაგან. ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი გაკვეთილი არის ის, რომ დისკუსია მხოლოდ მაშინ იქნება ეფექტიანი, თუკი მასში განხილული პრობლემა ადამიანებისათვის მთლიანად იქნება გასაგები, განსაკუთრებით, როდესაც საკითხი ეხება ადამიანის უფლებებს.

საჯარო დისკუსიის ბიოეთიკაში ჩართვა

121. საზოგადოება, რომელშიც დისკუსიაში დემოკრატიულად მონაწილეობის წესები განათლებითა და საზოგადოებრივი მონაწილეობის შესაძლებლობების მიხედვით დგინდება, უკეთესად იქნება მომზადებული საზოგადოების ჩასართავად ბიოლოგიური და ბიოსამედიცინო მიღწევების მართვის საკითხებზე მსჯელობის პროცესში.
 122. საჯარო დისკუსიის მხარდასაჭერად კონკრეტული პასუხისმგებლობის გარკვეული ინსტიტუციებისათვის დაკისრება, როგორებიცაა ეროვნული ეთიკის კომიტეტები, დამოუკიდებელი ორგანიზაციები, სახელმწიფო ორგანოები, მარეგულირებელი სტრუქტურები თუ მრჩეველთა საბჭოები, ხელს შეუწყობს ბიომედიცინის განვითარების საკითხებზე საჯარო დისკუსიის მხარდაჭერას და საზოგადოების ჩართულობის უცვლელ დონეს, აგრეთვე, ინსტიტუციური მექანიზმების უზრუნველყოფას საჯარო დისკუსიის პრაქტიკაში განსახორციელებლად.
 123. აღნიშნული უცვლელი პროცესი ხელს უწყობს განხეთქილების გადალახვას იშვიათად განხილულ სოციალურ ნორმებსა და სასწრაფოდ გადასაჭრელ, პოლიტიკასთან დაკავშირებულ საკითხებს შორის, რომლებიც თანამედროვე, ბიოლოგიურ და ბიოსამედიცინო მიღწევებთან დაკავშირებით წამოიჭრება.
 124. ზემოაღნიშნულის მსგავსმა ინსტიტუციებმა, შესაძლოა აამაღლოს საჯარო დისკუსიის კულტურა და საზოგადოების მონაწილეობა, მისი შესაბამის განხილვაზე რეაგირებისათვის მზადყოფნითა და ამ დისკუსიების ერთმანეთთან დაკავშირებით, შესაბამის მონაწილეობთან და კანონმდებლებთან ერთად.
 125. საჯარო დისკუსიის კულტურაში, ამგვარი ინსტიტუციები მიესალმებიან და სარგებელს იღებენ დაუგეგმავი, „აღმავალი,“ ინტერვენციებისგან, ისევე როგორც, დაგეგმილი საჯარო დისკუსიის აქტივობებისაგან.
- ➔ ეთიკის ეროვნული კომიტეტები ან მსგავსი ორგანოები, რომლებიც სათანადოდ არის უზრუნველყოფილი რესურსებით და აქვთ პოლიტიკური მხარდაჭერა, შესაძლოა მნიშვნელოვან როლს ასრულებდნენ საჯარო დისკუსიის სტიმულირებაში, საჭიროებისას მათ ჩატარებასა და ამ დებატების შედეგების დანერგვაში.

საფრანგეთი, 2018: “États Généraux”- ში საზოგადოების წარმატებული ჩართულობის გასაღები იყო, ეთიკის ეროვნული საკონსულტაციო კომიტეტისათვის (CCNE) მიცემული მანდატი, წარემართა საჯარო დებატები და უზრუნველყო ყველა საჭირო ღონისძიების ორგანიზება. CCNE-ს აღნიშნული ფართო მანდატი 2011 წელს მიეცა, ხოლო დაფინანსება ბიოეთიკის შესახებ კანონის გადასახედად 2018 წელს გამოიყო.

დანია, 2008: დანიური ტექნოლოგიის საბჭო ადრე ფინანსდებოდა დანიის მთავრობის მიერ, მაგრამ ახლა დამოუკიდებელ ინსტიტუციას წარმოადგენს, რომელიც საზოგადოების მიერ აღარ ფინანსდება. მნიშვნელოვნად იქნა მიჩნეული მისი მთავრობისაგან განცალკევება; თუმცადა მას არ აქვს კანონით განსაზღვრული მანდატი და საკუთარი შემოსავლებით არსებობს.

კვიპროსი, 2018: კვიპროსის ბიოეთიკის ეროვნულ კომიტეტს დაევალა საჯარო დისკუსიისათვის ხელის შეწყობა და ყოველწლიურად არჩეულ თემაზე საჯარო დისკუსიის ორგანიზება.

VI. დასკვნები

126. ოვიდოს კონვენციის 28-ე მუხლი („საჯარო დისკუსიის შესახებ“) იმ რწმენით იქნა შემუშავებული, რომ ბიომედიცინის სფეროში მიღწევებისაკენ სწრაფვა და მათი დანერგვა არა მხოლოდ ექსპერტების ან ხელისუფლების, არამედ მთლიანი საზოგადოებისათვის მნიშვნელოვან საკითხს წარმოადგენს.
127. საზოგადოების ინტერესებისა და აზრის პატივისცემა დემოკრატიული საზოგადოების ქვაკუთხედაა. ბიომედიცინის მიღწევებთან დაკავშირებული კითხვები ხშირად რთულია და შესაძლოა გამოწვევას წარმოადგენდეს საზოგადოებრივი ცხოვრების წესისათვის, რომელიც გარკვეულ ეთიკურ ნორმებს, სტანდარტებსა და პრინციპებს ეფუძნება. ამ კითხვებზე პასუხებს შეუძლია კარდინალურად შეცვალოს მომავლის საზოგადოება.
128. თანამედროვე სამყაროში, სადაც ცოდნა, ხალხი და ტექნოლოგია თავისუფლად კვეთს ეროვნულ საზღვრებს, ამგვარ მიღწევებს გავლენა აქვთ, არა მხოლოდ ცალკეული წევრი სახელმწიფოების საზოგადოებაზე, არამედ ყველა სახელმწიფოზე. იმ საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებსაც გავლენა აქვთ ბიომედიცინის გლობალურ მიმართულებაზე, სახელმწიფოები საჭიროებენ ურთიერთ კომუნიკაციას, საერთო სტრატეგიის მოსამიებლად. ამისათვის მათ დასჭირდებათ საკუთარი მოქალაქეების მოსაზრებების ცოდნა, რომელთაც ისინი გაეცნობიან საზოგადოებაში წარმართული საჯარო დისკუსიების შედეგად.
129. მნიშვნელოვანია იმის აღიარება, რომ საჯარო დისკუსია ემსახურება როგორც ინფორმირებასა და მოსაზრებების ჩამოყალიბებას, ასევე მათ აღმოჩენასა და დაზუსტებას. არც ცალკეულ საჯარო დისკუსიას, არც დისკუსიების ნაკრებს არ ძალუძს უზრუნველყოს ბიომედიცინისა და ბიოტექნოლოგიის სფეროში ეთიკური მმართველობის სრულად უზრუნველყოფა. საჯარო დისკუსია პროცესის ღირებული ნაწილია, მაგრამ ის არც საკმარისია და არც თვითმიზანს წარმოადგენს.

დანართი

ბიოეთიკის კომიტეტი

(DH-BIO)

საჯარო დისკუსიის მაგალითები ბიოსამედიცინო სფეროში საჯარო დისკუსიის
სახელმძღვანელოს შესახებ

**ბელორუსია – ექიმებისა და პაციენტების უფლებები და მოვალეობები თანამედროვე
ჯანდაცვის სისტემაში (სამართლებრივი და ეთიკური საკითხები) (2018)**

წინაპირობა, ინიციატორი და მონაწილეები

დისკუსია ექიმებისა და პაციენტების პასუხისმგებლობის შესახებ, თანამედროვე ჯანდაცვის სისტემაში (სამართლებრივი და ეთიკური საკითხები) ინიცირებული იყო სექტემბერში 2018 წელს, ბელორუსიის რესპუბლიკის ჯანდაცვისა და ბიოეთიკის კომიტეტის მიერ, ბიოეთიკის რესპუბლიკური ცენტრის მონაწილეობით.

დისკუსიის ძირითად მიზანს წარმოადგენდა, სამედიცინო პრაქტიკის გაუმჯობესების საკითხები, გამოცდილების გაზიარება სხვადასხვა საავადმყოფოებსა და სამედიცინო ცენტრებს შორის და აგრეთვე ახალ კანონებში ცვლილებების შეტანა, მაგალითად, ჯანდაცვის შესახებ კანონში, ორგანოებისა და ქსოვილების ტრანსპლანტაციისა და დამხმარე რეპროდუქციული ტექნოლოგიების შესახებ კანონის ჩათვლით.

დისკუსიის აუცილებლობა შემდეგნაირად იყო აღწერილი: ბელორუსიაში, აღინიშნება ახალი სიტუაცია, რომელშიც პაციენტებს სურთ მეტი ზრუნვა მათ ჯანმრთელობაზე და მოელიან, რომ ექიმები აღიარებენ მათ ავტონომიას, ისეთ შემთხვევებში, როცა პაციენტებს არ ეცოდინებათ საკუთარი უფლებები და დასჭირდებათ კვალიფიციური პროფესიული კომუნიკაცია. არსებობს აგრეთვე ექიმების ახალი თაობა, ვისი პროფესიული უნარებიც უფრო ტექნიკურია და ნაკლებად კომუნიკაციური ან ეთიკური; მათთვის აუცილებელია კანონებისა და პრაქტიკის ეთიკური საფუძვლების ცოდნა და პაციენტების მკურნალობისას მათი ჯანმრთელობის საჭიროებებისადმი კომპლექსური მიდგომა.

დისკუსია აგრეთვე გაგრძელდა, შემდგომში ჯანდაცვის კანონში შეტანილ შესწორებებში გამოსაყენებლად.

მიზნები

ჯანდაცვაში სამედიცინო პრაქტიკის გაუმჯობესება, ორგანოებისა და ქსოვილების ტრანსპლანტაციასთან დაკავშირებით და დამხმარე რეპროდუქციული ტექნოლოგიის გამოყენება, შეგნებისა და თანამშრომლობის გასაუმჯობესებლად საზოგადოებაში, ამ მნიშვნელოვან საკითხთა გადასაჭრელად.

საკითხი

დისკუსია ეხებოდა შემდეგ თემებს:

- ინფორმირებული თანხმობის მნიშვნელობას სამედიცინო პრაქტიკაში,
- პაციენტის მიერ საკუთარი უფლებების ცოდნას ექიმის შესარჩევად,
- იმას თუ როგორ უნდა დაიცვა სამედიცინო კონფიდენციალურობა ჯანდაცვის ელექტრონულ სისტემაში, - ექიმის მიერ სიმართლის თქმის ვალდებულებას მძიმე დიაგნოზის შესახებ, ყველა კატეგორიის პაციენტებისათვის.

- ოჯახის წევრებისათვის საკუთარი უფლების გამოყენებაში დახმარება, საკუთარი ნათესავების მოვლაში მონაწილეობის მისაღებად, როდესაც პაციენტი იმყოფება ინტენსიური თერაპიის განყოფილებაში.

მეთოდი

სხვადასხვა მეთოდი იქნა გამოყენებული საჯარო დისკუსიის ორგანიზებისას, მათ შორის:

- დისკუსია შერჩეულ თემებზე მასმედიაში,
- მედიცინის მუშაკთა და სამედიცინო ადვოკატთა მიერ დისკუსიის მთავარი თემების გაცნობიერება,
- პრაქტიკული კონფერენცია, მედიცინის მუშაკთა და სამედიცინო ადვოკატთა მიერ კონფერენციის დისკუსიის მთავარი საკითხების გაცნობიერების მიმოხილვა,
- პრაქტიკული კონფერენცია,
- ღია ლექცია თავისუფალი დისკუსიით,
- საავადმყოფოს ეთიკის კომიტეტების, როგორც სამკურნალო პროცესის ეთიკური პრობლემების მოგვარების ინსტრუმენტის როლი.

დისკუსია ექიმებისა და პაციენტების ულებებსა და მოვალეობებზე სამართლებრივ და ეთიკურ სფეროში, წარდგენილ იქნა მასმედიაში. დისკუსიის მონაწილეები იყვნენ ექიმები, ადვოკატები, ჯანდაცვის მენეჯერები, ბიოეთიკოსები, მეცნიერები და ასევე პაციენტთა ორგანიზაციის წევრები. დისკუსია წარდგენილ იქნა მრავალფეროვან სტატიებში, მრგვალი მაგიდის გარშემო, მასმედიაში და სამეცნიერო ჟურნალებში.

რესპუბლიკური ბიოეთიკის კომიტეტმა, რესპუბლიკური ბიოეთიკის ცენტრმა და ლეგალური ფირმის („იურსპექტრის“) „JURSPECTR“-ის თანამშრომლებმა დაიწყეს კონფერენციის მომზადება თემაზე „ეთიკური და სამართლებრივი საკითხები პაციენტებისა და მედიკოსების უფლებების დაცვა თანამედროვე ჯანდაცვაში“. კონფერენციამდე სამედიცინო ადვოკატებსა და ექიმებს შორის ჩატარდა მიმოხილვა იმისათვის, რომ ძირითადი საკითხები შეერჩიათ კონფერენციაში განსახილველად. კონფერენცია ჩატარდა 2019 წლის მარტში, რომელსაც უმასპინძლა ჯანდაცვის ბელარუსულმა სამინისტრომ, ბელარუსულმა სამედიცინო სამაგისტრო აკადემიამ და („იურსპექტრმა“) „JURSPECTR“-მა. კონფერენციის დროს, სხვადასხვა სამედიცინო და იურიდიული პროფესიის წარმომადგენელმა სპიკერებმა, მონაწილეობა მიიღეს საჯარო დისკუსიაში, ზემოაღნიშნულ საკითხებთან დაკავშირებით. მონაწილეებში ასევე შედიოდნენ პაციენტთა ორგანიზაციები.

„ექიმების ეთიკური მოვალეობა“ წარმოადგენდა მართმადიდებლური ეკლესიის პროგრამის თემას საზოგადოების წევრებისათვის, რომელშიც შედიოდა:

- სამეცნიერო აკადემიის, რუსი აკადემიკოსის ლექცია ეთიკის თემაზე, რომელსაც ადგილი ჰქონდა 2019 წლის ივლისში საეკლესიო სემინარიაში, სადაც თავისუფალი იყო საჯარო დასწრება.

- პრეს-კონფერენცია სათაურით „ახალი მოწამეების გმირობა, ექიმის ეთიკური მოვალეობის პრიზმაში“.

ძირითად თავისებურებების გავლენა

ძირითადი იდეა, დისკუსიის საკითხები და მათი გადაწყვეტის საშუალებები მხედველობაში იქნა მიღებული, მშრომელი ჯგუფების მიერ რესპუბლიკური კანონების ახალი ვერსიების განვითარების პროცესში (ჯანდაცვის კანონები, ორგანოებისა და ქსოვილების ტრანსპლანტაცია, დამხმარე რეპროდუქციული ტექნოლოგიები). აღნიშნულ კანონებს დაერთო, პარლამენტის მიერ განხილული და ბელორუსიის ეროვნული ასამბლეის მიერ 2019 წლის ზაფხულში მიღებული კანონები.

ძირითადი ეთიკური საკითხები:

- ძირითადი კონცეფციის განსაზღვრა (ინფორმირებული თანხმობა და ა.შ)
- როგორ უნდა იქნეს დაკმაყოფილებული პაციენტის სურვილი, უარი თქვას ელექტრონულ ბაზაში მისი მონაცემების შეტანის შესახებ (ჯანდაცვის სისტემის მოთხოვნის შესაბამისად),
- ბიოეთიკის ეროვნული კომიტეტის ერთ-ერთი მიზნის განსაზღვრა იმისათვის, რომ მოხდეს სამედიცინო ეთიკის შესახებ ადგილობრივი კომიტეტის აქტივობის კოორდინირება,
- ექიმის შესაბამისი ქცევა გადაუდებელ სიტუაციაში, პაციენტისა და მისი ნათესავების ინფორმირებულ თანხმობასთან დაკავშირებით და ა.შ.

მნიშვნელოვანი თავისებურებები და მუშაობა შეცდომების გამოსწორებაზე

სამუშაო პროცესი დაეყრდნო ევროსაბჭოს „საჯარო დისკუსიის სახელმძღვანელო პროექტის“ ძირითად განსაზღვრებებს. აგრეთვე ჩვენს სლოგანი იყო „შეიძლება ითქვას, რომ ამრიგად საჯარო დისკუსია წარმოადგენს დისკუსიას, რომელიც საზოგადოების მონაწილეობით და საზოგადოებისათვის“ ტარდება. სხვადასხვა საჯარო დისკუსიის ორგანიზატორები შთაგონებული იყვნენ სახელმძღვანელო პროექტის იდეით და საკუთარი აქტივობები მოცემულ სახელმძღვანელოზე დააფუძნეს.

კვიპროსი ინფორმირებულობის კვირეული (2018)

წინაპირობა, ინიციატორი და მონაწილეები

ინფორმირებულობის კვირეულის ორგანიზება ხდება კვიპროსში, ყოველწლიურად. 2018 წელს, მის თემას წარმოადგენდა ხანში შესვლის ბიოეთიკური ასპექტები, რომლის დაწყებას თან ახლდა პრესკონფერენცია, კვიპროსის რესპუბლიკის პრეზიდენტის, ჯანმრთელობის მინისტრისა და შრომისა და სოციალური კეთილდღეობის მინისტრის მფარველობით.

მიზანი

ინფორმირებულობის კვირეულის მიზანი ორგანოა: (1) საზოგადოების ინფორმირება ბიოეთიკური მიღწევების შესახებ და (2) კანონმდებლების ინფორმირება საჯარო დისკუსიის იმ გამოწვევებსა და მართვის მექანიზმების საჭიროებებზე, რომლებიც ჩნდება საჯარო დისკუსიაში.

მეთოდი

ინფორმირებულობის კვირეული 2018 წელს, მოიცავდა მთელ რიგ ღონისძიებებს, ესენი გახლდათ:

- ხანში შესვლასთან დაკავშირებული ფოტო გამოფენა,
- მრგვალი მაგიდის დისკუსია წარმომადგენელთა პალატის პრეზიდენტთან და საპარალამენტო კომიტეტებთან ერთად, შემდეგ საკითხებზე: (1) ადამიანის უფლებები (2) ჯანდაცვის საკითხები და (3) სამართლებრივი საკითხები,
- მრგვალი მაგიდის დისკუსია პირადი ინფორმაციის დაცვისა და ადმინისტრირებისა და ადამიანის უფლებების რწმუნებულთან (ომბუდსმენებთან) ერთად,
- სემინარი თემაზე სოციალური ინტეგრაცია და დაუცველობა,
- მრგვალი მაგიდის დისკუსია სიკვდილისა და დანაკარგის შესახებ,
- სამუშაო შეხვედრა თემაზე „გადაწყვეტილებების მიღება და ეთიკური დილემის სიტუაციაში- სიცოცხლის დასრულება“,
- სამუშაო შეხვედრა თემაზე „ეთიკა და სამედიცინო ეთიკა ყოველდღიურ სამედიცინო პრაქტიკაში მოხუცი ადამიანების მიმართ“,
- ჟურნალისტური ეთიკის კოდექსი - ქცევის კოდექსი ჟურნალისტებისა და მასმედიისათვის მოხუც ადამიანებთან მიმართებით,
- სამუშაო შეხვედრა თემაზე „ეთიკა და ეთიკის საკითხები სტომატოლოგიურ პრაქტიკაში მოხუცი ადამიანების მიმართ“,
- სემინარი თემაზე „ეთიკა და დეონტოლოგია ფარმაციაში, მოხუც ადამიანებთან დაკავშირებით“,
- სემინარი თემაზე „მკურნალობის საშუალებები კვიპროსში, ნარკოტიკებზე დამოკიდებულებისთვის თავის გასართმევად“,

- სამედიცინო სტუდენტებისათვის გამიზნული ლექციები: ეთიკური მოვალეობები მედიცინაში - წარსულისგან სწავლა და მომავლისთვის მზადება; რა იცვლება რენიმაციის ეთიკაში? ახალი ქირურგიული ტექნიკის ბიოეთიკა,
- სემინარი სათაურით „დეონტოლოგია და ეთიკა საგანმანათლებლო კვლევაში: სტუდენტი მონაწილეების შემთხვევა“,
- დისკუსია სამედიცინო უნივერსიტეტის სტუდენტებს შორის (1) სიცოცხლის დასასრულის საკითხების მორალური, პოლიტიკური და სოციალური შედეგები, (2) ასაკოვანი ადამიანებზე სექსუალური ძალადობის სამართლებრივ-სამედიცინო ასპექტები,
- კონფერენცია თემაზე „თაობათა შორისი პროგრამა: ხანში შესულებისათვის ახალგაზრდობის შენარჩუნება, ახალგაზრდების დაბრძენება“.
- მრგვალი მაგიდის საჯარო დისკუსია ცნობიერების ამაღლება ხანდაზმულობისა და მოხუცი ადამიანების შესახებ ორგანიზებული იყო კვიპროსის ეროვნული ბიოეთიკის კომიტეტის მიერ (CNBC). მონაწილეები იყვნენ ექსპერტები, კანონმდებლები, და დაინტერესებული მხარეები ვინც შედიოდა, კვიპროსის უზუცესთა პარლამენტში და კვიპროსის ხანდაზმულთა ობსერვატორიაში (NGO). მაყურებელი იყო ფართო საზოგადოება. არსებობდა ორი ყოვლისმომცველი კითხვა: (1) როგორი ხარისხის მოვლა არსებობს მოხუცთა თავშესაფრებში და სოციალური კეთილდღეობის დეპარტამენტის შემოწმების ხარისხი (კვიპროსის შრომის სამინისტრო, კეთილდღეობა და სოციალური დაზღვევა)? (2) რა საცხოვრებელი პირობებია მოხუცთა თავშესაფარში კვიპროსში (როგორც საჯარო თავშესაფარში, ისე კერძოში)? დისკუსია რომელშიც შედიოდა საჯარო აუდიტორია, გამოაშკარავა მოხუცთა თავშესაფარში არსებული შემდეგი პრობლემები:
- ღამით არ ტარდებოდა რეგულარული შემოწმება პერსონალის მიერ, ხშირად პერსონალის ნაკლებობის გამო.
- სერთიფიცირებული მომვლელების ნაკლებობა თავშესაფარში,
- მოხუცების უფრო ეფექტიანი და ადეკვატური დაცვის საჭიროება, ნებისმიერი სახის ძალადობისა და ცუდი მოპყრობისაგან,
- შემოწმების კომპეტენტური კომისიის მიერ ჩატარების საჭიროება,
- რეზიდენტების მხრიდან საჩივრებზე, უკეთესი რეაგირების საჭიროება.

მრგვალი მაგიდის გარშემო დისკუსიაზე დადგინდა, პოლიტიკის შეცვლის აუცილებლობა. გაიცა განკარგულება, არსებულ კანონმდებლობაში შესწორების შეტანის შესახებ. კერძოდ, კვიპროსში თავშესაფარში მოხუცთა მოვლის ხარისხთან დაკავშირებით (როგორც საჯარო, ისე კერძო თავშესაფრებში.)

მნიშვნელოვანი თავისებურებები და მუშაობა შეცდომების გამოსწორებაზე

საჯარო დისკუსია შესაძლოა საკმაოდ მნიშვნელოვანი აღმოჩნდეს, როგორც კანონმდებლობაში არსებული გამოწვევებისა და აუცილებელი გადაწყვეტილებების მიღების შესახებ საზოგადოების ინფორმირების იარაღი. საკითხების შეძლებისდაგვარად ფართო სპექტრის მოსაცავად მრავალფეროვანი მეთოდები იქნა გამოყენებული.

აქტივობების სამიზნე გახლდათ ბენეფიციართა მთელი რიგი (უმეტესწილად საზოგადოება, საშუალო სკოლის მოსწავლეები, უფროსი თაობის წარმომადგენლები, სამედიცინო უნივერსიტეტის სტუდენტები, მკვლევართა საზოგადოება, მედიკოსები), რომლებიც საკმაოდ კარგად მიიღეს და ფართოდ გააშუქეს ტელევიზიაში, პრესაში და ელექტრონულ მედიაში.

საკვანძო ფაქტორს დისკუსიის მზადყოფნა წარმოადგენდა, რომელიც უფლებას აძლევდა ინდივიდებს, საკუთარი მოსაზრებების თავისუფლად გასაზიარებლად, ამავდროულად ინფორმაცია მათ ხელთ არსებულ გამოწვევებზე, სანამ კანონმდებელთა წარმომადგენლები ესწრებოდნენ დისკუსიას. მიღებულმა დასკვნებმა მთავრობას უბიძგა მოხუცი ადამიანების შესახებ კანონმდებლობის გადახედვისაკენ. დისკუსიამ მოხუცთა მოვლის შესახებ, პირდაპირი გავლენა იქონია მმართველობაზე. სამინისტროს დონეზე გაიცა განკარგულება CNBC - სის მიმართ გამოძიების ჩასატარებლად, სახელმწიფო და კერძო მოხუცთა საცხოვრებელ დაწესებულებებში იმ მიზნით, რომ გადახედილიყო არსებული კანონმდებლობა, იმისათვის მაგალითად, რომ უზრუნველყოთ სათანადო პერსონალი ოცდაოთხი საათის განმავლობაში. აღნიშნულ კანონმდებლობში შესწორება შედის და წარდგენილი იქნება, პარალმენტში დასამტკიცებლად.

ფართო მასშტაბიანი საჯარო დისკუსიის აშკარა ნაკლს დისკუსიის წელიწადში ერთ თემამდე დაყვანა წარმოადგენს. მეორე მხრივ კი, ის არსებული გამოწვევების უფრო ღრმად გაანალიზების შესაძლებლობას იძლევა.

დანია - საჯარო დისკუსია დანიაში ჯანდაცვის სისტემის მომავლის შესახებ (2008)

წინაპირობა, ინიციატორი და მონაწილეები

დანიური ჯანდაცვის სისტემა განიცდიდა პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ წნეხს, იმისათვის რომ ჩაეტარებინა უფრო მეტი, უკეთესი და სწრაფი მკურნალობა, მაგრამ ამავდროულად განიცდიდა აუცილებელი დაფინანსების ნაკლებობას.

2008 წელს, დანიის ოლქების ასოციაციის ჯანმრთელობის კომიტეტმა გამოუშვა პროექტი სათაურით „ჯანდაცვის მომავალი სისტემა“, რომელიც ორი ფაქტორისგან შედგებოდა, ესენი იყო:

- მოქალაქეთა ერთდროული სამიტი დანიის 800 მოქალაქისგან შემდგარ ოთხ ოლქში, 2008 წლის 1 ნოემბერს,
- სამოქალაქო სამიტის შედეგებზე დაფუძნებული პოლიტიკური სამიტი, პოლიტიკოსების, დაინტერესებული მხარეების, ექსპერტებისა და ჯანდაცვის სისტემის წარმომადგენლების მონაწილეობით 2009 წლის 14-15 იანვარს.

დანიის ტექნოლოგიის საბჭომ (“Teknologirådet-ი”) და ჯანდაცვის კომიტეტის სამდივნომ, ერთიანი სამდივნო ჩამოაყალიბა, პროექტის განსახორციელებლად.

სამოქალაქო სამიტის მიზანი

სათაურით „ღირებულებები და გამოწვევები“, დანიურმა ოლქებმა მოიძიეს მოქალაქეების ხელთ არსებული ინფორმაცია და მათი მოსაზრებები იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა იქნეს გამოყენებული ტექნოლოგიები იმისათვის, რომ გაიზარდოს პროდუქტიულობა, განსაკუთრებით თუ დაავადების მკურნალობის პრიორიტეტების დადგენა მისაღები იყო სხვა პროცედურების ხარჯზე, მაგალითად კონკრეტული პლასტიკური ოპერაციის პროცედურის დროს შესაძლებელია თუ არა კერძო დაზღვევის გამოყენება კონკრეტული მკურნალობის დასაფინანსებლად და არსებობს თუ არა მკურნალობაზე პაციენტის თანხმობის მოპოვების აუცილებლობა და ა.შ.

პოლიტიკური სამიტის მიზანი

შეთანხმებული გადაწყვეტილებების მისაღებად ჯანდაცვაში თანამედროვე მიღწევებისა და პრიორიტეტების დასადგენად, დანიური ჯანდაცვის სისტემაში მოღვაწე პირებს შორის, მოქალაქეთა შეფასებებზე დაყრდნობით.

შედეგი

ინიციატივის რამდენიმე აღსანიშნავი შედეგი:

- ადრე შესაძლებელი იყო თანხის დაბრუნება კერძო ჯანმრთელობის დაზღვევის მქონე პირთათვის, რომელიც ჯანდაცვის სისტემას ძვირი უჯდებოდა, მაგრამ გაურკვეველი

იყო საზოგადოების რეაქცია, მისი გაუქმების შემთხვევაში, ამიტომ პოლიტიკოსებს გამბედაობა არ ყოფნიდათ მის გასაუქმებლად. თუმცა, მოქალაქეთა სამიტზე მონაწილეთა 80%-ის მიერ, იქნა გამოხატული მხარდაჭერა, სრულად საჯარო ჯანდაცვის სისტემის, ან კერძო დაზღვევის მიმართ, თანხის დაბრუნების გარეშე, რასაც შედეგად მოჰყვა პოლიტიკური დამოკიდებულების შეცვლა და მცირე ხნის შემდეგ გადასახადის ანაზღაურება, პოლიტიკურ სამიტის ჩატარების შედეგად გაუქმებულ იქნა.

- არსებობდა სამოქალაქო მხარდაჭერა, პაციენტებისათვის ისეთი ცხოვრების წესის მიღების მოსათხოვნად, რომელიც საფრთხეს უქმნიდა მათ განკურნებას. აღნიშნული ინტენსიურად იქნა განხილული პოლიტიკურ სამიტზე და გაცილებით დიდი ყურადღება დაეთმო ჯანდაცვის პოლიტიკაში.
- პოტენციალის ამაღლებას ჯანდაცვის პერსონალისთვის მხარი დაუჭირა 71%-მა იმისათვის რათა პერსონალის კვალიფიკაცია ამაღლებულიყო სხვადასხვა დისციპლინაში. გადაწყვეტილებები იქნა მიღებული, რომ შემცირებულიყო ბარიერები დისციპლინებს შორის (მაგ. იმისათვის რათა სპეციალიზებულ მედლებს შეძლებოდათ გარკვეული სამუშაოს შესრულება, რომელსაც აქამდე მხოლოდ ექიმები ასრულებდნენ).

მეთოდი

სამოქალაქო სამიტი: 4 შეხვედრა მთელი დღის განმავლობაში დაახლოებით 200 მოქალაქის მონაწილეობით თითოეული, დანიური მოსახლეობის ერთიანი შემადგენლობით ასახვისათვის იქნა შერჩეული. ინფორმაციის მასალები გადაგზავნილი იქნა მონაწილეთათვის სამიტამდე 1 კვირით ადრე; პროგრამა და კითხვები ზუსტად ერთნაირი იყო ყველა შეხვედრაში. 6-საათიანი პროგრამა გაყოფილი იყო 5 თემატურ სხდომად, ყოველი მათგანი იწყებოდა ვიდეო წარდგენითა და დამხმარე კითხვებით, რომელთაც მოქალაქეები განიხილავდნენ ჯგუფურად, 8 მოქალაქე და ერთი თავმჯდომარე, თითოეული მაგიდის გარშემო.

სხდომები შეეხებოდა შემდეგ თემებს:

- ყველაზე მნიშვნელოვანი გამოწვევები (თითოეულ მაგიდას უნდა აღმოეჩინა ორი გამოწვევა, რომლებსაც ხმას აძლევდნენ შეხვედრის ბოლოს),
- როგორ უზრუნველვეყოთ ჯანდაცვა შესაბამისი პირობებით,
- პირადი შემოწირულობა (პაციენტისგან),
- ჯანდაცვისთვის ხელმისაწვდომი რესურსები,
- რა სარგებლობის მოტანა უნდა შეეძლოს ჯანდაცვის სისტემას მომავალში?
- პრიორიტეტის მინიჭების პრინციპები,
- ეტაპი რომელზეც მკურნალობა უნდა აღიქმებოდეს როგორც ჩვეულებრივი მოვალეობა ან კომერციული საქონელი.

თითოეული სხდომა სრულდებოდა მოქალაქეების მიერ 3-5 კითხვისთვის ხმის მიცემით პულტების გამოყენებით. მაგალითად სხდომაში 2ა კითხვები შემდეგნაირი იყო:

- ვინ უნდა აიღოს პასუხისმგებლობა ჩვენ ჯანმრთელობაზე?
- როგორ უნდა გავართვათ თავი არაჯანსაღი სამუშაო პირობებისა და გარემოს გავლენას?
- როგორ უნდა გავართვათ თავი არაჯანსაღ ცხოვრების წესს?
- უნდა იყოს თუ არა მკურნალობა მორგებული პაციენტის ცხოვრების წესს, თუ პირიქით?
- უნდა გაიღონ თუ არა სხვისი ჯანმრთელობისათვის მოქალაქეებმა კონტრიბუცია დონორობის სახით?

ყოველი კითხვაზე იყო მთელი რიგი ალტერნატიული პასუხი.

პოლიტიკური სამიტი 24 საათი გაგრძელდა - 12-დან 12-მდე. პირველ დღეს, განხილული იქნა პოლიტიკური ქმედებები, რომლებიც მოქალაქეთა მსჯელობას აგრძელებდა. მეორე დღე მოიცავდა საქმიან შეხვედრებს, მათი უფრო ღრმად შესწავლის მიზნითა და მათთან დაკავშირებული მოქმედებაზე პასუხისმგებლობის გასაზიარებლად.

მნიშვნელოვანი თავისებურებები და მუშაობა შეცდომების გამოსასწორებლად

პრაქტიკამ აჩვენა თუ რამდენად მნიშვნელოვანი წვლილი შეიძლება შეიტანოს დისკუსიამ კანონმდებლობის შემუშავების პროცესში. შედეგის მისაღებად მთავარია გადაწყვეტილების მიღების პროცესის მთლიანობაში წარმოდგენა, რომლის ერთი შემადგენელი და პირველი ნაბიჯია მოქალაქეთა მონაწილეობა. საკმაოდ მნიშვნელოვან მომდევნო ნაბიჯს კი პოლიტიკური პროცესის გაგრძელება წარმოადგენს, რომელშიც თავიდანვე უნდა ჩაერთონ პოლიტიკის განმსაზღვრელი პირები.

საჯარო დისკუსიის ფასის/ სარგებლის კოეფიციენტი უნდა განიხილებოდეს მრავალი სადისკუსიო აქტივობის პარალელურად. საჯარო საქმიანობა გამოიყურება, როგორც ძვირი საქმიანობა, ამავდროულად ყველანაირი აქტივობა როდი გულისხმობს ერთნაირ ეკონომიკურ ჯილდოს. თუმცადა, დროთა განმავლობაში, ცალკეული პროექტებს აქვთ გადაწყვეტილების მიღების ძალა/გამბედაობა, რაც მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს გადაწყვეტილებების პროდუქტიულობაზე, ხარისხზე და ეკონომიკაზე. ზემოაღნიშნული განსაკუთრებით შეესაბამება სიმართლეს ჯანმრთელობის კერძო დაზღვევის გადასახადების დაბრუნების გაუქმების შემთხვევაში. მისი ორგანიზატორის ციტირება რომ მოვახდინოთ: “გადასახადის დაბრუნების გაუქმება სავარაუდოდ არ მოხდებოდა, მოქალაქეთა მკაფიო განაცხადის გარეშე - რამაც საზოგადოებრივ ბიუჯეტში დაზოგა თანხის ოდენობა, რომელიც ბევრად აღემატება დანიის საზოგადოებრივი აქტივობის სრულ ფასს “.

საჯარო დისკუსია ხელს უწყობს ღრმა ანალიზს, რომელიც უფრო განსხვავებულ შედეგებს იძლევა ვიდრე გამოკითხვა/მიმოხილვა. მნიშვნელოვანი განსხვავება გამოკითხვასა და საზოგადოების მონაწილეობის მეთოდებს შორის მდგომარეობს იმაში, რომ ამ უკანასკნელს ხშირად მოჰყვება მოულოდნელი შედეგები, იმ სურვილის გათვალისწინებით, რომ ჩამოშორდეს ეგრეთწოდებულ „საზოგადოებრივ აზრს“, როგორც არის მაგ. მედია, გამოკითხვა და ლობისტები. მოსაზრებებს უფრო მეტად ავრცელებენ, მიმდინარეობს მათზე მსჯელობა ან განიხილვა, ვიდრე უბრალოდ რჩებიან, პირადი მოსაზრებად ან ერთი მხარის ოფიციალურ ვერსიად. მაგალითს წარმოადგენს მსგავსი პრობლემა, რომელმაც

გაგვაცნო ახალმა მიდგომამ, სახელდობრ იმან, რომ პაციენტებს აგრეთვე უნდა ეკისრებოდეთ პასუხისმგებლობა მკურნალობაზე. აღნიშნულს მხარი არ დაუჭირეს პაციენტთა ორგანიზაციებმა, ლობისტებმა ან გამოკითხულებმა, რაც ჩვეულებრივ გამოხატავდა იმას, რომ ყველას აქვს ერთნაირი მკურნალობის უპირობო უფლება. თუმცაღა, მონაწილეთა უმრავლესობამ მხარი დაუჭირა ამგვარ მიდგომას.

ფინეთი - მოქალაქეთა ინიციატივა პარლამენტს (2012)

წინაპირობა, ინიციატორი და მონაწილეები

2012 წლის მარტიდან, ფინეთის კონსტიტუციით შესაძლებელი გახდა სამოქალაქო ქმედების წარდგენა ფინეთის პარლამენტისათვის, მინიმუმ 50,000 მხარდამჭერის ხელმოწერის მოპოვების პირობით. ფორმალური პირობები და პროცესები შეიძლება აღმოჩენილ იქნეს მოქალაქეთა ინიციატივა - კანონში (12/2012). იუსტიციის მინისტრმა წამოიწყო ვებ-სერვისი (იხ. www.kansalaisaloite.fi) მოქალაქეთა ინიციატივებისათვის ხელის შესაწყობად, რომელიც შესაძლოა მხარი დაუჭიროს ფართო საზოგადოებამაც.

ფინეთში ძალიან კარგად მიიღეს მოქალაქეთა ინიციატივები. ბოლო ექვსი წლის განმავლობაში 1000-ზე მეტ ინიციატივას მიეცა მსვლელობა. 37-მა მათგანმა წარმატებით მიაღწია მინიმუმ 50,000 ხელმოწერას. ზომა ინიციატივამ პირდაპირი ცვლილებები გამოიწვია კანონმდებლობაში (ცოლ-ქმრის თანაბარი უფლებების შესახებ), მაშინ როდესაც, სხვებმა არაპირდაპირი გავლენა იქონია კანონმდებლობაზე.

ამ ინიციატივებმა წარმატებით მიაღწია მინიმუმ 50,000-იან ხელმოწერას, აქედან ექვსი უკავშირდებოდა ბიოეთიკის საკითხებს. რამდენიმე, ბიოეთიკურ საკითხებთან დაკავშირებულმა ინიციატივამ, ვერ მიაღწია ხელმოწერის აუცილებელ რაოდენობას.

მთლიანობაში შეიძლება ითქვას, რომ ბიოეთიკური საკითხები კარგად იქნა ასახული ფინელ მოქალაქეთა ინიციატივებში.

ყველაზე კარგად ცნობილი ინიციატივა ეხებოდა ევთანაზიასა და სხვისი დახმარებით თვითმკვლელობას (63,000-ზე მეტი მხარდამჭერი). პარლამენტმა გააუქმა კანონი ევთანაზიის შესახებ, მაგრამ მოითხოვა, რომ დაენიშნათ სამუშაო ჯგუფი, რომელიც გამოიძიებდა ამ საკითხებს და სავარაუდოდ წამოჭრიდა ახალი კანონმდებლობის შექმნის საკითხს.

ინიციატივას ცოლ-ქმრის თანაბარი უფლებების უზრუნველსაყოფად (166,000-ზე მეტი მხარდამჭერით) მოჰყვა ახალი კანონმდებლობა, რომელიც თანაბარ უფლებებს ანიჭებდა ერთსქესიან ქორწინებას, როგორც ადრე მიენიჭა დაქორწინებულ ჰეტეროსექსუალურ წყვილებს. აღნიშნულ ინიციატივას (55,000-ზე მეტი მხარდამჭერით) შედეგად მოჰყვა ახალი, დედობის დაცვის კანონი, რომელიც ნებას აძლევს ლესბოსური წყვილიდან ორივე მხარეს, მშობლის თანაბარ უფლებას, განსაზღვრული პროცესის მიხედვით. ამასთანავე, დედობის განსაზღვრება, ამჟამად ნებას აძლევს ტრანსსექსუალ კაცებს, რომ აღიარებული იქნან დედებად და მიიღონ საზოგადოების მხარდაჭერა, იმისათვის რომ იყოლიონ ბავშვი.

კანონმდებლობის მიღება/პროექტის შემოთავაზება - მოქალაქეთა ინიციატივას შეუძლია ახალი კანონმდებლობის მიღების ან შემუშავების შემოთავაზება. ის შესაძლოა შეეხოს არსებული კანონმდებლობის შესწორებას ან გაუქმებას. ინიციატივა კანონპროექტის ფორმით უნდა მოიცავდეს შეთავაზებულ სამართლებრივ ტექსტს. ინიციატივა უნდა შემოიფარგლებოდეს კონკრეტული საკითხით და უნდა იყოს დასაბუთებული.

ხელმოწერების შეგროვების დანიშნული პერიოდი - ინიციატივა ხელმოწერილი უნდა იქნეს ექვსი თვის განმავლობაში, მოთხოვნილი რაოდენობის ადამიანების მიერ. ხელმოწერების შეგროვება შესაძლებელია ქალაქში ან ონლაინ (მაგ. kansalaisaloite.fi). მას შემდეგ, რაც საკმარისი ხელმოწერა იქნება შეგროვილი, ინიციატივა გაიგზავნება მოსახლეობის რეგისტრაციის ცენტრში, რომელიც ამოწმებს სახელებს და ადასტურებს მიღებულ ხელმოწერებს. ხელმოწერების შეგროვების დანიშნული პერიოდი - ინიციატივა ხელმოწერილი უნდა იქნეს მოთხოვნილი რაოდენობის ადამიანების მიერ, ექვსი თვის განმავლობაში.

პარლამენტში განხილვა - მას შემდეგ რაც მოსახლეობის რეგისტრაციის ცენტრი შეამოწმებს სახელებსა და დაადასტურებს, რომ სულ მცირე 50,000 მიღებული ხელმოწერა იქნა შეგროვილი, ინიციატივის თავმჯდომარეს შეუძლია მისი პარლამენტში წარდგენა განსახილველად. თუკი ინიციატივის წარდგენა პარლამენტისათვის არ მოხდა იმ თარიღში, რომელშიც მოსახლეობის რეგისტრაციის ცენტრის გადაწყვეტილება იქნა მიღებული, ნებადართულია მისი ძალადაკარგულად გამოცხადება.

პარლამენტს ეკისრება ვალდებულება, გაითვალისწინოს მოქალაქეთა ინიციატივა, მაგრამ მხოლოდ პარლამენტის გადასაწყვეტია მოიწონებს თუ არა იგი ამ ინიციატივას, ცვლილებებითა თუ ცვლილებების გარეშე. იმ შემთხვევაში თუ ინიციატივა უარყოფილი იქნება პარლამენტის მიერ, შესაძლებელია იგივე საკითხზე, ახალი ინიციატივის ამოქმედება.

მნიშვნელოვანი თავისებურებები და მუშაობა შეცდომების გამოსასწორებლად

მოქალაქეთა ინიციატივა დღესდღეობით წარმოადგენს ყველაზე მნიშვნელოვან დემოკრატიულ ინოვაციას, ნაციონალურ დონეზე ფინეთში. 2016 წლის დემოკრატიული ინოვაციების შესახებ მოხსენების მიხედვით (ინგლისურ ენაზე, მე-4 გვერდზე), ერთ მესამედზე მეტმა ხმის მიცემის უნარიანმა პირმა, ხელი მოაწერა სულ მცირე ერთ ინიციატივას. მოქალაქეთა ინიციატივა ჩანს, რომ ასაქმებს ზოგიერთ სოციალურ-დემოგრაფიულ ჯგუფებს, რომლებიც სხვა მხრივ, როგორც წესი პოლიტიკურად პასიური არიან, განსაკუთრებით ახალგაზრდა მოქალაქეები.

მოქალაქეთა ინიციატივა წარმოადგენს სამოქალაქო აქტივობისა და საჯარო დისკუსიისათვის ხელის შეწყობისა და მხარდაჭერის ეფექტიან საშუალებას და ამრიგად აძლიერებს სამოქალაქო საზოგადოებას. ვებგვერდებმა უზრუნველყვეს აქტიური პლატფორმა მოქალაქეთათვის, უფრო ფართო აუდიტორიისათვის მისამართად,

იმავედროულად შესაძლებლობას იძულებს წარმოსადგენად პოლიტიკურ არენაზე. ისინი იძლევიან საზოგადოების მოსაზრებების გახმაურების საშუალებას.

ვებგვერდზე არსებობს რამდენიმე ინიციატივა, ბიოეთიკური საკითხების შესახებ. ყველაზე ცნობილი იყო მოქალაქეთა ინიციატივა ევთანაზიის შესახებ, რომელმაც გამოძიებამდე მიგვიყვანა. რაც დიდი ალბათობით, ამგვარი არჩევანის უკეთესად გაანალიზების საშუალებას იძლეოდა და სავარაუდოდ საბოლოოდ მიგვიყვანდა სამართლებრივი ცვლილებების წინადადებამდე, სიცოცხლის დასრულების, თვითმკვლელობაში დახმარების ან ევთანაზიის შესახებ. ზემოაღნიშნული მაგალითი გვიჩვენებს, რომ მოქალაქეთათვის ფორუმის უზრუნველყოფა საკუთარი მოსაზრებების გამოსათქმელად უზრუნველყოფს შესაძლებლობას, რომ მთავრობამ ახალი მიმართულებები შეისწავლოს.

ვებგვერდს, რომელიც საზოგადოებას უფლებას აძლევს მონაწილეობა მიიღონ ახალი კანონმდებლობის ინიცირებაში, შეუძლია დიდი გავლენა იქონიოს მარგინალიზებულ ჯგუფებზე ან დამოკიდებულებაზე კონკრეტულ საკითხებთან დაკავშირებით. ვებგვერდის გამჭვირვალობა უფლებას აძლევს მოქალაქეებს, რომ ჩაერთონ საკანონმდებლო პროცესში და მასში მონაწილეობა გააადვილონ. აღნიშნული პროცესში სრულიად ახალი ფორმით რთავს მოქალაქეებს პროცესში და უფრო აახლოებს მათ კანონმდებლებთან.

საზოგადოების ჩართვის შედეგებით შეზღუდული გზები, მდგომარეობს იმაში, რომ ვებგვერდი მხოლოდ ინიციატორის მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას უზრუნველყოფს და არა ფორუმს შემდგომი დისკუსიისათვის, რაც ცალკე საჭიროებს ორგანიზებას.

საფრანგეთი - საჯარო დისკუსია ბიოეთიკის კანონის შესახებ (2018)

წინაპირობა, ინიციატორი და მონაწილეები

საფრანგეთს ინდივიდუალური კანონმდებლობა ჰქონდა ბიოეთიკის საკითხებთან დაკავშირებით 1988 წლიდან, ხოლო 2009 წლიდან მან საზოგადოებაც ჩართო საჯარო დისკუსიებში. 2011 წლიდან საფრანგეთის კანონი ბიოეთიკის შესახებ მოითხოვს, რომ

ეთიკის ეროვნულმა საკონსულტაციო კომიტეტმა (CCNE) მოახდინოს საჯარო დისკუსიის ორგანიზება და კონსულტაციების გაწევა ბიოეთიკური საკითხების ფარგლებში სამედიცინო ან კვლევის პრაქტიკაში, რაც გავლენას ახდენს ადამიანის სხეულსა და ემბრიონზე. პირველი ეროვნული კონსულტაცია (les États Généraux) - ბიოეთიკის კანონის შესაბამისად - ჩატარდა 18 იანვრიდან, 2018 წლის 30 აპრილამდე.

საკითხი

CCNE - ის მიერ განსაზღვრული იქნა ცხრა სადისკუსიო თემა, 7 სამეცნიერო და 2 საზოგადოებრივი საკითხი, სახელდობრ კი:

- ადამიანის ემბრიონის ღეროვანი უჯრედების კვლევა,
- გენეტიკური ტესტირება და გენომური მედიცინა,
- ორგანოების დონაცია და ტრანსპლანტაცია;
- ნეირობიოლოგია,
- ჯანმრთელობის მონაცემები,
- ხელოვნური ინტელექტი და რობოტიზაცია,
- ჯანმრთელობა და გარემო,
- ხელოვნური განაყოფიერება,
- უკუზრუნველი სენის მქონე ავადმყოფების მოვლა.

აღნიშნული თემები არჩეულ იქნა, ვინაიდან ისინი წარმოადგენენ ბიოეთიკის კანონის არსს და მნიშვნელოვანია, ბიოეთიკის სფეროში, ბოლო დროის განვითარებიდან გამომდინარე. მიუხედავად იმისა, რომ ბოლო ორი თემა კანონიდან არ გამომდინარეობს, CCNE-მა გადაწყვიტა მათზე დისკუსიის ხელშეწყობა, საზოგადოებისთვის მათი მართებულობიდან და ეროვნული კონსულტაციის მიერ უზრუნველყოფილი საზოგადოების აზრის მოსმენის შესაძლებლობიდან, სარგებლის მიღების შესაძლებლობის გათვალისწინებით.

მეთოდი

2018 წლის მარტში, „ეროვნული კონსულტაციების თემების წარდგენა“ იყო ორგანიზებული დაახლოებით 60 ჟურნალისტიკისათვის. როგორც ეროვნული, ისე რეგიონული მედია ჩართული იყვნენ, მთელი ეროვნული კონსულტაციის განმავლობაში

იმისათვის, რომ მოეხსენებინათ იმ მოვლენებისა და დისკუსიების შესახებ, რომლებიც ტარდებოდა მთელი ქვეყნის მასშტაბით. ზოგ შემთხვევაში, სენსიტიური საკითხების განხილვის დროს, პრესას განგებ არ ატყობინებდნენ დროს, რათა ნეგატიური გავლენა არ მოეხდინათ დისკუსიის მონაწილეთა გულწრფელობაზე.

CCNE-მა შექმნა სამოქალაქო კომიტეტი დისკუსიის პროცესის განსახილველად და ორი თემის ასარჩევად უფრო ღრმა ანალიზისათვის: სიცოცხლის დასრულება და ჩასახვამდე, გენეტიკური ტესტირება. მის განხორციელებას შედეგად მოჰყვა სამი „არჩევანი“, რომლებიც გამოქვეყნდა CCNE - ის განზოგადოებულ მოხსენებაში.

გარდა მოქალაქეთა კომიტეტისა CCNE-მა ორგანიზება გაუწია, როგორც საჯარო დისკუსიის ნაწილს:

- ეთიკური ნორმების რეგიონული ფორუმის 271 რეგიონული თავყრილობის ორგანიზებას (Espaces de réflexion éthique régionaux - EREER); რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 21,000-მა ადამიანმა;
- შეიქმნა ვებგვერდი, სადაც ინდივიდებს შეეძლოთ ონლაინ შემოწირულობების განხორციელება. თებერვალსა და 2018 წლის აპრილს შორის სულ 183,498 დამოუკიდებელი ვიზიტორი შევიდა ვებგვერდზე, 29,032 ადამიანის მონაწილეობით, კონსულტაციისათვის 64,985 შემოწირულობით. თემები, რომლებმაც ყველაზე დიდი ყურადღება მიიქცია იყო „გამრავლება და საზოგადოება“ და „სიცოცხლის დასრულების მართვა“, 69%-იანი მთლიანი კონტრიბუციის წარმოდგენით.
- 154 მოსმენით თებერვალსა და 2018 წლის მაისს შორის, 400 ასოციაციის, სამეცნიერო ინსტიტუციებისა და ასევე ფილოსოფიური და რელიგიური ინტერესების წარმომადგენელი ორგანიზაციების მონაწილეობით.

მნიშვნელოვანი თავისებურებები და შეცდომებზე მუშაობა

მოცემულ მაგალითში აშკარაა, რომ პოლიტიკურმა ვალდებულებამ უზრუნველყო კანონმდებლობის მხარდაჭერა, საზოგადოების საკმაოდ ფართოდ ჩართვით ბიოეთიკური საკითხების განხილვაში.

მაგალითი გვიჩვენებს, თუ როგორ არის შესაძლებელი განსხვავებული მეთოდების კომბინირება ინფორმირებული დისკუსიის წარმატებისათვის განსხვავებულ და რთულ თემებზე.

განსაკუთრებულ თავისებურებას წარმოადგენდა სამოქალაქო კომიტეტის შეხვედრების ადგილისა და თარიღის საიდუმლოდ შენახვა, ზეწოლისგან და გავლენისგან თავის არიდების მიზნით მედიისა და მისი მსგავსი საშუალებების მხრიდან. ამავდროულად მედიამ სპეციალური მომზადება გაიარა თავიანთი ინტერესების სტიმულირებისათვის პროექტსა და სადისკუსიო თემებში. რამაც საკმაოდ წარმატებული შედეგი გამოიღო ეროვნულ მედიაში გასაშუქებლად.

ამ ეროვნული მასშტაბის ინიციატივის კიდევ ერთ შედეგს წარმოადგენდა, საზოგადოების ინფორმირების გაზრდა დისკუსიის თემების შესახებ.

კონსულტაციის შედეგი ბიოეთიკის შესახებ კანონის გადახედვა ჯერ კიდევ უდა შეფასდეს, ვინაიდან კანონი ჯერ არ არის მიღებული პარალმენტში. თუმცა ჩანს რომ საჯარო დისკუსიამ უკვე შეიტანა წვლილი ახალი კანონპროექტის შემუშავებაში.

ხერხებისა მრავალფეროვნებისა და მრავლობითი მოსაზრებების მიუხედავად შეცდომა იქნება დასკვნის გაკეთება იმასთან დაკავშირებით, რომ მან სრულყოფილად წამოაჩინა საზოგადოების აზრი. რეგიონული დისკუსიის უდიდესი ნაწილი მშვიდ და ტოლერანტულ გარემოში წარიმართა, მაგრამ ყოველთვის ასე როდი იყო. დისკუსიის დროს ეგრეთწოდებული „საზოგადოებრივი“ საკითხები, გარკვეულ აზრთა გაცვლა-გამოცვლა, ზოგჯერ ექვისთვის, კითხვებისთვის და ამრიგად განსხვავებული აზრის მოსმენისთვის, მცირე საბაზს ტოვებდა.

აზრის ონლაინ გამოხატვის საშუალებებმა აგრეთვე დაიმსახურა გარკვეული კრიტიკა მაგ: (1) ვებგვერდზე წვდომის სიძნელე; (2) უზუსტობა ფორმულირებაში „აღმოჩენები და გამოწვევები“; (3) შემსუბუქება, რომელიც ზოგიერთი ადამიანის აზრით არასაკმარისად იქნა მიჩნეული; (4) კონკრეტული გამოხატვის ფორმების განსაზღვრება, რაც ყველა მხარისათვის ერთნაირად მისაღებად არ იქნა მიჩნეული.

ამგვარმა გამოცდილებამ გამოააშკარავა, რომ მოსაზრებები შეიძლება განსხვავდებოდეს ასაკისა და სქესის მიხედვით. საბოლოო მოსმენამ რომელიც უამრავი და განსხვავებული იყო და არც იმდენად სადისკუსიო სფეროს ემსახურებოდა, რამდენადაც დროს ცხადყოფისათვის და განმარტებისათვის იმ ორგანიზაციების მიერ, ვინც მიწვევა მიიღო.

ამ ეტაპზე ხაზგასმას იმსახურებს რამდენიმე აღმოჩენა:

- ახალგაზრდა თაობის მიერ შესრულებული მნიშვნელოვანი როლი, რეგიონულ დისკუსიაში, განსახილველი თემების მრავალფეროვნებითა და რეგიონული ფორუმის (ERER) ძალისხმევის წყალობით,
- ნაკლებად ინფორმირებული და მეტად დაუცველი მოსახლეობის წევრების კონსულტაციებში ჩართვის სირთულე,
- ზოგიერთი მნიშვნელოვანი საკითხის არასაკმარისად განხილვა კონსულტაციის დროს, რაც საჭიროებს მიზეზების შესწავლას,
- შემაშფოთებელი ინფორმაციის საქმის კურსში ყოფნის აუცილებლობა არა მხოლოდ მოქალაქეების, არამედ ჯანდაცვის სპეციალისტებისთვისაც.
- განსხვავებებისა და პირადი ღირებულებების პატივისცემის მნიშვნელობა განსაკუთრებით ჰომოსექსუალებთან და ჰერმაფროდიტებთან მიმართებით.
- და ბოლოს, CCNE-მა აღმოაჩინა რომ მისი საქმიანობა შეცვლილი და გაუმჯობესებული იქნა, პროცესის განმავლობაში მსჯელობის წყალობით და იგი ასევე დარწმუნდა, რომ ამგვარი მონაწილეობა ამიერიდან აუცილებელი იქნება, საფუძვლიანი ეროვნული და რეგიონული დისკუსიის კონსოლიდაციისთვის, ბიოეთიკური საკითხების განსახილველად.

გერმანია – საჯარო მსჯელობა გენომის შეცვლის შესახებ

წინაპირობა, ინიციატორი და მონაწილეები

პროექტი Genomchirurgie im gesellschaftlichen (გენომის შეცვლა საჯარო მსჯელობისას) მიზნად ისახავდა საჯარო დისკუსიის სტიმულირებას, გენეტიკურ ტექნოლოგიაში ახალი მეთოდების ეთიკურ, სამართლებრივ და სოციალურ ასპექტებთან მიმართებით. პროექტი წარმოადგენს თანამშრომლობას Wissenschaft im Dialog (WiD)-სა და გერმანულ ეროვნულ მეცნიერებათა აკადემიას შორის - Leopoldina. მას აფინანსებდა გერმანიის განათლებისა და კვლევის ფედერალური სამინისტრო, როგორც კვლევისა და დაფინანსების პროგრამას ELSA-ს (ეთიკური, სამართლებრივი და სოციალური ასპექტები) სიცოცხლის შემსწავლელ მეცნიერებებში.

საკითხი

ტრადიციული გენეტიკური ტექნოლოგიები, მრავალი წლის განმავლობაში წარმოადგენდნენ განხილვის საგანს, ახლა კი ამ სფეროში რევოლუციური ძვრები მიმდინარეობს ახალი, გენომის შეცვლის ტექნოლოგიების წყალობით, რომელთაგან განსაკუთრებით ცნობილია CRISPR-Cas9-ის სისტემა. პროექტი ფოკუსირებას ახდენდა გენომის ცვლილების სამედიცინო მიზნით გამოყენებაზე. მის სამიზნე აუდიტორიას შეადგენდნენ საზოგადოების დაინტერესებული წევრები, სკოლის მოსწავლეები, მასწავლებლები, უნივერსიტეტის სტუდენტები და შეგირდები, აგრეთვე დაინტერესებული მხარეები პოლიტიკიდან, მეცნიერებიდან და მედიიდან. აღნიშნულმა ჯგუფებმა მონაწილეობა მიიღეს სხვადასხვა ინტერაქტიულ აქტივობაში, საიდანაც მიიღეს ინფორმაცია ახალ ტექნოლოგიაზე და მასთან ასოცირებულ შესაძლებლობებსა და საფრთხეზე, მათი მოტივირების მიზნით საკუთარი აზრის განსავითარებლად. 16 მოვლენას ჰქონდა ადგილი 2017 წლის შემოდგომიდან-2019 წლის აგვისტომდე, თემებზე სიმსივნის მკურნალობა სომატური გენური თერაპიის გამოყენებით, გენის მართვის გამოყენება მალარიის გადამტანების წინააღმდეგ და გენის შეცვლის თანმხლები შესაძლებლობები და საფრთხე.

მეთოდი

Wissenschaft im Dialog-ი პასუხისმგებელი იყო, მთელი გერმანიის მასშტაბით გამართულ 13 ღონისძიებაზე საზოგადოების დაინტერესებული წევრების, საზოგადოებისა და სკოლის სტუდენტებისათვის. ზოგიერთი საჯარო ღონისძიება განიხილებოდა სოციალური მეცნიერების თვალსაზრისით, გარედან, სტუდენტებისა და მეცნიერების მიერ.

სკოლის მოსწავლეთათვის შემუშავებულ იქნა სიმულაცია-თამაში, როგორც პროექტის ნაწილი. იგი ფოკუსირებას ახდენდა გენის მართვის ტექნოლოგიაზე, რომლის, გამოყენებაც შესაძლებელი იყო მალარიის კონტროლისათვის გენეტიკურად მოდიფიცირებული მალარიის კოლოების მეშვეობით. ტესტირების ფაზაში, რომელშიც შედიოდა ოთხი

სხვადასხვა ტიპის ვიზიტი სკოლაში, თამაში გამოვიდა როგორც ნაკრები. მასში შედის პრეზენტაციები, ვიდეო, სათამაშო კარტი და ანკეტები, რაც საშუალებას აძლევდა მასწავლებლებს, რომ დამოუკიდებლად ემართათ თამაში თავიანთ მოსწავლეებთან ერთად.

ხუთი, „ქვედა პალატის დისკუსია“, რომელის სამიზნესაც „ფართო საზოგადოება“ წარმოადგენდა, გაიმართა გენის შეცვლის შესაძლებლობის შესახებ დისკუსიის უზრუნველსაყოფად. ორმა ექსპერტმა, ერთმა ბუნებრივი სამეცნიერო, მეორე ეთიკური ან სამართლებრივი მხრიდან წარადგინა თემა, შემდგომ კი შეუერთდა მაყურებელს დისკუსიაზე, რომელიც ფოკუსირებული იყო კონკრეტულ საკითხებზე. მონაწილეებმა გამოხატეს საკუთარი აზრი თითოეულ საკითხზე ადგილის მონაცვლეობით. მომდევნო სამმა, საჯარო ღონისძიებამ მიიღო სიმულაცია-თამაშის ფორმა, სიმსივნის მკურნალობის შესახებ სომატური გენური თერაპიის გამოყენებით. თამაშის განმავლობაში, მონაწილეები ინტენსიურად ჩაერთნენ ჰიპოთეტურ სიტუაციაში სიმსივნით დაავადებული პაციენტის შესახებ, რომელიც არ არის დარწმუნებული არის თუ არა ახალი გენური თერაპია, CRISPR-Cas9-ის გამოყენებით, სწორი არჩევანი მისთვის. მაყურებელმა მიიღო ექსპერტის დახმარება და შუამავლის მხარდაჭერა.

ლეოპოლდინა იყო პასუხისმგებელი სამ ღონისძიებაზე ჟურნალისტებისათვის და მკვლევარებისთვის და პოლიტიკური და დაინტერესებული სამეცნიერო მხარეებისათვის ჰალე/საალე-ში და ბერლინში. ორ ტრენინგ-სემინარში, რომელიც ორგანიზებული იყო ლეოპოლდინას ჟურნალისტური კოლეგიის მიერ, ჟურნალისტები და გამომცემლები შეუერთდნენ მეცნიერებს ბიოლოგიის, მედიცინის, ეთიკის და სამართლის სფეროდან იმისათვის, რომ შეემუშაებინათ სიღრმისეული ანალიზი გენომის შეცვლის სპეციალიზებულ სფეროში, მრავალფეროვანი პერსპექტივიდან. მიზანს წარმოადგენდა ინფორმაციის გავრცელება აღნიშნული რთული თემის შესახებ ჟურნალისტებს შორის, მედიის მიერ კვალიფიციურად გასაშუქებლად. ქვედა პალატის დისკუსია ორგანიზებული იყო სამუშაო შეხვედრის ფარგლებში და მას ესწრებოდნენ ლეოპოლდინას წევრები და ექსპერტები საავადმყოფოებიდან, ჯანდაცვის ადმინისტრაციებიდან, სამედიცინო საზოგადოებიდან და პაციენტთა ასოციაციებიდან.

ფინალური სამუშაო შეხვედრა ჩატარდა დაინტერესებული მხარეებისათვის, ყველა სამიზნე ჯგუფიდან, რომელთაც გამიზნული ჰქონდათ წინა ღონისძიებების აღმოჩენების წარმოდგენა და განხილვა, იმისათვის რომ მონაწილეებს საშუალება მისცემოდათ ახალი პერსპექტივების მოსაპოვებლად, ჯგუფური დისკუსიის მეშვეობით. სოციალურ მეცნიერებათა მაგისტრანტ სტუდენტებს წინასწარ ჰქონდათ შესაძლებლობა, რომ შეესწავლათ ღონისძიებები იმისათვის, რომ განესაზღვრათ თუ როგორ რეაგირებდნენ მონაწილეები ინტერაქტიული ღონისძიების ფორმატში. მათი აღმოჩენები განხილული იქნა სამუშაო შეხვედრაზე. შემაჯამებელი დოკუმენტაცია მისაწვდომი გახდა პროექტის ბოლოს.

პროექტის ვებგვერდი (გერმანული): www.genomchirurgie.de

მნიშვნელოვანი თავისებურებები და მუშაობა შეცდომების გამოსასწორებლად

პროექტში შემოწმებულმა სხვადასხვა ღონისძიებების ფორმატმა, სხვადასხვა ძლიერი და სუსტი მხარე გამოავლინა, რაც მათ შესაფერისს ხდის, სხვადასხვა აუდიტორიისა და მიზნებისთვის. შესაბამისი სარეკლამო ღონისძიებები კარგად უნდა იქნეს დაგეგმილი და ფართოდ გავრცელებული.

„ქვედა პალატის დისკუსია“ შეესაბამება ფართო აუდიტორიას (100-მდე ადამიანი) და აუდიტორიას მცირე ან არარსებული წინასწარი ინფორმაციით თემის შესახებ. ტრიბუნასთან დისკუსიასთან შედარებით, ქვედა პალატის დისკუსია გაცილებით უფრო ინტერაქტიულია და მეტ ადამიანს აძლევს ლაპარაკის უფლებას. აუცილებელია გამოცდილი შუამავალი, ექსპერტები კი კარგად უნდა იყვნენ ინფორმირებულები.

სიმულაციური თამაშები შეესაბამება უფრო მცირე ჯგუფებს (მაქსიმალურად 50 ადამიანი) და ჩვეულებრივ იზიდავს მონაწილეებს წინასწარი ინტერესით თემის მიმართ. ისინი საკითხების უფრო ხანგრძლივ, ღრმა და დეტალური დისკუსიის შესაძლებლობას იძლევა. ახალი თამაშის განვითარება ან მისი ადაპტირება ახალი თემისათვის მოითხოვს დროისა და რესურსების ინვესტირებას.

სემინარების საკვანძო სარგებელს ჟურნალისტებისათვის წარმოადგენდა, მეცნიერებისა და მედიის დაკავშირება, სამეცნიერო აღმოჩენების შეტყობინება და კვლევის შესაძლებლობებისა და სარგებლის შესახებ გაერთიანებული დისკუსიისათვის ხელის შეწყობა. მიუხედავად იმისა, რომ მონაწილეებმა შეძლეს პირადი კონტაქტების დამყარება, ისინი ხშირად სამომავლო მოხსენებებს უჭერენ მხარს, ვიდრე კონკრეტული მოვლენის შესახებ ამბის დაუყოვნებელ მოყოლას.

არ არის მარტივი მოსახლეობის წარმომადგენლობის წახალისება, რომ ერთად განიხილოს ამგვარი რთული საკითხები. უმეტესწილად, მსგავსი ფორმატი ერთგულ და დაინტერესებულ ადამიანებამდე აღწევს. ღონისძიებათა ამგვარმა სერიამ, წარმატებით მიიზიდა საკმარისი რაოდენობით მონაწილეები. მათ დიდად დააფასეს საღამოს ღონისძიების შემოთავაზება, გენომის შეცვლის თემაზე; დიდი იყო. ინფორმაციის მიღებისა და განხილვის სურვილი

პროექტის შედეგი

დაინტერესებული პირების სამუშაო შეხვედრის ყველა მონაწილემ, ხაზი გაუსვა ამგვარი გაერთიანებული ღონისძიების მნიშვნელობას და გამოთქვა დამატებითი, თემატური დისკუსიის ჩატარების სურვილი (მაგ. ემბრიონის კვლევა, ჩანასახის თერაპია, მწვანე გენეტიკური ინჟინერია, გენეტიკური ინჟინერია და ფერმის ცხოველები). ყურადღება უნდა მიექცეს იმის უზრუნველყოფას, რომ დისკუსიის სირთულე საზოგადოებისათვის ადვილი გადასაწყვეტია. მთლიანობაში შემდგომში უფრო მრავალფეროვანი მონაწილეებიც შეიძლება იქნენ ჩართული ღონისძიებაში.

თანხლებმა, სოციალურ-სამეცნიერო კვლევამ სხვადასხვა მხრიდან შეისწავლა მონაწილეობის ფორმატი. შეკრებილი ფორმატი და იდეები შეიძლება გამოყენებულ იქნეს სამომავლო კომუნიკაციის პროექტებში.

ირლანდია - საჯარო დისკუსია აბორტთან დაკავშირებით და კონსტიტუციაში მერვე შესწორების გაუქმების შესახებ (2016)

წინაპირობა, ინიციატორი და მონაწილეები

2016 წლის მაისში, მთავრობის პარტნიორობის პროგრამამ წახალისა ირლანდიური მთავრობა მოქალაქეთა ასამბლეის დაარსებისკენ, რომელსაც დავალებული აქვს შეისწავლოს საკვანძო საკითხების რიგი, დროის ხანგრძლივ პერიოდში. ამ საკითხებიდან ერთი შეეხებოდა მსჯელობას გაუქმებინათ თუ ჩაენაცვლებინათ კონსტიტუციის მერვე შესწორება, რომელიც კრძალავდა აბორტს.

სასამართლოში დასრულებულმა ტრაგიკული შემთხვევების მთელმა რიგმა, ძლიერი ზეწოლა მოახდინა ირლანდიურ მთავრობაზე, რათა ყურადღება მიექცია ამ წინააღმდეგობრივი საკითხისადმი. 2013 წელს ქალის სეფსისით გარდაცვალებამ, მას შემდეგ, რაც მას უარი ეთქვა ორსულობის შეწყვეტაში დახმარებაზე, რასაც მოჰყვა მუცლის ნაწილობრივი მოშლა, კამპანიის მონაწილეებს წააქეზა შესწორების გასაუქმებლად მოწოდებისკენ.

მოქალაქეთა ასამბლეის თავმჯდომარე მთავრობის მიერ იქნა დანიშნული და წარმომადგენელთა ჯგუფის 99 წევრი- მოქალაქე იქნა შემთხვევითი პრინციპით არჩეული, რათა ფართოდ გაეცნოთ ირლანდიელი ხალხის მოსაზრებები.

მიზანი

საკონსულტაციო რეკომენდაციების საპარლამენტო კომიტეტისთვის განსახილველად გადაცემა, რომელიც თავის მხრივ პარლამენტს წარუდგენდა რეკომენდაციას.

მეთოდი

მოქალაქეთა ასამბლეამ ჩაატარა ხუთ კვირიანი შეხვედრა 2016 წლის ოქტომბრიდან - 2017 წლის აპრილამდე, რომლის განმავლობაშიც სამართლებრივი და სამედიცინო ექსპერტი მოწმეები იქნენ მოწვეული, რჩევის მისაცემად და კითხვებზე საპასუხოდ. საბოლოო მოხსენება და რეკომენდაციები იქნა მომზადებული, შემდგომ კი მხედველობაში მიღებული პარლამენტართა კომიტეტის მიერ ორივე პალატიდან, რომელმაც 2017 წლის დეკემბერში მოქალაქეთა რეფერენდუმს გაუწია რეკომენდაცია, კონსტიტუციის მერვე შესწორების ამოღებასთან დაკავშირებით. რეფერენდუმისგან მოითხოვდნენ კონსტიტუციაში შესწორების შეტანას, რაც ირლანდიური მთავრობის მიერ იქნა შეთავაზებული. აღნიშნული რეფერენდუმი ჩატარდა 2018 წლის 25 მაისს და მიღებული იქნა უმრავლესობით, 66.4 პროცენტი- 33,6 პროცენტის წინააღმდეგ, მერვე შესწორების ამოღების სასარგებლოდ.

მნიშვნელოვანი თავისებურებები და მუშაობა შეცდომების გამოსასწორებლად

მოქალაქეთა ასამბლეა შედგებოდა კერძო მოქალაქეთაგან; მსჯელობაში პოლიტიკოსები არ მონაწილეობდნენ. მთავრობამ განსაზღვრა თავისი პარამეტრები და პარლამენტმა უპასუხა მის მოხსენებას.

კონსენსუსის მიღწევის ტექნიკამ განაპირობა უფრო ძლიერი ურთიერთქმედება და ურთიერთ პატივისცემა. მოქალაქეთა ასამბლეაში, სხდომის ტონი არ იყო აგრესიული და მასში წარმოდგენილი ინფორმაცია დამსწრე არაპროფესიონალთათვისაც გასაგები იყო.

საპარლამენტო კომიტეტმა ფართოდ ასახა მოქალაქეთა ასამბლეის ტონი და მიდგომა და ამრიგად უფრო ცნობისმოყვარე იყო, ვიდრე დაპირისპირებული.

„კი“ და „არა“ კამპანიები რეფერენდუმისთვის უფრო მეტად, პოლიტიკური პარტიის სტრუქტურისგან დამოუკიდებლად ვითარდებოდა

მიუხედავად იმისა, რომ პოლიტიკოსები გამოირჩეოდნენ ორივე კამპანიაში, ძირითადი პარტიები თავიანთ წევრებს, ორივე მხარის მხარდაჭერის ნებას რთავდნენ.

გადაწყვეტილების მიღების პროცესი განგებ იყო შენელებული, რათა დისკუსიის საშუალება მიეცა საზოგადოებისა და მხარეებისათვის.

**პოლონეთი - კონსტიტუციის კვირეული მოქალაქეების ინფორმირებისათვის და
მათთან სასაუბროდ (2018)**

წინაპირობა, ინიციატორი და მონაწილეები

კონსტიტუციის კვირეულის ინიციატორი, ასოციაცია Pro Memoriam Zbigniew Hołda, დაარსებული იქნა სამართლის სპეციალისტების ჯგუფის მიერ, რომელთა მიზანს წარმოადგენდა პროფესორ ჰოლდას სამეცნიერო და სოციალური აქტივობისთვის პატივის მიგება, გარდა ამისა იურიდიული განათლების უზრუნველყოფა, ღია და შემოქმედებითი ფორმით.

მიზანი

ასოციაციის მიზანია სხვადასხვა სამართლის სპეციალისტებს შორის, კონსენსუსისა და თანამშრომლობისათვის ნიადაგის შექმნა. აღნიშნული საჯარო დისკუსიის მიზანს წარმოადგენს ადამიანების ინფორმირება და მათთვის განათლების მიცემა და მათი მოწოდება საზოგადოებაში პროაქტიურობისაკენ. აღნიშნულის წყალობით, საზოგადოება აღიჭურვება ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მისაღებად, ამავდროულად გაიზრდება მოქალაქეთა აქტიური მონაწილეობა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში და აგრეთვე სამოქალაქო საზოგადოების გაძლიერებაში შეტანილი წვლილი.

კონსტიტუციის კვირეული წარმოადგენს საერთო ნაციონალურ პროექტს, რომელს ორგანიზებასაც საზოგადოება 2015 წლიდან ახდენს.

თავდაპირველად, პროექტი მხოლოდ სტუდენტებისთვის და არასრული საშუალო სკოლებისთვის და საშუალო სკოლებისთვის იყო გამიზნული, მაგრამ მე-4 გამოშვების შემდეგ სხვა ინსტიტუციები, როგორებიც არიან მუნიციპალური ოფისები, კულტურის სახლები, ისევე როგორც კაფეები, კინოთეატრები, სადგურები და რელიგიური საზოგადოებები მოწვეული არიან მონაწილეობის მისაღებად.

დღესდღეობით, 2,300- მა ადვოკატმა ჩაატარა საკონსტიტუციო სამართლის გაკვეთილი, 1,700 სკოლაში. შეფასების თანახმად, დაახლოებით 170,000 სტუდენტი დაესწრო გაკვეთილებს.

საკითხი

კონსტიტუციის გავლენა პრაქტიკულ შემთხვევებზე წარმოადგენს ადვოკატების, მოსამართლეების, პროკურორების, მეცნიერების და ადვოკატი სტაჟიორების მიერ ჩატარებული ინტერაქტიული გაკვეთილების საგანს.

უფრო ფართო პერსპექტივაში, ინიციატივა შესაძლოა ჩანდეს, როგორც საზოგადოებასთან კომუნიკაციის საშუალება და ის ფაქტი, რომ კონსტიტუცია არ არის ზოგადი კანონების ნაკრები, რომელიც მხოლოდ ვიწრო და დახურულ ჯგუფს ეხება, ვინც იყენებენ კანონს, თუმცა კანონისა და კონსტიტუციის მორჩილება, საერთო ინტერესის საგნად რჩება.

მეთოდი

ინფორმაცია კონსტიტუციის კვირეულის შესახებ და ონლაინ რეგისტრაციის ფორმა გამოქვეყნებულია ასოციაციის ოფიციალურ ვებგვერდზე და ვრცელდება სოციალური ქსელის გამოყენებით, ძირითადად ფეისბუქით. სკოლებსა და სხვა დაწესებულებებს დარეგისტრირება შეუძლიათ ონლაინ ანკეტის მეშვეობით. მათ შორის ადგილმდებარეობის მითითებით, სტუდენტების რაოდენობის მითითებით, რომლებიც კონსტიტუციის გაკვეთილს დაესწრებიან და სურვილებით გაკვეთილზე დასწრების დროსთან დაკავშირებით. ადვოკატებსაც ანალოგიურად შეუძლიათ დარეგისტრირება და მათ მოეთხოვებათ რჩევის მიცემა თუ სად, როდის და რამდენი გაკვეთილის ჩატარება შეუძლიათ. შემდეგ ასოციაცია დაწესებულებას აკავშირებს ადვოკატთან, რათა მათ შეძლონ მსჯელობა გაკვეთილის ორგანიზებაზე.

ადვოკატებს, რომლებიც დათანხმდნენ პროექტში მონაწილეობას გადაეცემათ საქმის მასალები, რომლებიც არა მხოლოდ ასოციაციის წევრების მიერ არის მომზადებული, არამედ ახალგაზრდა ჟურნალისტების ასოციაციის წევრების მიერაც, ეს არის ორგანიზაცია, რომელსაც მიზანსაც წარმოადგენს ახალგაზრდების აქტივობებში ჩართვა და ადამიანის უფლებების დაცვა, საქმის მასალები აგრეთვე მომზადებულია ვარშავის უნივერსიტეტის საკონსტიტუციო სამართლის სამეცნიერო ასოციაციის სტუდენტების მიერ. ლექტორებს უტარდებათ ინსტრუქტაჟი, რომ ისაუბრონ მარტივი, სტუდენტების ასაკზე მორგებული ენით. გაკვეთილის ბოლოს სტუდენტებს სთხოვენ, რომ ლექტორებს მიაწოდონ უკუკავშირი.

პროექტზე დამოუკიდებელი დაკვირვება ტარდება, გამოჩენილი იურისტების მიერ. ყველა ადვოკატი, რომელიც თანხმდება პროექტში მონაწილეობას, გაკვეთილებს ატარებს უანგაროდ და მათ არ უნაზღაურდებათ მგზავრობის ხარჯები. კონსტიტუციური კვირეულის განმავლობაში, დიდი რაოდენობით სამართლის სპეციალისტები არიან ჩართული გაკვეთილების ჩატარებაში, ოლქის ადვოკატთა კოლეგიის მდივნების, ადამიანის უფლებათა დამცველისა და სხვა გამოჩენილი ადვოკატებისა და მეცნიერების ჩათვლით.

მნიშვნელოვანი თავისებურებები და მუშაობა შეცდომების გამოსასწორებლად

საკონსტიტუციო კვირეული ახდენს იმის დემონსტრირებას, რომ საჯარო დისკუსია, რომლის მიზანსაც ადამიანების ინფორმირება და მათთვის განათლების მიცემა, აგრეთვე მათი საზოგადოებრივ ცხოვრებაში აქტიური ჩართვისკენ მოწოდება წარმოადგენს, შესაძლოა მიღწეულ იქნეს შედარებით მოკრძალებული ფინანსური რესურსებით.

პროექტი ახდენს სოციალური ქსელის ძალის დემონსტრირებას, რამაც მართებულად გამოყენებისა და სამიზნე ჯგუფის სწორად შერჩევის შემთხვევაში, შესაძლოა მნიშვნელოვანი ყურადღება მიიპყროს. ასოციაცია კონსტიტუციური კვირეულის წარმატებას, იმ ფაქტს უნდა უმაღლოდეს, რომ მათ მეტად პოზიტიური ატმოსფერო

შექმნეს პროექტის ირგვლივ, სხვა საშუალებებთან ერთად, სოციალური ქსელის გამოყენებით.

პროექტი, როგორც ნებისმიერი სხვა, სრულყოფილი როდია. მიუხედავად იმისა, რომ იგი საგანმანათლებლო დაწესებულებებისგან მოშორებით გაიხსნა, ძირითად მონაწილეებად მაინც სკოლები რჩებიან. უფრო მეტიც, ადვოკატებს, რომლებიც ატარებენ გაკვეთილებს და სკოლებს არ მოეთხოვებათ უკუკავშირის გაგზავნა ასოციაციისათვის, რომელიც აფასებს პროექტს.

გავლენა

მიუხედავად საზოგადოებაში პოლიტიკური მოსაზრებების განსხვავებისა, საკონსტიტუციო კვირეული ადასტურებს, რომ კომუნიკაცია ფუნდამენტური ღირებულებების შესახებ, რომლებიც ვრცელდება დემოკრატიულ საზოგადოებაში შესაძლებელია, განსაკუთრებით როდესაც ჩვენ ამ ღირებულებებს განვიხილავთ კონკრეტული, თვალსაჩინო შემთხვევების მაგალითზე, რომელებთანაც ადამიანებს შეიძლება ჰქონდეთ კავშირი.

გამოწვევები

ერთ-ერთი გამოწვევა, რომელის პირისპირაც პროექტის მონაწილეები აღმოჩნდნენ, არის პოლიტიკური მონათხრობის, სამართლებრივი პრობლემებისგან გამიჯვნა, იმისათვის, რათა უარყოფილ იქნეს განცხადებები, მოვლენის პოლიტიკური ბუნების შესახებ.

ვებგვერდი: <http://stowarzyszenieholda.pl/>

პორტუგალია - საჯარო დისკუსია სიცოცხლის დასრულების შესახებ (2017)

წინაპირობა, ინიციატორი და მონაწილეები

სიცოცხლის შემსწავლელი მეცნიერებების (CNECV) ეთიკის ეროვნულმა საბჭომ წამოიწყო ეროვნული დისკუსია სიცოცხლის დასრულების საკითხებთან დაკავშირებით, რომელიც ეხებოდა ევთანაზიას და უკურნებელი სენით დაავადებული ადამიანების მოვლის რამდენიმე ეთიკურ საკითხს.

ინიციატივა დაიწყო ლისაბონში 2017 წლის მაისში, რასაც მოჰყვა საჯარო დისკუსიის მთელი სერია. მთელი ქვეყნის მასშტაბით, 12 სხვადასხვა ქალაქში ჩატარებულ 14 მსჯელობას, დიდი რაოდენობით საზოგადოების წევრები ესწრებოდნენ.

მიზანი

საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და ყველა მოქალაქეს შორის თავისუფალი და ინფორმირებული დისკუსიისათვის ხელის შეწყობა იმისათვის, რათა შესაძლებელი იყოს პასუხისმგებლობით მონაწილეობა დემოკრატიულ გადაწყვეტილებების მიღებაში.

შესაძლებლობა

დისკუსიის დროს წამოიჭრა რამდენიმე საკითხი მათ შორის:

- ინდივიდუალური ავტონომიისადმი პატივისცემა,
- ავტონომიის შეზღუდვა ევთანაზიისა და სიცოცხლის დასრულებაში დახმარების მოთხოვნისას,
- როგორ ვიზრუნოთ სიკვდილის პირას მყოფ ადამიანზე და ამგვარი მოვლის შესაძლებლობა და ადეკვატურობა,
- არგუმენტები ევთანაზიის ლეგალიზაციისა და თვითმკვლელობაში დახმარების ლეგალიზაციის წინააღმდეგ.

მეთოდი

ყველა დისკუსია ღია იყო მოქალაქეთათვის.

მოწვეული იყვნენ ექსპერტები, საკუთარი მოსაზრებების გამოსახატად იმ დილემის შესახებ, რომელიც მათ პროფესიულ როლს უკავშირდებოდა (მაგ. მედიცინა, რელიგია, ფილოსოფია, სამართალი), (აგრეთვე მათი, როგორც ახალგაზრდა ადამიანების, პაციენტთა წარმომადგენლებისა და აზრის შემოქმედთა) თვალსაზრისი.

ბოლო (საერთაშორისო კონფერენციაში), ორი მიდგომა იქნა განხილული, პირველი

სამოქალაქო საზოგადოების როლის მნიშვნელობა და მსჯელობის პროცესი და მეორე, სხვადასხვა ქვეყნის ექსპერტებთან დაკავშირებით რომელთაც სთხოვეს, რომ არ გამოეხატათ საკუთარი აზრი, ამის ნაცვლად მოეწოდებინათ ინფორმაცია სამართლებრივი და ფაქტობრივი სიტუაციის შესახებ მათ საკუთარ ქვეყნებში.

ძირითადი მოქმედი პირები იყვნენ მოქალაქეები, ვინც ესწრებოდა ყველა კონფერენციას და შეედლოთ კონფერენციაში ჩარევა, კითხვების დასმა და გამოცდილების ერთმანეთისთვის გაზიარება.

საზოგადოებას ჰქონდა შანსი, რომ განეხილა მართებული საკითხები სიცოცხლის დასრულებასთან დაკავშირებით (მაგ. პალიატიური ზრუნვა, ინფორმირებული თანხმობა) ევთანაზიის განსაკუთრებული საკითხის გარდა.

პროექტი დასრულდა 2017 წლის დეკემბერში. 2018 წლის დასაწყისში პარლამეტმა კანონში შესწორების შეტანის წინადადების წინააღმდეგ მისცა ხმა.

დისკუსია ჩაწერილ იქნა და ფართო გავრცელება ჰპოვა მედიის მიერ. მედიის საინფორმაციო პარტნიორმა გააშუქა დისკუსია შერჩეული ფორმით (ინტერვიუ, ფოტოები, განცხადებები და დისკუსიის შემდგომი მოხსენებები).

წიგნი სათაურით „სიცოცხლის შეწყვეტის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება - დებატების ციკლი“ გამოქვეყნდა კონფერენციის მასალებიდან ამონარიდების ნაკრებთან ერთად, ისევე როგორც საზოგადოების ინტერვენცია (ყველა გამოხატული მოსაზრების მიმოხილვასთან ერთად), რომელიც მოიცავდა საერთაშორისო სემინარზე წარმოდგენილ კონფერენციის ტექსტებს. მასში შედიოდა აგრეთვე გლოსარიუმი, დასკვნები ძირითად საკითხებზე და დისკუსიაში წარმოდგენილი არგუმენტები, ისევე როგორც მოკლე კვლევა კანონმდებლობის შედარებითი ანალიზის შესახებ.

მნიშვნელოვანი თავისებურებები და მუშაობა შეცდომების გამოსასწორებლად

სამუშაომ მთელი საზოგადოების აპლოდისმენტები დაიმსახურა, რომელმაც აღიარა მოქალაქეთა დახმარების მნიშვნელობა საკუთარის აზრის ჩამოყალიბებაში, მიუხედავად პლურალისტური დისკუსიისა.

ყველა ძირითადი შემოქმედის ჩართვა დისკუსიაში, დაეხმარა მოქალაქეებს საკუთარი მოსაზრებების, იმედებისა და შიშის შეცნობაში.

დისკუსიის თავისებურებების, ძირითადი დასკვნების, გლოსარიუმისა და კანონმდებლობის შედარებითი ანალიზის სტრუქტურის რეზიუმეს შემცველი პუბლიკაცია, გამოვიდა 2019 წლის 1 თებერვალს ცერემონიაზე, რომელსაც ესწრებოდა რესპუბლიკის პრეზიდენტი. დოკუმენტაცია ინარჩუნებს მართებულობას, მიუხედავად, პარლამენტის მიერ, მასში არსებული წინადადებების მიუღებლობისა. იგი დისკუსიის დასკვნებს აქცევს სამომავლო ორიენტირად.

გავლენა

დისკუსიებს მნიშვნელოვანი გავლენა ჰქონდა ადგილობრივ საზოგადოებაზე როგორც ეს შეფასებული იქნა რიგი მედია საშუალებებსა და საავტორო სტატიებში, ეროვნული და რეგიონული მაუწყებლობისა და პრესის საშუალებით. მათ აღიარეს რევიზიის ფორმატის საჭიროება და საკითხის ღია და თავისუფალი განხილვა, რაც ადრე არასდროს გაკეთებულა.

საინტერესოა, რომ რამდენიმე დაწესებულებამ მოითხოვა CNECV-ის საჯარო დისკუსიის დროის გაზრდა და შესთავაზათ ინიციატივების ორგანიზება ისეთ ადგილებში, რომლებიც არ შედიოდა დისკუსიის თავდაპირველ გეგმაში.

გამოცემულ იქნა დისკუსიების რეზიუმეს სპეციალური ტომი, რომელიც მოიცავდა დისკუსიის მონაწილეთა (გამომსვლელები და ზოგადი მაყურებელი) ყველაზე მართებულ პოზიციებს ისევე როგორც, ძირითად შეთანხმებულ დასკვნებსა და საკამათო და საწინააღმდეგო აზრების გამომწვევ საკვანძო საკითხებს.

აღნიშნული ტომი გავრცელებული იქნა წიგნების მაღაზიების მთელ ქსელში, მთელი ქვეყნის მასშტაბით და გაიყიდა მოკლე დროში. რესპუბლიკის პრეზიდენტი დაესწრო ღონისძიების გახსნას და ხაზი გაუსვა ინიციატივის მართებულობას, რამაც საინფორმაციო საშუალებების ძლიერი გავლენა იქონია წიგნის შინაარსზე.

**რუსეთის ფედერაცია - საჯარო დისკუსია და მისი გავლენა კანონზე ადამიანის
ორგანოებისა და ქსოვილების ტრანსპლანტაციის შესახებ (2016)**

წინაპირობა

რუსეთის ფედერაციას გააჩნია კანონპროექტთან დაკავშირებული კონსულტაციების ხანგრძლივი პრაქტიკა სახელმწიფო ხელისუფლების დონეზე, ისევე როგორც საჯარო დისკუსიებისა. საჯარო დისკუსიებს ადგილი აქვს სხვადასხვა ადგილას და პროფესიული საზოგადოების დაინტერესებული წარმომადგენლების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და აგრეთვე პაციენტთა საზოგადოების ჩათვლით.

რუსეთის ფედერაციის მთავრობის რეზოლუცია „საკანონმდებლო აქტივობების დასახვეწი ზომების შესახებ“ (2009) უზრუნველყოფს, რომ კანონპროექტი, რომელიც მიღებულ იქნა სამთავრობო ორგანოების და აღმასრულებელი ხელისუფლების მიერ განთავსებულია განსაკუთრებულ ვებგვერდზე საჯარო დისკუსიისათვის. მოქალაქეების მიერ მოწოდებული კომენტარები და შეთავაზებები ქვეყნდება ან თავსდება იგივე ვებგვერდის საშუალებით. ეს პასუხები მომზადებულია ჯანდაცვის სამინისტროს, სამედიცინო მზრუნველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებისა და სამართლის დეპარტამენტის მიერ, ექსპერტთა ჯგუფების მონაწილეობით.

ამასთანავე, საჯარო დისკუსიები კანონპროექტის შესახებ, ტარდება განსხვავებული სამიზნე აუდიტორიასთან: პროფესიულ საზოგადოებასთან, მეცნიერების ჩათვლით, რელიგიური ორგანიზაციებთან, პაციენტთა ორგანიზაციებთან, საზოგადოებრივი პალატის წარმომადგენლებთან, რომელშიც მრავალფეროვანი სამოქალაქო საზოგადოებაა წარმოდგენილი. კანონპროექტებში შესწორებები შედის შეკრებილ მოსაზრებებზე დაყრდნობით. თუკი კანონპროექტის მიღება მიჩნეულ იქნება ადამიანის უფლებების დარღვევად ან შეზღუდვად, ამგვარი კანონპროექტები შესაძლოა საჯაროდ განსახილველად იქნეს გადაცემული.

საკითხი

რუსეთის ფედერაციის 1992 წლის კანონი „ ადამიანის ორგანოებისა და ქსოვილების ტრანსპლანტაციის შესახებ“ გარდაცვალების შემდეგ ზრდასრული ადამიანის სხეულიდან ორგანოების ამოღების უფლებას იძლევა, თუკი არ არსებობს ჩანაწერი, რომ ეს ქმედება მისი სურვილის საწინააღმდეგო იქნება. სხვაგვარად რომ ითქვას, სავარაუდო თანხმობა, რომელიც ეფუძნება უარის თქმის სისტემას. კანონმდებლობა ფოკუსირებას ახდენს ორგანოების ტრანსპლანტაციაზე და მნიშვნელოვანი ხარვეზები აქვს საკითხებში, რომლებიც ადამიანის უფლებებს უკავშირდება ორგანოების დონაციის დროს.

ჩატარებულ იქნა დისკუსია იმასთან დაკავშირებით, უნდა მონაწილეობდნენ თუ არა ნათესავები მსჯელობაში ორგანოების აღების შესახებ გარდაცვლილი ადამიანის სხეულიდან და აგრეთვე რამდენად აქვთ მათ უფლება უარი თქვან ორგანოების დონაციაზე, როდესაც გარდაცვლილ პირს არ აქვს დარეგისტრირებული თავისი სურვილი.

კიდევ ერთი დისკუსია უკავშირდება ორგანოების აღებას ბავშვების სხეულიდან. 1992 წლის კანონი კრძალავს ორგანოების აღებას 18 წლამდე ასაკის ცოცხალი პირის (ბავშვის) სხეულიდან და მოითხოვს ინფორმირებულ თანხმობას ერთ-ერთი მშობლისაგან (პირდაპირი თანხმობა, „მონაწილეობის მიღება“) იმისათვის, რომ ამოღებულ იქნეს ორგანო გარდაცვლილი ბავშვის სხეულიდან.

2016 წელს შემოთავაზებული ახალი კანონმდებლობა, მიზნად ისახავდა კანონმდებლობის დახვეწას, ორგანოების დონაციის სფეროში, იმისათვის რათა გამოესწორებინა სამართლებრივი ხარვეზები ორგანოების დონორების უფლებებთან დაკავშირებით; რათა დაებალანსებინა დონორების, რეციპიენტების, მათი ნათესავების და სამედიცინო ორგანიზაციების სპეციალისტების უფლებები და დაეხვეწა დონაციის სამართლებრივი და ეთიკური ასპექტები.

კიდევ ერთ მიზანს წარმოადგენდა მოსახლეობის ინფორმირება ორგანოების დონაციის მნიშვნელობის და ახალი კანონმდებლობის შესახებ, მისი განვითარებისა და გაუმჯობესების ჩათვლით.

მეთოდი

შემოთავაზებული შესწორებები დამოკიდებული იყო საჯარო კონსულტაციასა და დისკუსიაზე, 2009 წლის კანონპროექტის მოთხოვნის შესაბამისად.

დისკუსიას ადგილი ჰქონდა სხვადასხვა ფორმით. ონლაინ დისკუსიას ძირითადად ესწრებოდნენ უბრალო მოქალაქეები, 40 წელს ზემოთ, ვინც განიხილავდა შემოთავაზებულ კანონპროექტს და გამოხატეს თავისი მოსაზრებები ორგანოების დონაციასთან დაკავშირებით. მათი მიდგომა ორგანოების დონაციასთან დაკავშირებით, ძირითადად ნეგატიური ან ნეიტრალური იყო.

დისკუსიას ორგანოების დონაციასთან დაკავშირებით, ახალგაზრდა თაობას შორის, ადგილი ჰქონდა სოციალურ ქსელში.

კანონპროექტზე დეტალურ დისკუსიას ადგილი ჰქონდა პროფესიულ საზოგადოებაში, ექსპერტებთან შეხვედრის დროს. ექსპერტების აზრები გაანალიზებულ იქნა წესების შესაბამისად კანონპროექტის მოსამზადებლად, მთავრობისთვის წარსადგენად. ანალიზზე პასუხი გაცემული იქნა სამინისტროს მიერ, რომელმაც კანონპროექტი მოამზადა.

შედეგი

დისკუსიის შედეგმა საშუალება მისცა სამინისტროს გაეუმჯობესებინა კანონპროექტის დებულებები და პროგრამები მოქალაქეთა ინფორმირებისთვის ორგანოების დონაციის შესახებ.

კანონის ის ნაწილი, რომელიც გარდაცვლილი ბავშვების ორგანოების დონაციის ნებართვას იძლევა, მუდმივ კრიტიკას განიცდის. დისკუსიამ აჩვენა, რომ რუსული საზოგადოება არ არის მზად გარდაცვლილი ბავშვების ორგანოების დონაციისთვის, თუმცა ეს უკანასკნელი უკვე დარეგულირებულია კანონით და არ არსებობს დაბრკოლება, რომ აღნიშნული დებულება შესრულდეს.

კანონში შემოთავაზებულმა შესწორებებმა დიდი კრიტიკა დაიმსახურა და ახალი კანონი შეჩერებული იქნა, სანამ იგი პარლამენტამდე მიაღწევდა (დუმა).

მნიშვნელოვანი თავისებურებები და მუშაობა შეცდომების გამოსასწორებლად

ორგანოების დონაცია საკმაოდ სენსიტიური საკითხია რუსული საზოგადოებისთვის, გარდაცვლილი ადამიანების სხეულის მთლიანობისადმი მინიჭებული მნიშვნელობის გამო. ექსპერტებს შორის ბევრ საკითხთან დაკავშირებით იყო შესაძლებელი კონსენსუსის მიღწევა, მაგრამ კვლავ რთულია დონორების ნათესავების უფლებების რეგულირება.

ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან გაკვეთილს წარმოადგენს ის ფაქტი, რომ დისკუსია მხოლოდ მაშინ იქნება ეფექტიანი, თუ ადამიანები სრულად გაიაზრებენ საკითხს, განსაკუთრებით, როდესაც იგი ადამიანის უფლებების საკითხს წამოჭრის. დისკუსიას უნდა უსწრებდეს ფართო საინფორმაციო კამპანია, რომელსაც თან დაერთვება არსებულ და ახალ კანონმდებლობაში განხილული, ყველა დებულების დეტალური ახსნა.

გრძელდება ახალი კანონპროექტის განხილვა და ყველაზე დიდ სირთულეს წამოადგენს ორგანოების დონაციისადმი ნეგატიური დამოკიდებულების დაძლევა, 50-60 წელს გადაცილებულ მოქალაქეებს შორის, რომლებიც საკმაოდ აქტიურად არიან ჩართული ამ საკითხთან დაკავშირებით, საჯარო დისკუსიაში.

საჯარო დისკუსია უნდა იყოს ადაპტირებული კულტურულ კონტექსტთან. შესაძლოა ამ საკითხს თავისი ისტორიული და კულტურული ფესვები ჰქონდეს, ვინაიდან რუსეთის ფედერაცია მრავალეთნიკური და მრავალკონფესიური ქვეყანაა, სადაც ყოველთვის მნიშვნელოვანი იყო დაკრძალვამდე მიცვალებულის სხეულის მთლიანობის შენარჩუნება.

გაერთიანებული სამეფო - საზოგადოების მონაწილეობა ტვინის შესახებ მეცნიერების დამოკიდებულების და ნარკოტიკების შესახებ დისკუსიაში (2007)

წინაპირობა, ინიციატორი და მონაწილეები

2006 წელს, სამედიცინო მეცნიერებათა აკადემიამ (AMS) წამოიწყო საზოგადოებრივი, ჯანმრთელობის, უსაფრთხოებისა და გარემოსთან დაკავშირებული საკითხების დამოუკიდებელი კვლევა, რაც განისაზღვრა ადრეულ, 2005 წელს გამოცემულ მოხსენებაში (ნარკოტიკების მომავალი 2025? / DrugsFutures 2025?)

Drugsfutures-ის საზოგადოებრივი კვლევის აქტივობები ტარდებოდა იანვრიდან- 2007 წლის აპრილამდე და დააკავა სპეციფიკური ჯგუფები, რომლებშიც შედიოდნენ მშობლები და ყურადღების დეფიციტისა და ჰიპერაქტივობის სინდრომის (ADHD) მქონე ბავშვები, სტუდენტები, მასწავლებლები, ნარკოტიკების მომხმარებლები და ყოფილი მომხმარებლები, ხანდაზმული ადამიანები, ახალგაზრდები და ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემის მქონე ადამიანები.

მიზანი

საზოგადოების ფართო წრის იმედებისა და პრობლემების შესწავლა, არსებულ და მომავალ, ტვინის შემსწავლელი მეცნიერების, დამოკიდებულებისა და ნარკოტიკებთან დაკავშირებული საკითხების შესახებ.

საკითხი

საზოგადოების მონაწილეობის პროგრამა გამიზნული იყო იმ სფეროებზე ფოკუსირებისაკენ, სადაც წამალდამოკიდებულება, ტვინის შემსწავლელი მეცნიერება და ნარკოტიკები ნაწილობრივ გადაფარავს ერთმანეთს, მოიცავს რა სამი ტიპის წამალს, რომლებიც ე.წ. „განჭვრეტის“ ორიგინალურ მოხსენებაში (Foresight report) იყო მითითებული: კანონიერი და უკანონო „რეკრეაციული“ ნარკოტიკები, ფსიქიკური ჯანმრთელობის წამლები და ახალი კატეგორიის ნივთიერებები სახელად „შემეცნების გამაძლიერებლები“, რომელმაც შესაძლოა გონების მუშაობა კონკრეტული ფორმით გააძლიეროს, მაგ. მოკლე მეხსიერება და აზროვნების სისწრაფე.

კონკრეტული შეკითხვები იქნა დასმული შემდეგ სცენარზე დაყრდნობით: ნარკოტიკები და ახალგაზრდა ადამიანები, ნარკოტიკები და უფრო სხარტი გონება და ნარკოტიკები და კანონი.

მეთოდი

სამუშაო ჯგუფი იქნა შექმნილი AMS - ის მიერ საზოგადოებრივი, ჯანმრთელობისა და გარემოსთან დაკავშირებული საკითხების შესახებ, მისი დამოუკიდებელი მიმოხილვის

მხარდასაჭერად, რომელიც სამეცნიერო პროგრესის მიერ ტვინის შესახებ მეცნიერებაში, დამოკიდებულებისა და ნარკოტიკების (BSAD) მიერ იქნა წამოჭრილი. სამუშაო ჯგუფის წევრობის მიზანი იყო, საკითხთა მრავალფეროვნების ასახვა, მათ შესასწავლად და ეპიდემიოლოგიის, მედიცინის, ნევროლოგიის, ფსიქიატრიის, ფსიქოლოგიის, ფარმაკოლოგიის, ფილოსოფიისა და სამართლის ექსპერტების მონაწილეობით.

სამუშაო ჯგუფმა გაიარა კონსულტაცია შესაბამის დაინტერესებულ ორგანიზაციებთან (მაგალითად, მეცნიერებთან, კვლევის დამფინანსებლებთან, მედიცინის მუშაკებთან, საქველმოქმედო და პაციენტთა ჯგუფებთან) იმ საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებიც შესაძლოა წამოიჭრას მიმდინარე და სამომავლო სამეცნიერო განვითარებასთან ერთად.

მთელი რიგი ღონისძიებანი იქნა ჩატარებული, საჯარო დასაწყისით ლონდონში (113 მონაწილით), 19 მოკლე (2 საათი) ინფორმაციული სემინარით (146 მონაწილე) გაერთიანებული სამეფოს გარშემო, 5 რეგიონული სემინარით გაერთიანებული სამეფოს გარშემო (180 მონაწილე), თითოეული ფოკუსირებას ახდენდა სხვადასხვა თემაზე (მაგ. სამართალი, ფსიქიკური ჯანმრთელობა) და Brainbox-ი, 2-დღიანი სხდომა, გარდა ექვსკვირიანი უფრო ღრმა დისკუსიისა, რომელიც მოიცავდა მთელ 5 თემას რეგიონული სემინარიდან (25 მონაწილე). სოციალური ღონისძიებები, რომელთაგან ზოგიერთი მოიცავდა თავად ნარკოტიკების მომხმარებელთა და ყოფილ მომხმარებელთა პრეზენტაციებს, აგრეთვე დაინტერესებულ მხარეთა კონსულტაციებსა და ექსპერტთა შეფასებას ერთდროულად.

მნიშვნელოვანი თავისებურებანი და შეცდომებზე მუშაობა

პროექტი დაწვრილებით იქნა შეფასებული. ზოგიერთი მნიშვნელოვანი თავისებურება საზოგადოებისთვის მისი მნიშვნელობის შესახებ ქვემოთ არის აღნიშნული (ინფორმაციისთვის, იხ. პროექტის სრული შეფასება):

- პროცესი წარმატებით ჩატარდა საზოგადოებრივ მონაწილეობისთვის. მთლიანობაში რესპოდენტები ძალიან კმაყოფილები იყვნენ, პროცესით და იმითაც თუ როგორ წარიმართა იგი. მან ეფექტიანად დააკავა ადამიანები,
- მონაწილეებმა იგრძნეს, რომ პროცესი ძალიან სასიამოვნო, ინფორმაციული და შედეგიანი იყო. დისკუსიის ხარისხი და მონაწილეთა ინტერესი და ენთუზიაზმი კი დიდი,
- მონაწილეებმა ისწავლეს რაღაც ახალი. ამასთანავე ბევრი მათგანი აცხადებდა, რომ დისკუსიაში მონაწილეობამ უფრო ნათელი წარმოდგენა შეუქმნა და ზეგავლენა მოახდინა მათ აზრზე ნარკოტიკებისა და ფსიქიკური ჯანმრთელობის საკითხების შესახებ.
- არსებობდა სამომავლო მონაწილეობის მზარდი ენთუზიაზმი. ამ პროცესში მონაწილეობის შედეგად, თითქმის ყველა რესპოდენტს ჰქონდა დიდი სურვილი, რომ მომავალში პოლიტიკის საკითხებზე ჩაბმულიყვნენ დისკუსიაში. აგრეთვე თითქმის ყველა რესპოდენტი გრძნობდა საზოგადოების ჩართვის მნიშვნელობას ამგვარი საკითხების განხილვისას, და ბევრმა მათგანმა გამოხატა მსგავსი ღონისძიების გამართვის სურვილი სამომავლოდაც.

- ბევრმა მონაწილემ დააფასა ხმის უფლება და AMS-ის მიერ მისი მოსმენის შესაძლებლობა და იგრძნო, რომ შეეძლო საჯარო პოლიტიკაში წვლილის შეტანა და სამომავლო გადაწყვეტილებებზე გავლენის მოხდენა.

გავლენა

- ერთ-ერთი საზოგადოებრივი პრიორიტეტი ნარკოტიკებზე დამოკიდებულების, როგორც ავადმყოფობის კვლევის საჭიროების შესახებ, არჩეულ იქნა AMS-ის მიერ და 28 მილიონი ფუნტის ოდენობის ახალი დაფინანსება იქნა გამოყოფილი, სამედიცინო კვლევის საბჭოდან, კვლევის ჩასატარებლად.
- 2009 წლის ივლისში ნარკოტიკების ბოროტად გამოყენების შესახებ საკონსულტაციო საბჭომ (საშინაო ოფისი), წამოიწყო დეტალური მიმოხილვა უსაფრთხოებისა და შემეცნების გამაძლიერებლების რეგულირების შესახებ, რომელიც გამოჩნდა, როგორც კვლევის პრიორიტეტი საზოგადოების წევრების მიერ მის პროექტში,
- დიალოგის შედეგად გაიზარდა მისაწვდომი ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ რატომ არ მუშაობს ზოგჯერ ლეგალური ბრძოლა ნარკოტიკების მოხმარების წინააღმდეგ.
- დიალოგმა პირდაპირი გავლენა იქონია და სრულყო AMS მეცნიერება ტვინის შესახებ, დამოკიდებულება და ნარკოტიკები (BSAD) შესახებ, ბოლო მოხსენება მთავრობისადმი. საზოგადოების წარმომადგენლებს შეეძლოთ საკუთარი წვლილის კვალი აღმოეჩინათ საბოლოო მოხსენებაში.

სახელმძღვანელოში გამოყენებული ტერმინები

აღმოცენდა რა როგორც პროფესიული პრაქტიკის სფერო, საჯარო დისკუსიამ დამახასიათებელი კონცეფციები და ტერმინოლოგია განავითარა, თუმცა ბევრი მათგანი ეჭვს იწვევს ან განსხვავებულ სურვილებსა და ვალდებულებას გამოხატავს. ქვემოთ მოცემული მიზნად არ ისახავს მნიშვნელობის ზუსტ განმარტებას, არამედ მარტივად ხსნის, თუ რა კონტექსტში გამოიყენება აღნიშნულ სახელმძღვანელოში მოცემული გარკვეული ტერმინები, რომლებმაც შეიძლება დააბნიოს მკითხველი.

მოქალაქე - კანონებზე და სახელმწიფო პოლიტიკაზე დაქვემდებარებული და სამართლებრივი ულებებითა და ამავე სახელმწიფოს დაცვით მოსარგებლე, ფიზიკური პირი. კომპლექსურ ტერმინებში, როგორც არის მარ. „მოქალაქეთა ასამბლეა“ სიტყვა მოქალაქე უფრო ფართო მნიშვნელობით იხმარება, ვიდრე კონკრეტული ეროვნებისა და ამ სახელმწიფოში ხმის უფლების მქონე პირი.

საერთო გეგმა–მონაწილეების მიერ პროცესის შემუშავება და დახვეწა, ან ურთიერთშორის, დახმარების ან საჯარო დისკუსიის ინიციატორთან მოლაპარაკების მეშვეობით.

კონსულტაცია - სასარგებლო ინფორმაციის მიღება შეთავაზებული ზომების შეცვლის ან მიღების მიზნით ინიციატორის პასუხისმგებლობის ფარგლებში. კონსულტაცია შეიძლება ღია იყოს საზოგადოებისთვის (განსაკუთრებით სახელმწიფო პოლიტიკასთან დაკავშირებით, რომელიც არაპირდაპირი გზით ეხება ყველას) ან სამიზნე ჯგუფებსა თუ კონკრეტული ინტერესების მქონე ინდივიდებს, მათ ცოდნასა და კვალიფიკაციას. რესპოდენტებისთვის დამახასიათებელია საკუთარი თავის თვითონ არჩევა.

დისკუსია - ნებისმიერი განხილვა, რომელშიც მონაწილეობს რამდენიმე ინდივიდი ან ჯგუფი იმისათვის, რომ გამოავლინონ, შეისწავლონ და გადაწყვიტონ თავიანთი განსხვავებული მოსაზრებები და ინტერესები, მტკიცებულების, არგუმენტებისა და ფასეულობების დემონსტრირების მეშვეობით. მოცემულ დოკუმენტში „დისკუსიის“ საერთო კონცეფცია უნდა გამოირჩეოდეს ოფიციალური დისკუსიისაგან. (იხ. აგრეთვე „საჯარო დისკუსია“)

თათბირის მეთოდები - მუდმივი შეხვედრის გამართვა, რომელშიც მონაწილეები ეხებიან საერთო ინტერესის გამომწვევ საკითხებს, ინფორმაციის გაცვლის, მტკიცებულების შემოწმებისა და საერთო, ერთობლივად ანგარიშგასაწევი არგუმენტების საშუალებით.

დიალოგი - „საჯარო დისკუსია“ წარმოადგენს ერთობლივი თანამშრომლობის ფორმას: პროფესიონალებს, კანონმდებლებსა და არასპეციალისტებს შორის, რომელშიც, მონაწილეები ესწრებიან და პასუხობენ ერთმანეთს, რაც არის მიმართული ძალაუფლებასა და ცოდნას შორის შეუსაბამობის ნეიტრალიზებისაკენ.

მმართველობა - მოცემულ სახელმძღვანელოში „მმართველობა“ ნიშნავს ძალაუფლების ან ხელისუფლების პასუხისმგებლობით გამოყენებას, დასადგენად, მონიტორინგისთვის და სტანდარტებისა და ეთიკური ქცევის წესების დაცვისათვის სისტემაში ან ორგანიზაციაში. ეს შეიძლება ნიშნავდეს ადამიანების ქცევის მართვას და მათი ანგარიშვალდებულების

უზრუნველყოფას. მართვას პროცესის მოქმედებაში მოყვანა შეიძლება იძულებითი და არა იძულებითი ზომების დახმარებით (სამართლებრივი დადგენილება, ლიცენზირების სისტემები, პროფესიული ნორმები, ქცევის კოდექსი, რეკომენდაციები და ა.შ.). მართვა შეიძლება იყოს საჯარო და კერძო სუბიექტების ფუნქცია.

ინიციატორი - პიროვნება, ვინც ინიციატივას იღებს საჯარო დისკუსიაში (იხ. „მოწვეული/მოუწვეველი საჯარო დისკუსია“). ინიციატორი ჩვეულებრივ უზრუნველყოფს ან კოორდინირებას უწევს აქტივობის რესურსებს და შესაძლოა დაავალოს სპეციალისტებს აქტივობის შესრულება, მისი სახელით.

მოწვეული/მოუწვეველი საჯარო დისკუსია - მოწვეული საჯარო დისკუსიის დროს პასუხისმგებელი ხელმძღვანელი იწვევს საზოგადოების წევრებს აქტივობაში მონაწილეობის მისაღებად, მათ მიერ განსაზღვრული მიზნით; მოუწვეველ საჯარო დისკუსიაში, საზოგადოებისა და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების წევრები პასუხისმგებელ ხელმძღვანელობას წარუდგენენ განაცხადს, ცვლილებების მისაღწევად.

მონაწილე - სახელმწიფო ხელისუფლება, ექსპერტები და მოქალაქეები, ყველა მათგანი შეიძლება იყოს განხილული, როგორც საჯარო აქტივობის ან დისკუსიის მონაწილე.

საზოგადოება - ბევრი სოციოლოგი და საჯარო მოხელე ამჯობინებს, რომ ტერმინი „საზოგადოება“ მრავლობით რიცხვში იყოს გამოყენებული, რათა თავიდან იქნეს აცილებული ერთგვაროვანი ჯგუფის წარმოდგენა ან ის ფაქტი, რომ „საზოგადოებას“ ახასიათებს მიუკერძოებელი არსებობა, განსახილველი საკითხებისგან დამოუკიდებლად.

საჯარო დისკუსია - არსებულ დოკუმენტში და ოვიედოს კონვენციის 28-ე მუხლში, საჯარო დისკუსიის უმთავრესი კონცეფცია გამოიყენება საჯარო სივრცეში (უფრო სწორად, არა პროფესიულ კონტექსტში) დისკურსიული ურთიერთქმედებისას, რომლის მეშვეობითაც ინდივიდებს და ჯგუფებს შეუძლიათ თავიანთი განსხვავებული ინტერესებისა და საქმეების გამოვლენა, შესწავლა და გადაწყვეტა, რომლებიც ეხება ან (პოტენციურად ეხება) ყოველ მათგანს (იხ. აგრეთვე „დისკუსია“)

საჯარო აქტივობა - ორგანიზებული აქტივობა, შეზღუდული მასშტაბით, გამიზნული საჯარო დისკუსიის სტიმულირებისა და მისი კონკრეტული თემისთვის ყურადღების დათმობით, იმ იმედით, რომ ის შთააგონებს ან გავლენას იქონიებს პოლიტიკის განვითარებაზე ან მმართველობაზე.

საჯარო სფერო - საჯარო დისკუსიის სფერო; წარმოსახვითი საკომუნიკაციო გარემო, რომელშიც კერძო ინდივიდებს შეუძლიათ ჩამოაყალიბონ და განიხილონ საზოგადოებრივი გამოწვევები, რომლებიც ყოველ მათგანს ეხება და გავლენას ახდენს პოლიტიკაზე. პრაქტიკულად ის შეიძლება მხარდაჭერილი იქნეს ინსტიტუციების მიერ, როგორებიც არიან სოციალური და პოლიტიკური ინსტიტუციები და მედია.

ხარისხობრივი/რაოდენობრივი მეთოდები - რაოდენობრივი მეთოდები აგროვებენ ინფორმაციას, რომელსაც ავრცელებენ, როგორც რაოდენობრივ ღირებულებას (მაგალითად ადამიანების რიცხვი ან პროპორცია, რომლებიც განსაკუთრებულ პასუხს

სცემენ კითხვას); ხარისხობრივი მეთოდები იძლევიან დისკურსიულ ინფორმაციას და ჩვეულებრივ შესაძლებელს ხდიან საინტერესო ფენომენის სიღრმისეულად შესწავლას, გამოკითხვისა და განსჯის მეშვეობით.

წარმომადგენლობა - მოწვეული მონაწილეობა შესაძლოა ისეთი ფორმით წარიმართოს, ან ზოგადი მოსახლეობა წარმოადგინოს ან მოსახლეობის დიდი ნაწილი, გარკვეული კრიტერიუმის მიხედვით, მაგალითად სოციალურ-დემოგრაფიული კრიტერიუმით. არჩეული ჯგუფის მართებული ოდენობა, „წარმომადგენლობის“ შერჩევის კრიტერიუმი და მნიშვნელობა, რომელიც შეიძლება „წარმომადგენლობის“ აღმოჩენებს მივაწეროთ. ყოველივე ზემოთთქმული ზედმიწევნით კრიტიკულ ანალიზს მოითხოვს.

შერჩეული წყაროები

Delib-ი - კომერციული სოციალური წარმოება რომელიც უზრუნველყოფს რიგ ინსტრუმენტებს მოქალაქეთა მისაზიდად (ინგლისურად <https://www.delib.net/>)

Dicopart - ი (Dictionnaire Critique et Interdisciplinaire de la Participation) – ტერმინებისა და კონცეფციების ლექსიკონი, ვალდებულებასთან დაკავშირებით (ფრანგულად, <https://www.dicopart.fr/>)

Les États généraux de la bioéthique («Bioethics Forum») წარმოადგენს კანონით გათვალისწინებულ სამოქალაქო კონსულტაციის ფორმას (სხდომებს, ღონისძიებებს რეგიონებში, ინტერნეტ-კონსულტაციებს, სამოქალაქო კომიტეტს) მოქალაქეების მოსაზრებების შესაკრებად არსებული ფრანგული ბიოეთიკის კანონის გადახედვამდე და შესაძლო მოდიფიცირებამდე (ფრანგულად, <https://etatsgenerauxdelabioethique.fr/>)

Fonden Teknologirådet (Board of Technology Foundation) - დანიური ორგანიზაცია, რომელიც ხელს უწყობს ტექნოლოგიის შეფასებას და განჭვრეტას, საზოგადოების ჩართვას, საპასუხისმგებლო კვლევას და ინოვაციას (RRI) და მმართველობის ახალ ფორმებს (დანიურად და ინგლისურად, <http://www.tekno.dk/?lang=en>)

Guide No.5 of UNESCO - ბიოეთიკის ეროვნული კომიტეტი და საზოგადოების ჩართულობა (<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000371176>)

Involve - გაერთიანებული სამეფო რჩევისა და მხარდაჭერის უზრუნველყოფა, დემოკრატიული მონაწილეობა სფეროებში, რომელშიც შედის მეცნიერება და ჯანდაცვის პოლიტიკა (ინგლისურად, <https://www.involve.org.uk/>; Involve - ს აქვს საჯარო დისკუსიის 50 სხვადასხვა მიდგომის მოკლე აღწერილობა <https://www.involve.org.uk/resources/methods>)

Sciencewise-ი, - სამეცნიერო პროგრამა წარმოადგენს გაერთიანებული სამეფოს მთავრობის ნიშნულს, იმისას თუ როგორ უნდა შემუშავდეს საზოგადოებრივი მოსაზრებების შესახებ სარწმუნო მტკიცებულება, რომელიც გამოიყენება პოლიტიკის შემუშავებისათვის სამეცნიერო და ტექნოლოგიურ ინოვაციების შესახებ. 2004 წელს დაარსებულმა პროგრამამ დახმარება გაუწია 50-ზე მეტ პროექტს. (ინგლისურად, <http://sciencewise.org.uk/>)